

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลีย์ นิลวิเศษ และรองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธุ์ เขียวหิรัญ สาขาวิชาส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาดูแลเอาใจใส่ ให้ความรู้ เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด ด้วยความห่วงใยและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. นันทา บุรณะธนัง ผู้เชี่ยวชาญของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คุณวิไลวรรณ พลจร ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คุณทวี ชูสง คุณนิพนธ์ พุฒิไพรีพ่าย คุณศุภชัย ภูพลับ คุณสนธิ สกฤณา คุณเชาวลิต พลจร คุณนันทวัฒน์ ภูพลับ คุณสนั่น พันธุ์ทองและเจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองพระแสงทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือด้านการติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณสมเจตน์ นัครวรายุทธ ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ได้กรุณาสับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณธนสุนทร สว่างสาส์ ผู้เชี่ยวชาญของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ขอขอบคุณ ดร.สมหมาย คชนาม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานีและคุณนิพนธ์ ชาวกสิป สำนักงานเกษตรอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ข้อแนะนำ และข้อคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

บุคคลผู้ที่มีส่วนสำคัญในความสำเร็จของผู้วิจัยจนถึงระดับนี้ คือครอบครัวที่ให้ความเข้าใจ ความรัก ความห่วงใยและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

สุดท้ายขอขอบคุณสมาชิกนิคมสร้างตนเองพระแสงทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้การทำให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

จักรินทร์ ไหมสุข

มิถุนายน 2547

ชื่อวิทยานิพนธ์ สภาพชุมชนและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมของสมาชิกนิคมภายใต้โครงการ
ส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันของนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้วิจัย นายจักรินทร์ ไหมสุข ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลีย์ นิลวิเศษ
(3) รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธุ์ เขียวหิรัญ ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพชุมชนและสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการผลิต
ปาล์มน้ำมันของสมาชิกนิคม (2) การเปลี่ยนแปลงของชุมชน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการผลิต
ปาล์มน้ำมันของสมาชิกนิคม (3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งระดับครอบครัว กลุ่ม และชุมชน (4)
ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนในนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนสมาชิกนิคม
ในแต่ละหมู่บ้าน ตามทะเบียนสมาชิก 614 ราย ได้กลุ่มตัวอย่าง 262 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์
สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์
โปรแกรม SPSS for Windows

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สมาชิกนิคมมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก ครัวเรือน
ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน
ได้แก่ โทรทัศน์ พัดลม ตู้เย็น รถจักรยานยนต์ การผลิตปาล์มน้ำมันใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง โดยใช้แรงงานใน
ครอบครัว ส่วนการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกนิคมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และระบบการผลิต พบว่า ก่อนเป็น
สมาชิกนิคม มีอาชีพรับจ้าง รายได้น้อย มีหนี้สินน้อย บ้านเรือนไม่คงทน การได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการ
ผลิตปาล์มน้ำมันอยู่ในระดับน้อย การได้รับประโยชน์จากการให้บริการของภาครัฐ ค่อนข้างน้อย แต่ในปัจจุบัน
ได้มีการเปลี่ยนแปลง โดยครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีหนี้สินเพิ่มขึ้นด้วย สภาพบ้านเรือนมี
ความคงทนถาวร การได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการผลิตอยู่ในระดับปานกลาง การได้รับประโยชน์จาก
การให้บริการของภาครัฐ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ผลกระทบจากการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันทำให้ครอบครัว
ชุมชนมีความเป็นอยู่ไปในแนวทางที่ดีขึ้น ในระดับค่อนข้างมากเช่นกัน

ด้านปัญหาของสมาชิกนิคมที่สำคัญ ได้แก่ การมีอาชีพเสริมน้อย การมีหนี้สินกับนิคม ซึ่ง
ไม่สามารถชำระหนี้และออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินได้ ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะและปัญหาขาดแหล่งน้ำใน
ฤดูแล้ง โดยสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ได้เสนอแนะให้ส่งเสริม อาชีพเสริมมากขึ้น ควรยกเลิกดอกเบี้ยเงินกู้ของ
นิคม การบุกรุกที่สาธารณะควรทำสัญญาเช่าตามระเบียบของนิคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาแหล่ง
น้ำให้เพียงพอ

คำสำคัญ ชุมชน การเปลี่ยนแปลง ปาล์มน้ำมัน นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

9

Thesis title : COMMUNITY SITUATION AND SOCIO - ECONOMIC CHANGE OF
SETTLERS IN THE OIL PALM PROMOTION PROJECT OF PHRASAENG
SELF - HELP LAND SETTLEMENT, SURATHANI PROVINCE.

Researcher : Mr.Jukkarin Maisuk ; **Degree :** Master of Agriculture
(Agricultural Extension) ; **Thesis advisor :** (1) Bumpen Keowan,
Associate Professor ; (2) Dr.Pornchulee Nilvises , Associate Professor;
(3) Dr.Pongpan Thienhirun , Associate Professor; **Academic year :** 2003

ABSTRACT

The objectives of this research were to study : (1) Situation of the Community , socio-economic and oil palm production of the settlers. (2) Changing of the Community, socio-economic and oil palm production of the settlers. (3) the impact affected to the changing in the level of family, group and community. (4) problem and recommendations of the community development in Phrasaeng self-help land settlement in Surathani Province.

The simple random sampling technique was applied for getting 262 samples from the settlers' proportion of each Muban's plan according to 614 registered members. Data was collected by interviewing. Statistics were used percentage, mean, standard deviation and t-test. Data was analyzed by SPSS for Windows computer program.

The result found that the settlers had participated in the village's activities at high level. Households took advantages from the public development benefits at medium level. There are households' facilities , such as-televisions, electric fans, refrigerators and motorcycles. The oil palm production had been fertilized twice a year by using the family's labours. For the socio-economic change of the settlers and the production system, it was found that before being the settlers, their occupations were the employees with low income, some debts and non-permanent homes. Knowledge got from learning centre of oil palm production was low , and the benefit gaining from the government services was rather low. But at present, the settlers are changed and made steadily family incomes. At the same time, their debts are more increased but their houses become secured. Knowledge got from learning centre of oil palm production is at medium level. Gaing the benefit from government services is rather high. The impact of promotion of oil palm growing also makes the family living and community better at rather high level.

The important problems of the settlers were : low side-line jobs ; not able to pay back the settlement's debts and provide the land permit ; invading the public land and lack of water sources in the dry season. Most of the settlers had suggested that the side-line jobs should be more supported , and the high interest loan of the settlement shod be cancelled. The invading of public land should be contracted by the settlement's regulation ,and the offices concerned should be developed for sufficiency of the water sources.

Keywords : Community, Changing, Oil Palm, Phrasaeng Self-help Land
Settlement, Surathani.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
ทฤษฎีชุมชนและการเปลี่ยนแปลง.....	8
นิคมสร้างตนเอง.....	10
โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของพื้นที่นิคมสร้างตนเองพระแสง.....	34
ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของสมาชิกนิคม ชุมชนและระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน.....	38
ตอนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและระบบการผลิต ปาล์มน้ำมัน.....	45
ตอนที่ 4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง.....	58
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม.....	62
ตอนที่ 6 การพิสูจน์สมมติฐาน.....	67
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	70
สรุปการวิจัย.....	70
อภิปรายผล.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	82
ก แบบสัมภาษณ์.....	83
ข พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511.....	105
ประวัติผู้วิจัย.....	115

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	ข้อมูลประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง..... 30
ตารางที่ 4.1	เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การดำรงตำแหน่งทางสังคม จำนวนบุคคลในครัวเรือน จำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงาน..... 39
ตารางที่ 4.2	การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน.....41
ตารางที่ 4.3	การมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชน.....42
ตารางที่ 4.4	ครัวเรือนได้รับประโยชน์จากการพัฒนา สาธารณประโยชน์ในชุมชน.....43
ตารางที่ 4.5	การปราบวัชพืชและใส่ปุ๋ย การจ้างแรงงาน.....44
ตารางที่ 4.6	แหล่งความรู้ที่สมาชิกได้รับ.....45
ตารางที่ 4.7	อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ รายจ่าย หนี้สิน.....46
ตารางที่ 4.8	พื้นที่ถือครองการทำเกษตร พื้นที่ได้รับเอกสารสิทธิ์ พื้นที่ไม่ได้รับเอกสารสิทธิ์..... 49
ตารางที่ 4.9	สภาพบ้านเรือน ความคิดที่จะเปลี่ยนอาชีพและย้ายที่อยู่..... 51
ตารางที่ 4.10	ความคาดหวังให้บุตรศึกษา ความสามารถในการให้บุตรศึกษา ความคาดหวังให้บุตรประกอบอาชีพ..... 52
ตารางที่ 4.11	การมีส่วนร่วมของกิจกรรมหมู่บ้าน..... 53
ตารางที่ 4.12	การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก..... 54
ตารางที่ 4.13	ครัวเรือนทำกิจกรรมเกษตร..... 55
ตารางที่ 4.14	ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับต่อปี..... 56
ตารางที่ 4.15	การได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน..... 57
ตารางที่ 4.16	การได้รับประโยชน์จากการได้รับบริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง..... 58
ตารางที่ 4.17	ผลกระทบที่มีต่อครอบครัวสมาชิกจากการเปลี่ยนแปลง..... 59
ตารางที่ 4.18	ผลกระทบที่มีต่อกลุ่มหรือหมู่บ้าน..... 60
ตารางที่ 4.19	ผลกระทบที่มีต่อชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้านในเขตนิคมสร้างตนเองพระแสง..... 61
ตารางที่ 4.20	ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม..... 63

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.21	ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม.....	64
ตารางที่ 4.22	ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคมต่อการพัฒนาชุมชนในนิคมสร้างตน.....	66
ตารางที่ 4.23	ความแตกต่างของปัจจัยด้านเศรษฐกิจของสมาชิกนิคม ก่อนเป็นสมาชิกและปัจจุบัน.....	68
ตารางที่ 4.24	ความแตกต่างของปัจจัยด้านสังคมของสมาชิกนิคม ก่อนเป็นสมาชิกและในปัจจุบัน.....	68
ตารางที่ 4.25	ความแตกต่างของปัจจัยด้านระบบการผลิตของสมาชิกนิคม ก่อนเป็นสมาชิกและในปัจจุบัน.....	69

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2.1 รูปแบบการพัฒนานิคมสร้างตนเองในลักษณะสมบูรณ์แบบ.....	14
ภาพที่ 2.2 รูปแบบการพัฒนาอาชีพการเกษตรในลักษณะครบวงจร.....	15
ภาพที่ 2.3 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต.....	16
ภาพที่ 2.4 โครงสร้างการบริหารงานนิคมสร้างตนเองพระแสง.....	24
ภาพที่ 4.1 แผนผังการจัดตั้งชุมชนและการส่งเสริมอาชีพปลูกปาล์มน้ำมัน นิคมสร้างตนเองพระแสง.....	37

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่ผ่านมาอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ ต้องกลายเป็นผู้เสียเปรียบหรือด้อยโอกาสทางสังคม เกิดปัญหาที่ทางราชการต้องเร่งหาวิธีการแก้ไขให้บรรเทาเบาบางลง โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นชนบท กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรมประชาสงเคราะห์เดิม) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของรัฐที่รับผิดชอบงานสวัสดิการสังคมและการสังคมสงเคราะห์ ได้พัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ และวิธีการด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้การสงเคราะห์ พื้นฟู และจัดสวัสดิการสังคม แก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งจากแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานสวัสดิการสังคม ที่มุ่งให้เกิดการกระจายสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างทั่วถึง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพ แบบครบวงจรในนิคมสร้างตนเอง ตามมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511 กำหนดให้สมาชิกนิคมต้องใช้ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ เฉพาะเพื่อทำการเกษตร ดังนั้น กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จึงได้นำรูปแบบของการพัฒนาอาชีพ เกษตรกรรม ในลักษณะครบวงจร เพื่อให้สมาชิกนิคมมีรายได้สูงขึ้นอย่างมั่นคง จนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งการพัฒนาอาชีพดังกล่าวได้ดำเนินการในหลายลักษณะ คือ โครงการที่ใช้งบประมาณปกติ โครงการความช่วยเหลือจากต่างประเทศแบบให้เปล่าและแบบเงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำ และโครงการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ (กองนิคมสร้างตนเอง 2538 : 8-9)

นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีขอบเขตและภารกิจของงานในการให้การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในลักษณะสมบูรณ์แบบ โดยการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคมควบคู่กันไป และเป็นนิคมหนึ่งที่ได้จัดตั้งชุมชนจำนวน 5 ผัง ในพื้นที่ 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 5,9,12 และ 13 ตำบลไทรซิง อำเภอพระแสง

จังหวัดสุราษฎร์ธานี การจัดสรรที่ดินแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ที่ดินแปลงจัดสรร ครอบครัพละ 21 ไร่ เป็นที่ดินทำกินปลูกปาล์มน้ำมัน 20 ไร่ ที่อยู่อาศัย 1 ไร่ โดยใช้เงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำรายละ 93,105 บาท จำนวน 548 ครอบครัว และที่ดินราษฎรเดิมไม่เกินรายละ 50 ไร่ ไม่ต้องใช้เงินทุนหมุนเวียน จำนวน 66 ครอบครัว รวมสมาชิกนิคม 614 ครอบครัว โดยมีความมุ่งหวังให้ชุมชนหมู่บ้านเป็นชุมชนพัฒนา เพื่อให้ครอบครัวชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน และมีความมุ่งหวังให้สมาชิกนิคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการดำเนินการจัดตั้งชุมชน จำนวน 4 หมู่บ้าน โดยส่งเสริมให้ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพืชหลักให้แก่สมาชิกนิคม จำนวน 614 ครอบครัว ตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 เป็นต้นมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชน การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกนิคม แต่สภาพปัญหาของชุมชนหมู่บ้าน ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร คือ ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาได้ในระดับหนึ่ง มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรหรือองค์กรประชาชน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือ พัฒนาครอบครัว บุคคลในชุมชน เพียงไม่กี่กลุ่ม และเป็นชุมชนที่มีที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากชุมชนอื่น และในระยะแรกของการจัดตั้งนิคม และการดำเนินการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ พื้นที่เดิมเป็นเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ด้านวิชาการ และราษฎรผู้สมัครเป็นสมาชิกนิคมมีฐานะยากจนมาก่อน ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกนิคม ยังมีปัญหาเรื่องหนี้สิน การได้รับเอกสารสิทธิ์ การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน ในด้านการบริหารจัดการ และการให้ความรู้และสนับสนุนชุมชนและสมาชิกนิคมในนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสมาชิกนิคมต่อไป จึงควรมีการศึกษาสภาพชุมชน และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม ของสมาชิกนิคม ว่าสภาพชุมชนหมู่บ้านได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สมาชิกนิคมมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมอย่างไร เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ชุมชน เป็นชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน สมาชิกนิคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพชุมชน และสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.2 เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกนิคม

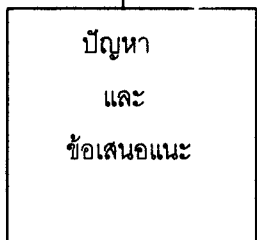
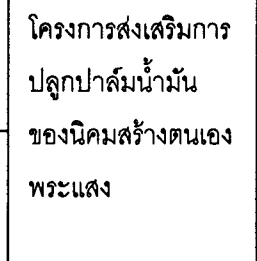
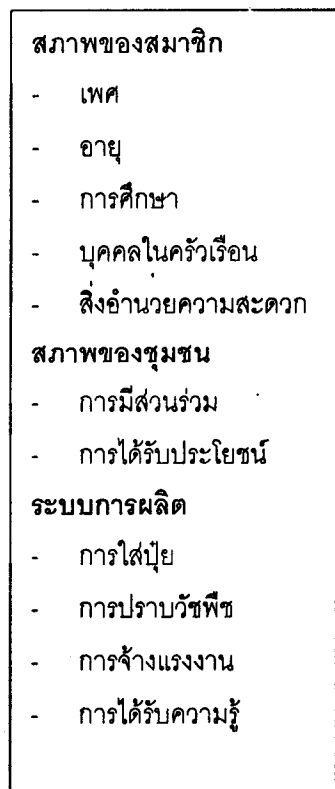
2.3 เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง ในระดับครอบครัว กลุ่ม และชุมชน ในนิคมสร้างตนเองพระแสง

2.4 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาชุมชนในนิคมสร้างตนเอง พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

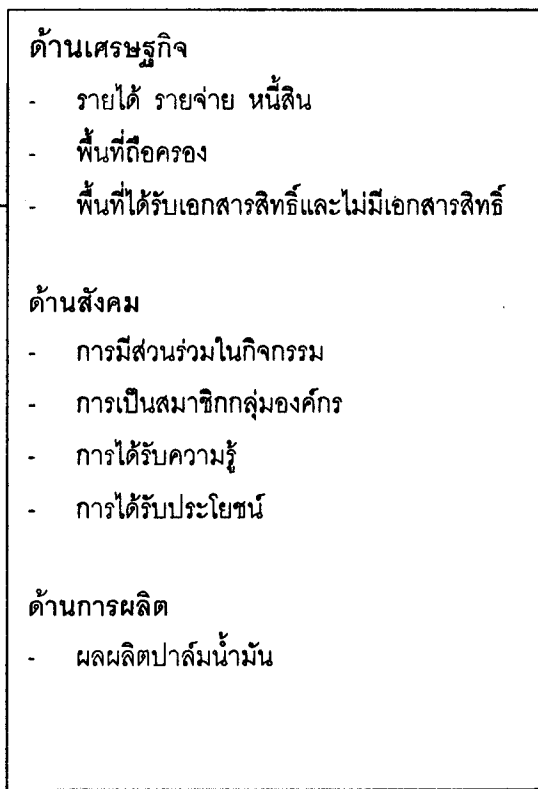
3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

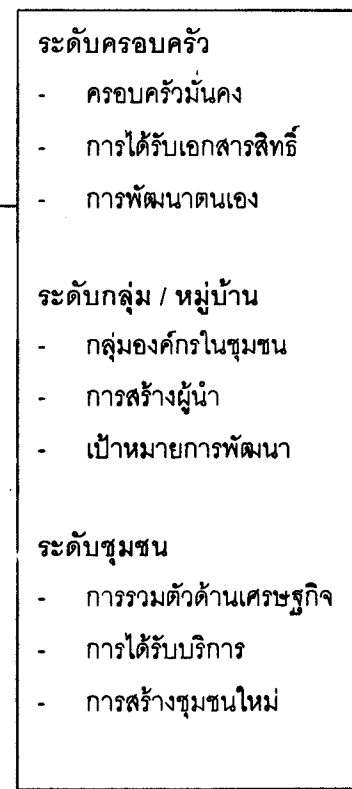
สภาพพื้นฐาน

การเปลี่ยนแปลง

ผลกระทบ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

สภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน พื้นที่ถือครอง พื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิ์ พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ด้านสังคม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหมู่บ้าน จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก การได้รับความรู้ การได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ของสมาชิกนิคมและด้านการผลิตคือผลผลิตปาล์มที่ได้รับ ก่อนเป็นสมาชิกนิคมภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันของนิคมสร้างตนเองพระแสง และในปัจจุบันแตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

5.1 ขอบเขตเชิงเนื้อหา เป็นการศึกษาสภาพทั่วไปของสมาชิกนิคมและชุมชน จากการศึกษาส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันของนิคมสร้างตนเองพระแสง และสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน

5.2 ขอบเขตเชิงพื้นที่ เป็นการศึกษาชุมชนและสมาชิกนิคม ในพื้นที่หมู่ที่ 5,9,12 และ 13 ตำบลไทรซิง อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นพื้นที่จัดตั้งนิคมสร้างตนเองพระแสง

5.3 ขอบเขตเชิงเวลา เป็นการศึกษาข้อมูลใน พ.ศ.2546

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่องนี้มีคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

6.1 นิคมสร้างตนเอง หมายถึง ชุมชนที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จัดตั้งขึ้นเป็นบริการสวัสดิการสังคม รูปแบบหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ ในการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรที่ยากจน อพยพครอบครัวเข้าไปตั้งถิ่นฐาน ประกอบอาชีพอยู่อาศัยอย่างเป็นระเบียบและถาวร เพื่อให้สมาชิกนิคมมีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นด้วย

6.2 นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี หมายถึง นิคมสร้างตนเอง ที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.2536 ในท้องที่อำเภอพระแสง และกิ่งอำเภอชัยบุรี บริเวณหมู่ที่ 5, 9, 12 และ 13 ตำบลไทรซิง อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

6.3 โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันนิคมสร้างตนเองพระแสงจังหวัด สุราษฎร์ธานี หมายถึง โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเป็นหลักให้แก่สมาชิกนิคม ครอบครัพละ 21 ไร่ จำนวน 548 ครอบครัวย ใช้เงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ (ร้อยละ 6 บาทต่อปี) ครอบครัพละ 93,105 บาท เป็นเงินทุนในการดำเนินการ

6.4 สมาชิกนิคม หมายถึง ราษฎรผู้ยากจนที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการการ พิจารณาคัดเลือกราษฎรเป็นสมาชิกนิคม ให้เป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเอง

6.5 สภาพชุมชน หมายถึง ความเป็นอยู่ของสมาชิกนิคมในหมู่บ้านหนึ่งๆในนิคมสร้าง ตนเอง การอยู่ร่วมกันของสมาชิก ลักษณะวัฒนธรรมประเพณี สภาพสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน และสภาพการผลิตและอาชีพของคนในหมู่บ้าน

6.6 แกนนำชุมชน หมายถึง สมาชิกนิคมสร้างตนเองพระแสง ที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ นำในชุมชนที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิต ประธานกลุ่มสตรี เป็นต้น

6.7 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม หมายถึง สถานะด้านต่าง ๆ ก่อนเป็น สมาชิกนิคม เมื่อเปรียบเทียบกับในปัจจุบันในด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน การ ประกอบอาชีพในด้านสังคม ได้แก่ สภาพบ้านเรือน การศึกษาบุตร การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม หมู่บ้าน

6.8 รายได้ หมายถึง รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมัน รวมถึงรายได้จาก การประกอบอาชีพรอง อื่น ๆ ของสมาชิกนิคม

6.9 การถือครองที่ดิน หมายถึง การที่ได้รับการจัดสรรที่ดินในเขตพระราชกฤษฎีกาจัด ตั้งนิคม รวมถึงการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินอื่น ๆ ด้วย

6.10 เอกสารสิทธิ์ หมายถึง หนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดิน ออกตามพระราช บัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511 ออกให้โดย กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เรียกว่า หนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดิน (น.ค.3) และเมื่อสมาชิกนิคมได้รับ น.ค.3 แล้ว สามารถนำไปขอออก นส.3 ก. หรือโฉนดตามประมวลกฎหมายที่ดินได้

6.11 ผลกระทบ หมายถึง ระดับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่มีผลทำให้เกิดขึ้นกับ สมาชิกนิคมและชุมชนในปัจจุบันในด้านครอบครัว กลุ่มหรือหมู่บ้าน และชุมชน

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

การวิจัยเรื่องนี้ มีความสำคัญ ดังนี้

7.1 ทำให้ทราบสภาพพื้นฐานของชุมชน สภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกนิคม ลักษณะวัฒนธรรม ประเพณี สภาพสาธารณประโยชน์ในชุมชน สภาพการผลิตและอาชีพของสมาชิกนิคม

7.2 ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของชุมชน การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกนิคม

7.3 สามารถนำผลวิเคราะห์ ชุมชน การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ของสมาชิกนิคม มาประเมินเพื่อการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนานิคมสร้างตนเองในทิศทางที่เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อสมาชิกนิคมในโอกาสต่อไป

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นหลัก ในการกำหนดกรอบแนวคิด และสมมติฐานในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา และงานวิจัย ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีชุมชนและการเปลี่ยนแปลง
2. นิคมสร้างตนเอง
3. โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันของนิคมสร้างตนเองพระแสง

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม

1. ทฤษฎีชุมชนและการเปลี่ยนแปลง

1.1 ความหมายของชุมชน ชุมชนหมายถึง กลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกันในที่หนึ่งๆ มีความสนใจร่วมกัน มีการกระทำระหว่างกัน มีความสัมพันธ์ร่วมกัน โดยมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี กฎระเบียบในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน (บำเพ็ญ เขียวหวาน 2544:6)

1.2 ทฤษฎีทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการนำการเปลี่ยนแปลง

1.2.1 ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ มีข้อสมมติฐานของทฤษฎี เชื่อว่าสังคม ต้องมีความมั่นคง ถ้าส่วนประกอบหนึ่งส่วนประกอบใดของสังคมเปลี่ยนไป ส่วนประกอบอื่นก็จะ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพื่อให้สังคมส่วนรวมมีความมั่นคง (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข 2534 หน้า 63 อ้างถึง ใน ดิเรก ฤกษ์หรรษา 2543: 310) โดยมีเรื่องที่เกี่ยวข้องในการเปลี่ยนแปลงตาม แนวความคิดนี้ ได้แก่

1) สังคมส่วนรวมเป็นระบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่างๆหรือระบบ ต่างๆที่ยึดเหนี่ยวและมีความสัมพันธ์กัน การเปลี่ยนแปลงอาจจะเกิดขึ้นหรือเริ่มต้นได้ในทุกๆส่วน และมีผลสะท้อนไปยังส่วนอื่น ซึ่งจะต้องถูกกระทบไปด้วย

2) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้น เมอร์ตัน (Merton) เสนอแนวคิด ว่า หน้าที่ของสังคมที่บกพร่องหรือเสียไป จะมีส่วนทำให้ระบบที่มีหน้าที่บกพร่อง (Dysfunction) ซึ่งจะต้องปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ จนกว่าหน้าที่บกพร่องซึ่งขาดดุลยภาพนั้น เป็นการทำหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพคือมีดุลยภาพ

3) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามแนวคิดของพาร์สัน มี 2 ประการ ที่เป็นสาเหตุคือ ความเครียด จะผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงและนำไปสู่การสร้างดุลยภาพใหม่ และผลประโยชน์ที่เป็นอยู่ เป็นพลังที่จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เพื่อรักษาดุลยภาพให้เหมือนเดิม

4) มัวร์ (Moore) กล่าวว่า สามารถให้คำอธิบายการเปลี่ยนแปลง ทุกอย่างของสังคมที่เกิดขึ้น สังคมจะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งในลักษณะธรรมชาติควบคุมไปกับความเป็นระเบียบ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้น จะจำกัดไม่มีผลกระทบรุนแรงในระยะสั้น แต่ในระยะยาวอาจทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนใหญ่ของคนในสังคม

1.2.2 ทฤษฎีการขัดแย้ง ความคิดของทฤษฎีนี้มีพื้นฐานว่า ความคิดใดเมื่อ มีเริ่มต้นเกิดขึ้นมา ก็จะมีความคิดใหม่มาขัดแย้ง ต่อมาจะเกิดการผสมผสานระหว่างความคิด เดิมกับความคิดใหม่ กลายเป็นความคิดใหม่ขึ้นมาอีก ซึ่งแนวความคิดนี้ อาจมีประเด็นสำคัญได้ แก่

1) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดจากการขัดแย้งภายในสังคม อันเนื่อง มาจากการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานซึ่ง มาร์กซ์ (Karl Marx) มองว่าจะเกิดจากการ แบ่งปันผลประโยชน์ไม่เสมอภาคกัน หรือเกิดจากการขัดผลประโยชน์

2) ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จะต้องเกิดขึ้นในสังคม ความ ขัดแย้งจะมีเงื่อนไขที่เกิดขึ้นในสังคม ความเห็นของมาร์กซ์ เช่นการต่อสู้ระหว่างนายทุนกับชาวนา

3) การเปลี่ยนแปลงจะต้องเกิดขึ้นในโครงสร้าง มาร์กซ์แบ่งโครงสร้าง ของสังคมเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างส่วนบน (superstructure) ได้แก่สถาบันทางสังคม เช่น กฎหมาย ศาสนา ปรัชญา ซึ่งทำหน้าที่สร้างความชอบธรรม ในกฎหมายจริยธรรม ซึ่งชนชั้นนำ บัญญัติเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตน และโครงสร้างชั้นล่าง (substructure) ซึ่งเป็นมาตรฐานทาง เศรษฐกิจ ได้แก่ พลังการผลิต ทรัพยากร เทคโนโลยี ฯลฯ และมาร์กซ์เชื่อว่า โครงสร้างส่วนล่าง จะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างส่วนบน (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข 2534 หน้า 51 – 53 อ้างถึงโดย ดิเรก ฤกษ์ห่วย 2543 : 311)

1.2.3 ทฤษฎีการพัฒนา ทริอพ (Trop .E) อ้างถึงโดย ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2543 : 313) ทฤษฎีนี้ยึดหลักว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) อยู่นอกชุมชน แต่ การนำการเปลี่ยนแปลงนั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องร่วม รับรู้ ร่วมอยู่ ร่วมกิน ร่วมทุกข์ ร่วมสุข กับคนในชุมชน เพื่อให้เกิดการยอมรับจากคนในชุมชน ในการที่จะถ่ายทอดต่อแกนนำในชุมชน เพื่อเป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์ต่อไป

1.2.4 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

1) ทฤษฎีของสาเหตุ (Theories of causation) ระบุว่าปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง (เช่นปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ ปัจจัยทางวัฒนธรรม) เป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง อาจมีมากกว่า 1 ปัจจัย (สมศักดิ์ศรีสันติสุข 2534 หน้า 62 – 63 อ้างถึงโดย ดิเรก ฤกษ์หรัย 2543:313)

2) ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolutional Theory) สเปนเซอร์ (Spencer, H. 1876 อ้างถึงโดย ดิเรก ฤกษ์หรัย 2543 : 313) อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ไม่ว่าจะ เป็นด้านที่มีความก้าวหน้าและด้านที่ไม่พึงปรารถนา ว่ามีการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ จากรูปแบบที่ง่ายไปเป็นรูปแบบที่ซับซ้อน เหมือนการวิวัฒนาการของสิ่งที่มีชีวิต

จากทฤษฎีชุมชนและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สรุปได้ว่า เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลง โครงสร้าง ส่วนประกอบ และบทบาทหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย และสังคมจะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ โดยการจัดระเบียบของสังคมในชุมชน มีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน เป็นแกนนำที่จะพัฒนาไปข้างหน้า โดยการยอมรับจากบุคคลในหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

2. นิคมสร้างตนเอง

นิคมสร้างตนเอง ได้จัดตั้งและพัฒนามาเป็นเวลานาน จึงสรุปความเป็นมา ประเภท ขั้นตอน และวิธีการจัดนิคมสร้างตนเอง ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนานิคมสร้างตนเอง ดังนี้

2.1 ความเป็นมา งานนิคมสร้างตนเอง เป็นบริการสวัสดิการสังคมรูปแบบหนึ่ง ซึ่งได้ดำเนินการมาพร้อมกับการก่อตั้งกรมประชาสงเคราะห์ เมื่อปี พ.ศ.2483 โดย ฯพณฯ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้มีแนวความคิดที่จะนำเอาที่ดินรกร้างว่างเปล่ามาใช้ประโยชน์ เพื่อการสงเคราะห์คนยากไร้ ให้ได้มีที่อยู่อาศัย และที่ทำกิน ในลักษณะชุมชนที่เป็นระเบียบ และพัฒนาให้มีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แล้วให้กรรมสิทธิ์ที่ดินแก่สมาชิกนิคม ที่ได้รับการจัดสรร ในการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติ และมติคณะรัฐมนตรี (กองนิคมสร้างตนเอง 2538 : 1 - 11) โดยในปี พ.ศ.2485 ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ เพื่อให้อำนาจรัฐบาล โดยกรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไข พรบ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2504 และครั้งสุดท้ายได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์
สำนักบรรณสารสนเทศ

11

แก้ไขปรับปรุงเมื่อปี พ.ศ.2511 ใช้เป็นหลักในการจัดตั้งและดำเนินการนิคมสร้างตนเอง มาจนถึงปีปัจจุบัน พ.ศ.2546 ส่วนการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งในบางกรณี รัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองบางประการ จึงได้มีมติคณะรัฐมนตรีให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง สรุปได้ดังนี้ (สุนทร นนทเกษ 2544 : 13)

1 คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อ 8 กันยายน 2501 ให้กรมประชาสงเคราะห์ ดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ในท้องที่ จังหวัดชายแดนกัมพูชา คือ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดปราจีนบุรี

2 คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อ 1 ตุลาคม 2501 ให้ดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในท้องที่ 4 จังหวัดภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสตูล

3 คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อ 13 มกราคม 2505 ให้ขยายนิคมสร้างตนเองตามคดีจังหวัดนครสวรรค์ ออกไปอีก 200,000 ไร่ เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน ที่ทำกินอยู่ในเขตที่ดินแล้ว 6,000 ครอบครัว และประชาชนที่อยู่ในบริเวณบึงบอระเพ็ด จำนวน 300 ครอบครัว รวมทั้งครอบครัวของราษฎรที่ยากจนอื่น ๆ ที่ประสงค์จะเข้าทำกินในนิคมสร้างตนเอง

4 คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อ 30 มกราคม 2505 ให้ดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้นใน 4 จังหวัดภาคใต้ เพื่ออพยพคนไทยจากจังหวัดอื่น ๆ เข้าทำกินใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคาดว่าจะอพยพให้ได้ จำนวน 60,000 ครอบครัว หรือประมาณ 300,000 คน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อจัดสรรที่ดินให้ราษฎรเป้าหมาย อพยพครอบครัวเข้าไปตั้งถิ่นฐาน ประกอบอาชีพ และอยู่อาศัยในนิคมสร้างตนเองอย่างเป็นระเบียบและถาวร และเป็นมรดกตกทอดไปสู่บุตรหลาน

2. เพื่อพัฒนานิคมสร้างตนเองในด้านต่าง ๆ ให้สมาชิกนิคมมีรายได้และความ เป็นอยู่สูงขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถช่วยเหลือตนเองและชุมชนได้

3. เพื่อสนองนโยบายของรัฐในลักษณะโครงการพิเศษตามมติคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง

2.2 ประเภทของนิคมสร้างตนเอง (กองนิคมสร้างตนเอง 2538 : 2 - 4) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้รับมอบหมายให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองในรูปแบบและลักษณะต่าง ๆ จนถึงปัจจุบันปีพ.ศ.2546 นี้รวมทั้งสิ้น 59 นิคมฯ ใน 41 จังหวัด ต่อมาได้ถอนสภาพนิคมให้จังหวัดดำเนิน

การแล้ว 15 นิคมฯ คงเหลือนิคมสร้างตนเองที่อยู่ในความรับผิดชอบ 44 นิคมฯ ใน 35 จังหวัด จำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1 นิคมสร้างตนเองในลักษณะช่วยเหลือราษฎรโดยทั่วไป จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหา ราษฎรไม่มีที่ดินทำกินและราษฎรยากจน ลักษณะนี้มีจำนวน 15 นิคมฯ ในท้องที่ 14 จังหวัด เช่น นิคมสร้างตนเองพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี นิคมสร้างตนเองตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ นิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง และนิคมสร้างตนเองพิมาย จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

2 นิคมสร้างตนเองในลักษณะช่วยเหลืออพยพราษฎรจากเขตนํ้าท่วม จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2506 เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่เดือดร้อนจากการสร้างเขื่อน ชลประทาน หรือเขื่อนเอนกประสงค์ทุกแห่ง นิคมฯลักษณะนี้มีจำนวน 11 นิคมฯ ในท้องที่ 11 จังหวัด เช่น นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ นิคมสร้างตนเองลำน้ำน่าน จังหวัดอุตรดิตถ์ นิคมสร้างตนเองลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ นิคมสร้างตนเองลำน้ำอูน จังหวัดสกลนคร เป็นต้น

3 นิคมสร้างตนเองในลักษณะช่วยเหลือราษฎรในเขตจังหวัดชายแดนและเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จัดตั้งขึ้นเพื่อความมั่นคงของชาติ มีจำนวน 9 นิคมฯ ในท้องที่ 9 จังหวัด เช่น นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี นิคมสร้างตนเองโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย นิคมสร้างตนเองปราสาท จังหวัดสุรินทร์ นิคมสร้างตนเองภูจินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ นิคมสร้างตนเองควนขนุน จังหวัดพัทลุง

4 นิคมสร้างตนเองในลักษณะช่วยเหลือราษฎร เพื่อเป้าหมายทางการเมืองและเศรษฐกิจ จำนวน 5 นิคมฯ ในท้องที่ 3 จังหวัด เช่น นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล นิคมสร้างตนเองศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส นิคมสร้างตนเองเบตง จังหวัดยะลา นิคมสร้างตนเองสุคีริน จังหวัดนราธิวาส นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดยะลา

5 นิคมสร้างตนเองในลักษณะพิเศษเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาในทางปกครอง มีจำนวน 4 นิคมฯ ในท้องที่ 6 จังหวัด ได้แก่ นิคมสร้างตนเองปากจั่น จังหวัดระนองนิคมสร้างตนเองทุ่งสาน จังหวัดพิษณุโลก นิคมสร้างตนเองบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก (พื้นที่ครอบคลุม จังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร และพิจิตร) นิคมสร้างตนเองเลี้ยวใหม่ จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนิคมสร้างตนเองที่ถอนสภาพให้จังหวัดดำเนินการ จำนวน 15 นิคมฯ เช่น นิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร จังหวัดเพชรบุรี นิคมสร้างตนเองทับทวง จังหวัดสระบุรี นิคมสร้างตนเองเขาบ่อแก้ว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้น

2.3 ขั้นตอนและวิธีการจัดนิคมสร้างตนเอง การดำเนินการจัดนิคมสร้างตนเองมีขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน ดังนี้ (กองนิคมสร้างตนเอง. 2538 : 5 – 13)

1. **ขั้นจัดทำโครงการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง** เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ดำเนินการจัดทำโครงการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง เสนอกรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 20 พิจารณาแล้วนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากนั้นจึงติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการปกครองและอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดท้องถิ่นที่เป็นประธาน มีมติให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการเป็นกรรมการและเลขานุการร่วมเป็นคณะกรรมการสำรวจสภาพพื้นที่จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ต่อจากนั้นนำเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ เมื่อคณะกรรมการเห็นสมควรนำพื้นที่นั้นออกเป็นที่จัดสรรมอบให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการรับมาดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511

2. **ขั้นจัดนิคมสร้างตนเอง**

2.1 **การวางผังนิคมสร้างตนเอง** หลังจากได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จะจัดแบ่งพื้นที่ในเขตนิคมสร้างตนเองออกเป็นบริเวณที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย ที่ดินสำหรับประกอบอาชีพบริเวณตลาดหรือการค้าบริเวณป่าสงวนร้อยละ 20 เพื่อป้องกันรักษาต้นน้ำ ลำธาร ความชุ่มชื้นและสิ่งแวดล้อม กำหนดให้มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงพื้นที่ติดต่อกันทั่วทั้งนิคมสร้างตนเองแล้วจึงจัดวางแผนผังแปลงที่ดินเพื่อให้สมาชิกใช้อ้อยู่อาศัยและประกอบอาชีพ

2.2 **การคัดเลือกราษฎรเข้าเป็นสมาชิกนิคม** ตามคุณสมบัติการเป็นสมาชิกนิคม ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 ซึ่งกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเป็นสมาชิกนิคมไว้ในมาตรา 22 ดังนี้

2.2.1 มีสัญชาติไทย

2.2.2 บรรลุนิติภาวะและเป็นหัวหน้าครอบครัว

2.2.3 มีความประพฤติดี และสนใจปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกรมประชา

สงเคราะห์กำหนด

2.2.4 ชยันชั้นแข็งมีร่างกายสมบูรณ์และสามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้

2.2.5 ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

2.2.6 ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่พอแก่การครองชีพ

2.2.7 ไม่มีอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะนั้นพอแก่การครองชีพ

3. ขั้น การจัดให้สมาชิกนิคมเข้าครอบครองที่ดิน เมื่อคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเป็นสมาชิกนิคมแล้วนิคมสร้างตนเองจะจัดให้สมาชิกนิคมเข้าทำกินในที่ดินตามแผนผังที่วางไว้ รายละเอียด 15-25 ไร่ แต่ถ้าครอบครัวใดมีบุคคลในครอบครัวเกิน 5 คน จะพิจารณาให้ได้รับการจัดสรรที่ดินเพิ่มขึ้นอีกแต่ต้องไม่เกิน 50 ไร่

2.4 **ขั้นพัฒนาและถนอมสภาพนิคมสร้างตนเอง** เพื่อให้การจัดนิคมสร้างตนเองบรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาในลักษณะสมบูรณ์แบบมาใช้โดยวิธีการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข การปกครอง ฯลฯ และหลังจากการพัฒนาจนเข้าหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนดไว้เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2531 มีดังต่อไปนี้ คือ

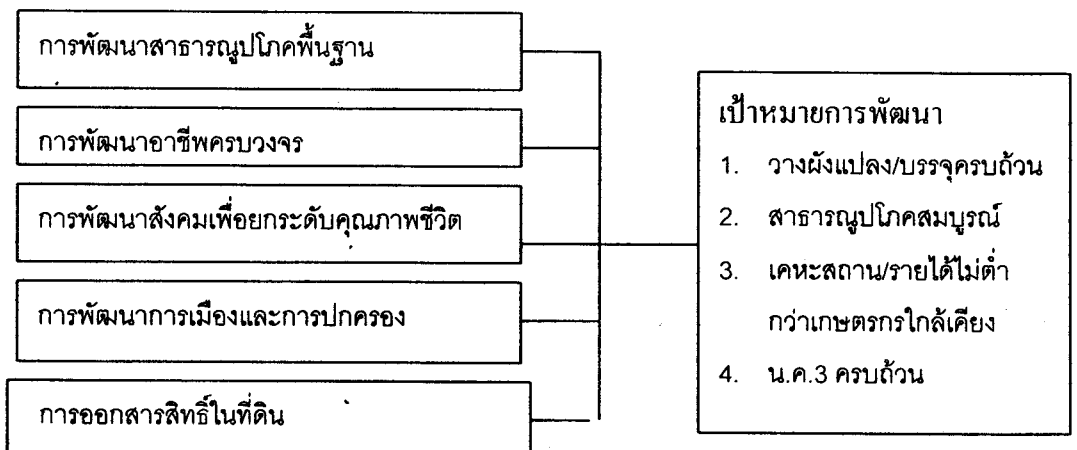
2.4.1 ได้มีการวางผังแปลงที่ดิน และจัดคนเข้าครอบครองที่ทำกินครบถ้วนตามสภาพที่ดินที่จัด

2.4.2 การจัดสร้างสาธารณูปโภค พื้นฐานเสร็จสมบูรณ์ตามผังที่วางไว้ หรือตามสมควรแก่สภาพท้องถิ่นนั้น ๆ หรือเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการครองชีพ

2.4.3 ประชาชนได้ตั้งเคหะสถาน เป็นหลักแหล่งมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานของเกษตรกรในท้องถิ่นใกล้เคียงและประกอบอาชีพมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีไม่น้อยกว่ารายได้เฉลี่ยของเกษตรกรท้องถิ่นใกล้เคียง

2.4.4 เมื่อได้ออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.3) ให้แก่สมาชิกนิคมครบถ้วนแล้ว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จะดำเนินการถนอมสภาพนิคมสร้างตนเองแห่งนั้น

รูปแบบการพัฒนานิคมสร้างตนเอง ในลักษณะสมบูรณ์แบบแสดงดังภาพ ต่อไปนี้

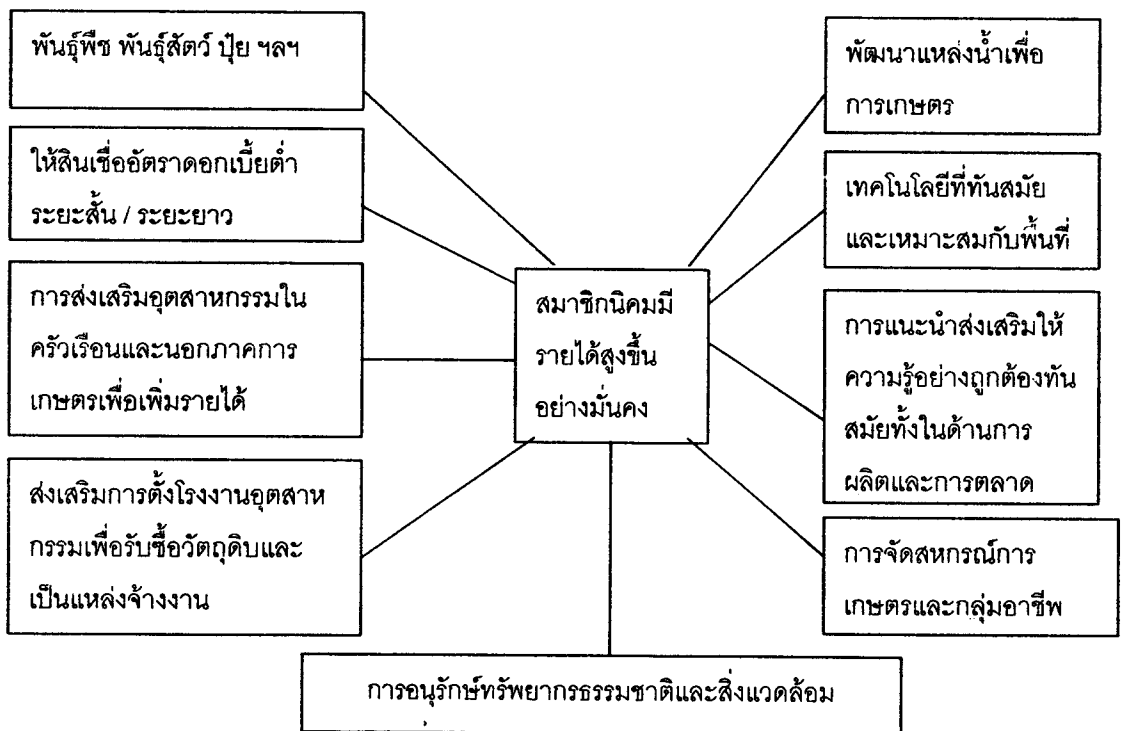

ภาพที่ 2.1 รูปแบบการพัฒนานิคมสร้างตนเองในลักษณะสมบูรณ์แบบ

การดำเนินงานพัฒนางานนิคมสร้างตนเองได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาในลักษณะสมบูรณ์แบบเป็น 5 ด้าน ดังนี้

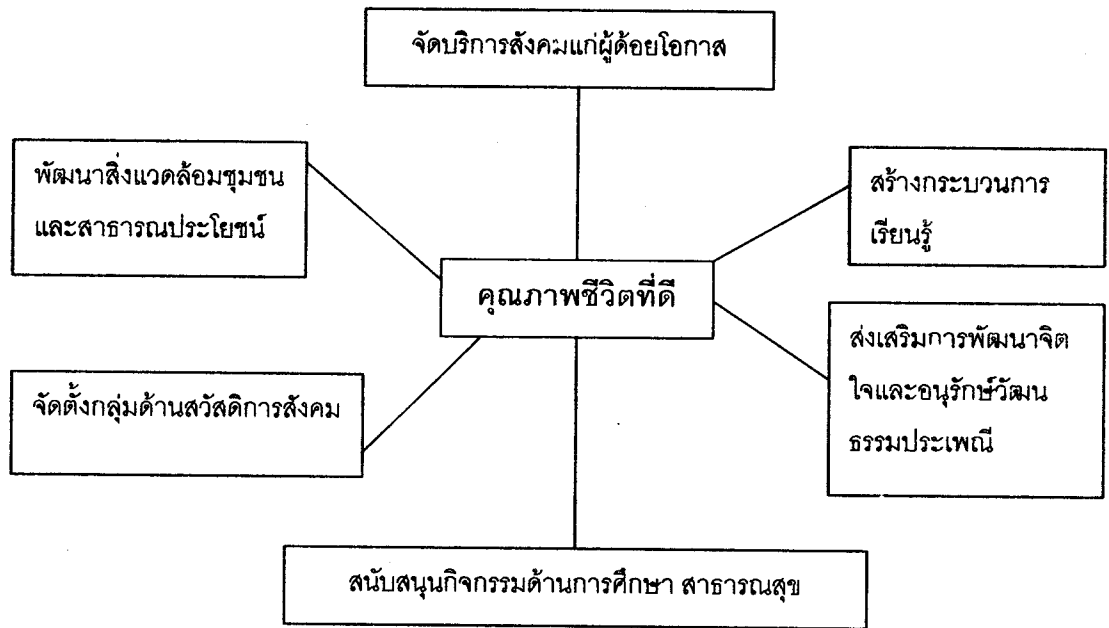
1) การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความปลอดภัยให้แก่ชุมชน เช่น การสร้างถนนเชื่อมติดต่อระหว่างหมู่บ้านภายในนิคมสร้างตนเอง การจัดหาแหล่งน้ำบริโภคใช้สอย เช่น การขุดบ่อผิวดิน การขุดบ่อน้ำบาดาล และระบบประปาเพื่อให้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอตลอดปี และจัดสร้างระบบชลประทานขนาดเล็กหรือการพัฒนาแหล่งน้ำต่าง ๆ เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น สระน้ำ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสามารถประกอบอาชีพหลักได้ตลอดฤดูกาล

2) การพัฒนาอาชีพครบวงจร ตามมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 กำหนดให้สมาชิกนิคมต้องใช้ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เฉพาะเพื่อการเกษตร ดังนั้น กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จึงได้นำรูปแบบของการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมในลักษณะครบวงจรเพื่อทำให้สมาชิกนิคมมีรายได้สูงขึ้นอย่างมั่นคงจนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2 รูปแบบการพัฒนาอาชีพการเกษตรในลักษณะครบวงจร

3) การพัฒนาสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต มุ่งให้ครอบครัวและชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือได้รับการตอบสนองความต้องการตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับ ทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุข การพัฒนาจิตใจ และสิ่งแวดล้อม โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านเป็นเครื่องมือในกระบวนการเรียนรู้ เพิ่มศักยภาพสมาชิกนิคมให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในรูปกลุ่มระดับประชาชน เช่น ผู้นำชนบท ผู้นำเยาวชน ฯลฯ

ภาพที่ 2.3 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต

4) การพัฒนาการเมืองการปกครอง ได้กำหนดรูปแบบการปกครองในนิคมสร้างตนเอง โดยแบ่งพื้นที่เป็นเขตมีหัวหน้าเขตซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกนิคมฯ และคณะกรรมการส่งเสริมเขตรับผิดชอบการปกครองในเขตพื้นที่ของตนเองภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนของเจ้าหน้าที่นิคม

5) การออกเอกสารสิทธิในที่ดิน ตามวัตถุประสงค์ของการจัดนิคมสร้างตนเอง นอกจากจะเน้นการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรแล้วยังจะต้องดำเนินการให้สมาชิกนิคมได้รับการสิทธิในที่ดินเป็นของตนเองและเป็นมรดกตกทอดไปสู่ลูกหลาน

2.5 ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนางานนิคมสร้างตนเอง จากสภาวะการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการบริหารที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินงานนิคมสร้างตนเองของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จึงได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานไปสู่การทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก มีตัวชี้วัด (indicators) ผลสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในเชิงประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและคุณภาพ จึงได้กำหนดภารกิจหลักรองรับไว้ 8 ประการ และกลยุทธ์ 40 ข้อ ได้แก่ (กองนิคมสร้างตนเอง 2543 : 46 - 48)

ภารกิจที่ 1 พัฒนารูปแบบวิธีการจัดที่ดินให้บรรลุความมุ่งหมายโดยเร็วที่สุดและได้มาตรฐาน มีกลยุทธ์เกี่ยวกับ กำหนดขอบเขตพื้นที่กฤษฎีกา และผังแปลงที่ดินของสมาชิกนิคมโดยชัดเจน และสำรวจและพัฒนาระบบข้อมูลและวิธีการจัดที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

ภารกิจที่ 2 เป็นศูนย์กลางเสริมสร้างและสนับสนุนเครือข่าย และการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนางานสวัสดิการสังคม เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชนอย่างยั่งยืนให้ทั่วถึงและพึ่งตนเองได้ มีกลยุทธ์เกี่ยวกับ มีศูนย์ข้อมูลผู้รับบริการด้านสวัสดิการสังคมที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบันโดยแยกกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ส่งเสริม สนับสนุน ศักยภาพของภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น (อบต.) ประชาชนให้จัดสวัสดิการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ชุมชน ครอบครัว เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลด้านสวัสดิการสังคมพร้อมทั้งมีการจัดตั้งกองทุนชุมชน

ภารกิจที่ 3 ปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศ และระบบการวางแผนให้มีประสิทธิภาพ มีกลยุทธ์เกี่ยวกับ พัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และการจัดทำแผน และการติดตามประเมินผลทุกระดับ และ ปรับปรุงการวางแผน Bottom up ทั้งระยะสั้น และระยะยาวที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถใช้งบประมาณท้องถิ่นดำเนินการ

ภารกิจที่ 4 ปรับปรุงองค์กรและการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม มีกลยุทธ์เกี่ยวกับ พัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อการให้บริการที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ และทันสมัย และส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา เพื่อการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการและระบบการประเมินบุคคล

ภารกิจที่ 5 วางระบบและเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ มีกลยุทธ์ เกี่ยวกับจัดระบบข้อมูลที่ดินในเขตนิคมให้ชัดเจน ประสาน และให้ความร่วมมือแก่ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในเขตนิคม

ภารกิจที่ 6 เป็นศูนย์กลางประสานการจัดสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมทุกด้าน ตามมาตรฐานสากล มีกลยุทธ์ เกี่ยวกับ พัฒนาระบบฐานข้อมูลของผู้รับบริการสวัสดิการสังคม และ พัฒนาศักยภาพของบุคลากร องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรท้องถิ่นชุมชนในการจัดสวัสดิการสังคม และให้บริการด้วยความเต็มใจ (service mind)

ภารกิจที่ 7 ส่งเสริมความมั่นคงและศักยภาพของครอบครัวและชุมชนสู่ความยั่งยืน มีกลยุทธ์ เกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อให้ครอบครัวผาสุก ชุมชนเข้มแข็ง สังคมยั่งยืน และ สร้างความตระหนักของครอบครัว ชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม

ภารกิจที่ 8 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณประโยชน์ให้ได้ระดับ มาตรฐานอย่างทั่วถึงและเพียงพอ มีกลยุทธ์ เกี่ยวกับการวางแผนร่วมกับองค์กรท้องถิ่นในการ กำหนดพื้นที่และพัฒนาบูรณาการสิ่งสาธารณูปโภค โดยอาศัยแผนงานและระดมการมีส่วนร่วม ของทุกภาคีและส่งเสริมสมาชิกนิคมให้มีส่วนร่วมในลักษณะของอาสาสมัคร เพื่อพัฒนาและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณประโยชน์

3. โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันของนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การดำเนินงานส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องข้อมูลทั่วไปของปาล์มน้ำมัน ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมัน แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในนิคมสร้างตนเอง และการดำเนินการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในนิคมฯ ดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของปาล์มน้ำมัน (พลัฏฐ์ ฐิติณัฐชนน และชยวัฒน์ นครินทร์ 2544)

3.1.1 ปาล์มน้ำมัน มีแหล่งกำเนิดจากทวีปแอฟริกา เป็นไม้ยืนต้น อายุยืน ให้ผลผลิตตลอดปี ชอบอากาศชุ่มชื้นมีฝนตกชุก ในต้นเดียวกันมีช่อดอกตัวผู้และดอกตัวเมีย ช่อดอกตัวเมียเมื่อได้รับการผสมเกษรจะกลายเป็นทะลายปาล์ม มีน้ำหนักเฉลี่ย 15 – 25 กิโลกรัม จำนวน 8 – 12 ทะลายต่อต้นต่อปี แต่ละทะลายมีผลปาล์มประมาณ 80% ของน้ำหนัก

3.1.2 พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ปลูกเป็นการค้า เป็นพันธุ์ลูกผสมเทเนอร์ (tennerar) ปาล์มพันธุ์ที่ดีต้องผ่านการคัดเลือกและการผสมเกสรอย่างถูกต้อง พันธุ์ที่เก็บจากใต้ต้น ไม่ใช่พันธุ์ลูกผสมที่ต้องการ เมื่อนำไปปลูกจะให้ผลผลิตต่ำ และทะลายน้ำมันน้อย พันธุ์ปาล์มที่ดี เมื่อปลูกในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และมีการดูแลรักษาดี จะให้ผลผลิตประมาณ 3.5 – 4.5 ตัน/ไร่/ปี

3.1.3 การปลูกและการดูแลรักษา ต้นกล้าที่พร้อมปลูก ควรมีอายุ 8 - 12 เดือน หลังปลูกควรหว่านเมล็ดคลุมดิน หมั่นกำจัดวัชพืช ต้นปาล์มเริ่มให้ผลผลิต เมื่ออายุครบ 3 ปี หลังการปลูก ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นและสูงสุดเมื่อมีอายุ ประมาณ 7 - 8 ปี ในปีที่ 10 ทางใบเริ่มประสานกัน ผลผลิตในปีต่อไป จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ ปริมาณน้ำฝน ชนิดของดิน การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ต้องให้เพียงพอกับความต้องการของต้นปาล์มไม่มากหรือน้อยเกินไป โดยเฉพาะปุ๋ยไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) โพแทสเซียม (K) แมกนีเซียม (Mg) และ โบรอน (B)

3.1.4 การเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน การเก็บเกี่ยวทะลายน้ำมันสด เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการเพิ่มผลผลิตน้ำมันปาล์มต่อไร่ ดังนั้น จะต้องเก็บเกี่ยว ทะลายน้ำมันที่สุกพอดีส่งโรงงาน เพื่อให้ได้น้ำมันปาล์มทั้งปริมาณและคุณภาพสูงสุดต่อไร่ เนื่องจากการพัฒนาของทะลายน้ำมันสด จากระยะการเกิดผลถึงระยะสุกพอดีใช้เวลาประมาณ 20 – 22 สัปดาห์ (กรมวิชาการเกษตร, 2543 : 23) และอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในช่วงท้ายของการพัฒนาผล เช่น การขาดน้ำ อุณหภูมิต่ำ ปริมาณแสงแดด มีผลต่อปริมาณน้ำมันปาล์มที่สกัดได้น้อยลง ดังนั้น จึงควรเก็บเกี่ยวทะลายน้ำมันสด ในระยะที่สุกพอดี คือ ระยะที่ผลปาล์มมีสีผิวเปลือกนอกเป็นสีส้มสด

จากข้อมูลพื้นฐานของปาล์มน้ำมันดังกล่าวสรุปได้ว่าปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง ที่เหมาะสมกับการปลูกในสภาพแวดล้อมในภาคใต้ของไทย โดยพันธุ์ปาล์มที่ปลูก จะต้องเป็นพันธุ์ลูกผสมเทเนอร์ฯ ตอบสนองต่อการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม มีการดูแลรักษาที่ดี การเก็บเกี่ยวเดือนละ 2 ครั้ง และเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วจะต้องรีบนำส่งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มภายใน 24 ชั่วโมง

3.2 การผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมัน ปาล์มน้ำมันเป็นพืชน้ำมันที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูงกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่น ทั้งด้านการผลิตและการตลาด เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตและราคาต่ำกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่นโดยเปรียบเทียบ และเป็นพืชน้ำมันที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลายทั้งในสินค้าอุปโภค บริโภค ดังนั้น ส่วนแบ่งการผลิตน้ำมันปาล์มต่อน้ำมันพืชโลก จึง

แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และรวดเร็ว จากร้อยละ 9.97 ในปี 2503 เป็นร้อยละ 20.9 ในปี 2533 และคาดว่าน้ำมันปาล์มจะมีส่วนแบ่งการผลิตน้ำมันพืชโลก เป็นร้อยละ 28.25 ในปี 2563 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2543 : 1) ซึ่งมีรายละเอียดของการผลิตและการตลาดของโลกของไทยและของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

3.2.1 การผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของโลกปี 2544 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ 21 สุราษฎร์ธานี 2545)

1) การผลิต ปี 2544 ผลผลิตน้ำมันปาล์มมีปริมาณ 23.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 8.77 โดยมีประเทศผู้ผลิตที่มีพื้นที่เก็บเกี่ยวในปี 2542 ที่สำคัญ คือ มาเลเซีย 17.05 ล้านไร่ ผลผลิต 10.55 ล้านตัน อินโดนีเซีย 11.05 ล้านไร่ ผลผลิต 6.6 ล้านตัน

2) การตลาด

(1) การบริโภค ความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปี 2544 ความต้องการมีปริมาณ 23.64 ล้านตัน เพิ่มจากปี 2543 ร้อยละ 13 ทั้งนี้ เนื่องจากน้ำมันปาล์มมีราคาถูกกว่าน้ำมันพืชชนิดอื่น และใช้ประโยชน์ได้หลากหลายกว่า

(2) การนำเข้า ปริมาณนำเข้าปี 2544 มีจำนวน 16.33 ล้านตัน เพิ่มจากปี 2543 ร้อยละ 16.98 ประเทศผู้นำเข้าหลัก คือ ประเทศในกลุ่ม เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และกลุ่มประเทศยุโรป

3) ราคาตลาดมาเลเซีย

(1) ราคาน้ำมันปาล์มดิบปี 2544 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 10.50 บาท และใกล้เคียงกับราคาเฉลี่ยในปี 2543

(2) ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ราคาจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกับราคาน้ำมันปาล์มดิบ และราคาน้ำมันถั่วเหลือง ทั้งนี้ เนื่องจากพืชน้ำมัน 2 ชนิดนี้ สามารถใช้ทดแทนกันได้ ราคาเฉลี่ยปี 2544 กิโลกรัมละ 11.84 บาท ลดจากปี 2543 ร้อยละ 2.47

3.2.2 การผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของไทยปี 2544 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ 21 สุราษฎร์ธานี 2545)

1) การผลิตปี 2544 ผลผลิตปาล์มสด มี 3.88 ล้านตัน คิดเป็นปริมาณน้ำมันปาล์มดิบ 658,018 ตัน พื้นที่เก็บเกี่ยว 1.40 ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 2.78 ตัน/ไร่ ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 19.26 เนื่องจากเกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้นและสภาพดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโต โดยมีจังหวัดที่มีพื้นที่เก็บเกี่ยวในปี 2543 ที่สำคัญคือ กระบี่ 500,333 ไร่ สุราษฎร์ธานี 415,195 ไร่ ชุมพร 244,506 ไร่

2) การตลาด ในปี 2544

(1) การบริโภค ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มปี 2544 จำนวน 604,072 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.70 เมื่อเทียบกับปี 2543

(2) การส่งออก มีปริมาณ 265,232 ตัน มูลค่า 2,736 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2543 จำนวน 116,845 ตัน เป็นเงิน 1,637 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 127 และร้อยละ 67 สาเหตุที่มีการส่งออกมาก เนื่องจากขณะที่ราคาต่างประเทศเพิ่มขึ้น เป็นช่วงจังหวะที่โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มมีสต็อกคงเหลืออยู่ค่อนข้างมาก จึงระบายสู่ตลาดต่างประเทศได้มาก

3) ราคาในปี 2544

(1) ราคาผลปาล์มที่เกษตรกรได้รับ เฉลี่ย กิโลกรัมละ 1.22 บาท ลดลงจากปี 2543 ซึ่งเฉลี่ย กิโลกรัมละ 1.66 บาท หรือลดลงเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 26.51

(2) ราคาน้ำมันปาล์มดิบขายส่งกรุงเทพ เฉลี่ย กิโลกรัมละ 10.85 บาท ลดลงจากปี 2543 ซึ่งเฉลี่ย กิโลกรัมละ 12.92 บาท คิดเป็นลดลงร้อยละ 16.02

(3) ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ขายส่งกรุงเทพเฉลี่ย กิโลกรัมละ 19.19 บาท ลดลงจากปี 2543 ซึ่งเฉลี่ย กิโลกรัมละ 21.87 บาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 12.25

3.2.3 การผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2544 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 21 สุราษฎร์ธานี. 2545)

1) จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 10,869 ครัวเรือน พื้นที่ปลูก 499,030 ไร่ ได้รับผลผลิตแล้ว 415,195 ไร่ ยังไม่ได้รับผลผลิต 83,836 ไร่ มีแหล่งปลูกที่สำคัญใน 2 อำเภอ คือ อำเภอพระแสง และอำเภอชัยบุรี มีโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มอยู่ในอำเภอพระแสง เป็นของบริษัท ไทยทาโลว์ ปาล์มแอนออลย์ จำกัด จำนวน 2 โรงงาน

2) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน มากที่สุดของจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ อำเภอพระแสง มีเกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมัน 2,446 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูก 137,614 ไร่ ให้ผลผลิตแล้ว 123,880 ไร่ ยังไม่ได้รับผลผลิต 13,734 ไร่ ผลผลิตปาล์มสด 286,241 ตัน/ปี ผลผลิตเฉลี่ย 2.2 ตัน/ไร่/ปี (สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2545.)

จากข้อมูลการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมัน สรุปได้ว่าประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีการผลิตปาล์มน้ำมันมากที่สุดของโลก ส่วนของไทยสภาพพื้นที่เหมาะสมอยู่ในภาคใต้เท่านั้น ผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทยมีเพียงพอต่อการบริโภคน้ำมันปาล์มภายในประเทศ และสามารถส่งออกน้ำมันปาล์มเป็นสินค้าออกได้ด้วย โดยตลาดยังมีความต้องการน้ำมันปาล์มสูง และมีโรงงาน

อุตสาหกรรมเกี่ยวกับน้ำมันปาล์มและอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ ทำให้เกษตรกร ผลิตและจำหน่ายปาล์มน้ำมัน ตามความต้องการของตลาดโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในนิคมสร้างตนเอง

(กอนนิคมสร้างตนเอง 2543 ก : 56 – 57)

การปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศไทยนั้น พระยาประดิพัทธ์ภูบาล เป็นผู้นำเข้ามาจากประเทศมาเลเซีย เป็นครั้งแรก ประมาณ พ.ศ 2483 แต่ปลูกเป็นไม้ประดับในสถานีทดลองยางคองหงส์ จังหวัดสงขลาและสถานีกสิกรรมพริ้ว จังหวัดจันทบุรี

การเริ่มปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจ ในรูปแบบการค้าของไทยเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ที่นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล เมื่อพ.ศ 2511 โดยนายสุวรรณ รื่นยศ ขณะนั้นท่านดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (15 กรกฎาคม 2506 – 30 กันยายน 2514) พิจารณาเห็นว่า การปลูกปาล์มน้ำมันเป็นการค้าที่ประเทศมาเลเซีย มีความก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ ซึ่งมาเลเซียมีลักษณะของภูมิประเทศคล้ายคลึงกับสภาพพื้นที่ทางภาคใต้ของไทย จึงได้ทดลองนำพันธุ์ปาล์มมาปลูกเป็นแปลงสาธิตกลางที่นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล พร้อมกับศึกษาลักษณะสภาพของดินและสภาพภูมิอากาศในเขตนิคม พบว่ามีความเหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมันอย่างยิ่ง

ใน พ.ศ 2512 จึงได้ทำการส่งเสริมให้สมาชิกนิคมปลูกปาล์มน้ำมันในนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล เป็นพืชเศรษฐกิจหลักในขั้นแรกรายละเอียด 10 ไร่ จำนวน 2,000 ราย

ผลการส่งเสริมปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจ ในรูปการค้าแบบครบวงจรที่นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล ได้ขยายผลไปดำเนินการที่นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อ พ.ศ 2521 อีกนิคมหนึ่ง

จากแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในนิคมสร้างตนเอง สรุปได้ว่า ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความเหมาะสม แต่การดำเนินการส่งเสริมในระยะแรก ประสบปัญหามากมาย ได้แก่ การรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันในราคาต่ำ ความรู้และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการปลูก การดูแลรักษาปาล์มน้ำมัน ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร เป็นต้น

3.4 การดำเนินการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี นิคมสร้างตนเองพระแสงมีภารกิจ โครงสร้างการบริหารงาน การให้สินเชื่อ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน การจำหน่ายผลผลิตและรายได้ของสมาชิกนิคม ดังนี้

3.4.1 ภารกิจของนิคมสร้างตนเองพระแสง

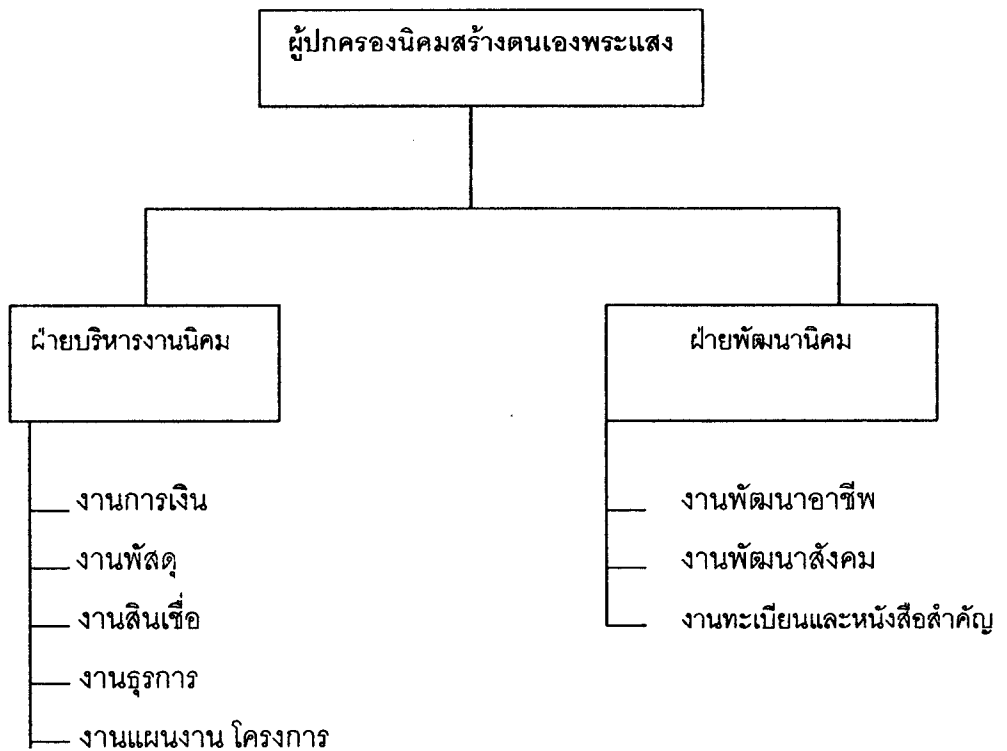
1) ด้านการจัดที่ดิน ได้เริ่มจัดที่ดินเมื่อ พ.ศ. 2521 มี 2 ลักษณะคือ ที่ดินแปลงจัดสรร จัดสรรให้ครอบครัวละ 21 ไร่ เป็นที่ดินทำกินส่งเสริมให้ราษฎรปลูกปาล์มน้ำมัน รายละ 20 ไร่ และที่อยู่อาศัยรายละ 1 ไร่ และที่ดินราษฎรเดิม จัดสรรให้ครอบครัวละไม่เกิน 50 ไร่ นอกจากนั้นนิคมได้ดำเนินการตามนโยบายกรมประชาสัมพันธ์ ที่ต้องมุ่งถึงวิวัฒนาการของชุมชนนั้นๆ ในอนาคต ซึ่งต้องสงวนที่ดินไว้สำหรับจัดเป็นตลาด ชุมชน โรงเรียน สถานีอนามัย วัด ที่เลี้ยงสัตว์ ถนน สวนสาธารณะ และสิ่งสาธารณูปโภคอื่น ๆ ส่วนการวางผังหมู่บ้าน ได้จัดหมู่บ้านลักษณะป้องกันตนเอง คือ หมู่บ้านอยู่ในรูปวงกลม จำนวน 5 ผังหมู่บ้าน

2) ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ คือการดำเนินการพัฒนาอาชีพครอบครัว ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติ จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 ส่งเสริมให้ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพืชหลัก ใช้เงินทุนหมุนเวียน ดอกเบี้ยต่ำ เป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพเสริม เช่น การเพาะเห็ดจากทะลายปาล์มน้ำมัน การเลี้ยงเปิด ไก่ สุกร ปลา โคเนื้อ ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ ทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร สนับสนุนการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร ในการรับซื้อผลปาล์มน้ำมันของสมาชิก

3) ด้านเอกสารสิทธิ์ การออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง นอกจากจะเน้นการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรแล้ว จะต้องดำเนินการให้สมาชิกนิคมได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเองและเป็นมรดกตกทอดไปยังลูกหลาน ซึ่งตามมาตรา 11 และ 12 แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 กำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ว่า เมื่อสมาชิกนิคมได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้วและได้เป็นสมาชิกนิคมมาแล้วเป็นเวลาเกิน 5 ปี ทั้งได้ชำระเงินช่วยเหลือที่รัฐบาลได้ลงไป และชำระหนี้เกี่ยวกับกิจการของนิคม ให้แก่ทางราชการเรียบร้อยแล้ว ให้ออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (นค. 3) ให้แก่ผู้นั้น (กองนิคมสร้างตนเอง 2543 : 37)

4) ด้านพัฒนาสาธารณูปโภค ได้แก่การสร้างถนนเชื่อมติดต่อระหว่างหมู่บ้านและชุมชนภายนอก การจัดหาแหล่งน้ำบริโภค ให้อ้อย ปลูกป่าหมู่บ้าน อ่างเก็บน้ำ สระน้ำ เพื่อให้สมาชิกนิคมสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้ตลอดฤดูกาล

3.4.2 โครงสร้างการบริหารงานนิคมสร้างตนเองพระแสง การบริหารงานนิคมสร้างตนเองพระแสงมีโครงสร้างแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานนิคมและฝ่ายพัฒนานิคม ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 โครงสร้างการบริหารงานนิคมสร้างตนเองพระแสง

3.4.3 การให้สินเชื่อการเกษตรแก่สมาชิกนิคม สินเชื่อการเกษตร เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการเกษตร เพราะได้ช่วยให้เกษตรกร ได้มีเงินทุนไปจ่ายซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตปรับปรุงเทคโนโลยีและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (กองนิคมสร้างตนเอง 2543: 107 – 110) โดยที่งานของนิคมสร้างตนเองเป็นงานพัฒนาอาชีพและความ เป็นอยู่ของเกษตรกรที่ยากจนในชนบท เกษตรกรที่ทางราชการคัดเลือกเข้ามาอยู่ในนิคม เพราะไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีน้อยไม่พอทำกิน มีฐานะยากจน รัฐได้เห็นความจำเป็นในเรื่องนี้ จึงตั้งงบประมาณเป็นเงินทุนหมุนเวียน โดยการดำเนินการให้สินเชื่อแก่สมาชิกนิคมได้กู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ (ร้อยละ 6 บาท/ปี)

การดำเนินการให้สินเชื่อแก่นิคมสร้างตนเองพระแสง เป็นเงินทุนหมุนเวียน การนิคม ประชาสงเคราะห์ โดยที่เงินทุนหมุนเวียนได้กำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายว่า สมาชิกแต่ละรายได้กู้เงินรายละ 93,105 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการบุกเบิกพื้นที่ ค่าพันธุ์ปาล์ม ปุ๋ย พันธุ์พืชคลุมดิน การปลูกซ่อม การบำรุงรักษา ค่ายาปราบวัชพืช เป็นต้น โดยกระทรวงการคลังจะเป็นผู้กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติ การชำระเงินคืน

3.4.4 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการตามโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์ม น้ำมัน

- 1) สำรวจจริงวัดและจัดแบ่งที่ดินให้แก่สมาชิกนิคม ในลักษณะหมู่บ้านป้องกันตนเอง ที่เป็นระเบียบเรียบร้อยและส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณที่ทำกินทุกครอบครัว
- 2) ดำเนินการก่อสร้างถนนสายหลักและสายซอย เชื่อมโยงเข้าหมู่บ้านและบริเวณสวนปาล์มซึ่งเป็นแปลงที่ดินทำกิน การตัดถนนดำเนินการโดยหน่วยงานกองอำนวยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยภายในประเทศ (กรป.กลาง) ตามงบประมาณประจำปีที่ได้รับการจัดสรร
- 3) บุกเบิกป่า ปรารบพื้นที่ เตรียมดิน ให้แก่สมาชิกนิคมที่ได้รับการบรรจุเข้าทำกินในนิคม ทั้งบริเวณที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ซึ่งจะดำเนินการโดยหน่วยงานกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ สำหรับค่าใช้จ่ายจะจ่ายจากเงินทุนหมุนเวียนของสมาชิกนิคมแต่ละราย
- 4) คัดเลือกและบรรจุราษฎรเข้าเป็นสมาชิกนิคม ซึ่งดำเนินการโดย จังหวัด-สุราษฎร์ธานี
- 5) ดำเนินการจัดซื้อต้นกล้าปาล์มน้ำมัน 48,000 ต้น จากผู้จำหน่ายภายในประเทศ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกนิคมปลูก ในปี 2522 ทั้งนี้เนื่องจากมีระยะเวลาดำเนินการจำกัดไม่สามารถเพาะต้นกล้าปาล์มน้ำมันได้ทัน
- 6) จัดทำแปลงเพาะชำ (nursery) เพื่อดำเนินการเพาะต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่จะส่งเสริมให้สมาชิกนิคมปลูกในปีต่อไป ตามแผนงาน
- 7) เพาะต้นกล้าปาล์มน้ำมัน โดยติดต่อสั่งซื้อเมล็ดปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีจากประเทศมาเลเซีย ตามความต้องการในแต่ละปี
- 8) ส่งเสริมให้สมาชิกนิคมปลูกปาล์มน้ำมัน ครอบครัพละ 20 ไร่ ไร่ละ 23 ต้น จำนวน 548 ครอบครั้ว ใน 5 หมู่บ้าน

9) สนับสนุนและส่งเสริมให้สมาชิกนิคมมีส่วนร่วมรวมกลุ่ม หรือจัดสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้สมาชิกนิคมร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในด้านการผลิต จำหน่ายและจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรต่างๆ

3.4.5 การจำหน่ายผลผลิตและรายได้ของสมาชิกนิคม โดยปกติปาล์มน้ำมันจะให้ผลผลิต หลังจากที่ได้ปลูกไปแล้ว 4 ปี สำหรับปริมาณผลผลิต โดยเฉลี่ยปาล์มน้ำมันที่มีอายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไปจะให้ผลผลิตต่อไร่ (23 ต้น /1 ไร่) ปีละประมาณ 2,800 กิโลกรัม (น้ำหนักทะลายปาล์ม) 20 ไร่จะให้น้ำหนักต่อปี จำนวน 56,000 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2 บาท เป็นเงิน 112,000 บาท หรือรายได้ เฉลี่ยครอบครัวละ 9,333 บาท ต่อเดือน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้และได้นำมาเสนอเพื่อประกอบการวิจัย ดังนี้

วินัย กลิ่นสุวรรณ (2522 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในตำบลบ้านช่อง อันเนื่องจากการพัฒนาชุมชน พบว่า สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ของประชาชนในตำบลบ้านช่อง ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางก้าวหน้ามากขึ้น และยังไม่ก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัด คือ ด้านเศรษฐกิจ ได้มีการจัดตั้งองค์กรทางเศรษฐกิจขึ้นในชุมชน ประชาชนยอมรับและตระหนักในคุณค่าของวิทยาการแผนใหม่ มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อปรับปรุงอาชีพและมาตรฐานการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น แต่สถานการณ์จำหน่ายผลผลิตของประชาชนอยู่ในสภาพถูกเอาเปรียบจากพ่อค้ามากขึ้น ทางด้านสังคม ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการของการพัฒนาชุมชน

วินัย กลิ่นสุวรรณ (2522 : 8) อ้างถึงใน กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน ปี 2515-2516 ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของหมู่บ้านเหมืองหม้ออำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

- 1) คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (กพม.) มีส่วนช่วยพัฒนาหมู่บ้านเป็นอย่างมาก
- 2) ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้ความสนใจ เรื่องการศึกษามาก นิยมส่งบุตรหลานไปเรียนต่อในชั้นสูงต่อไป หลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 แล้ว
- 3) ชาวบ้านมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาหมู่บ้านของตน
- 4) ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างหลังฤดูเก็บเกี่ยว ประกอบอาชีพอื่น

5) ชาวบ้านให้ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านเป็นอย่างดี มีการรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น

บัณฑิต ดุลยรักษ์ (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม จากการเสื่อมสภาพของป่าชายเลน ต่อชุมชนประมงพื้นบ้าน ตำบลตำมะลัง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า สภาพป่าชายเลนในชุมชนกำลังอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม และก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม ต่อชุมชนประมงพื้นบ้าน คือ ทั้งสัตว์น้ำที่จับได้และรายได้ลดลงชัดเจน ราคาที่ดินมีแนวโน้มสูงขึ้น ประชากรในชุมชนมีความคิดที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้น

ลัดฐาน ใจเอื้อ (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้นำท้องถิ่นต่อ การศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว มีความเห็นด้วยกับการที่ เกาะสมุยกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว ในแต่ละปี มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เพราะมีปัจจัยดึงดูดหลายประการ เช่น ทรัพยากรทางทะเลที่สวยงาม ธรรมชาติป่าไม้และน้ำตก เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน การท่องเที่ยวส่งผลดีต่อชาวเกาะสมุย เช่น เป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น อันเป็นผลเนื่องมาจากการจ้างงานของธุรกิจท่องเที่ยว

มณีรัตน์ ลิมสืบเชื้อ (2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่า การได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติงานของกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน

ประภาส ศิลปรัศมี (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พบว่า มีปัจจัยบางประการที่สำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาสมัครชุมชน คือ ปัจจัยทางด้านสถานภาพสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุน ได้แก่ การได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ การได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากผู้นำชุมชน และการได้รับข่าวสารการพัฒนา และปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน

สนิท มณีดุลย์ (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของแม่บ้าน ในการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมของที่อยู่อาศัยของแม่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านศาลา ตันรัก ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พบว่าแม่บ้านที่มีอายุน้อย มีบทบาทในการกำจัดน้ำเสียในครัวเรือนและบริเวณบ้านสูงกว่าแม่บ้านที่มีอายุมาก แม่บ้านที่มีระดับการ

ศึกษาสูง มีบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงสูงกว่าแม่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่ำ แม่บ้านที่มีรายได้สูง มีบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงสูงกว่าแม่บ้านที่มีรายได้ต่ำ

จากการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า สภาพชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง ตามสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ กรรมการหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาเป็นอย่างมาก มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆของคนในหมู่บ้าน มีการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อคนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เฉพาะ เช่น พื้นที่ป่าชายเลน ประชากรในชุมชนมีความคิดที่จะอนุรักษ์ป่าชายเลนมากขึ้น และพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว ประชากรจะเห็นด้วยกับการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นแหล่งสร้างรายได้ของคนในท้องถิ่น ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ มีการจัดตั้งองค์กรทางเศรษฐกิจขึ้นในชุมชน การยอมรับวิทยาการแผนใหม่ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความคิดที่จะอนุรักษ์พื้นที่ เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อรายได้ของคนในชุมชน ส่วนการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม นิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น การได้รับการสนับสนุนคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การได้รับการสนับสนุนคำแนะนำจากผู้นำชุมชน การพัฒนาบทบาทของแม่บ้านในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของคนในชุมชนให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพชุมชนและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ของสมาชิกนิคม
ภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันของนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้
กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกนิคม นิคมสร้างตนเอง
พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 5,9,12 และ 13 ตำบลไพรซึ่ง อำเภอ
พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนสมาชิกนิคม 614 ครอบครัว

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย โดยใช้สูตรการ
กำหนดตัวอย่างของ Yamane ให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 262
คน ซึ่งสูตรการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ ให้มี

ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จะได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{614}{1 + 614(0.05)^2}$$

$$= 262$$

โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนดังนี้

1.2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนประชากร ที่เป็นสมาชิกนิคม
สร้างตนเองพระแสงในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 242 คน และกลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน
กรรมการหมู่บ้าน หัวหน้ากลุ่มองค์กร อาสาพัฒนาชุมชน หมู่บ้านละ 5 คน รวม 20 คน ได้กลุ่มตัว
อย่างทั้งสิ้น 262 คน

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้แล้ว 262 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ทั้งในส่วนของสมาชิกนิคมและกลุ่มผู้นำชุมชนเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างต่อไป ตามจำนวนดังนี้

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลประชากรและการกำหนดตัวอย่าง

หมู่ที่	ประชากร (ราย)	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)	
		สมาชิกนิคม	ผู้นำชุมชน
5	261	106	5
9	154	61	5
12	104	39	5
13	95	36	5
รวม	614	242	20
		รวม	262

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ แบบปลายปิด (close-ended question) และแบบปลายเปิด (open-ended question) แบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกนิคมและผู้นำชุมชนในปัจจุบัน เป็นคำถามเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การดำรงตำแหน่งทางสังคม จำนวนบุคคลในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชนในปัจจุบัน เป็นคำถามเลือกตอบเกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมประจำเดือน การร่วมพัฒนาสาธารณประโยชน์ในชุมชน การช่วยเหลือเกื้อกูล การร่วมกิจกรรมวันผู้สูงอายุ การร่วมทำบุญประเพณีเดือนสิบ การได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ การปราบวัชพืช การใส่ปุ๋ย การจ้างแรงงาน การได้รับความรู้ทางวิชาการ

ตอนที่ 3 สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และระบบการผลิตก่อนเป็นสมาชิกนิคมและในปัจจุบัน เป็นคำถามเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ รายจ่าย หนี้สิน พื้นที่ถือครองทำการเกษตร พื้นที่ได้รับเอกสารสิทธิ์ พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์

ด้านสังคม ประกอบด้วย สภาพบ้านเรือนคงทนถาวร บ้านเรือนไม่คงทนถาวร ความคิดเปลี่ยนอาชีพและย้ายที่อยู่ ความคาดหวังในการศึกษาของบุตร ความสามารถในการสนับสนุนการศึกษาแก่บุตร ความคาดหวังให้บุตรประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือองค์กรในชุมชน การได้รับประโยชน์จากการให้บริการด้านต่างๆของหน่วยงาน

ด้านระบบการผลิต ประกอบด้วย กิจกรรมการเกษตรของครัวเรือน ผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อปี การจำหน่ายปาล์มน้ำมัน การได้รับความรู้ทางวิชาการ

ตอนที่ 4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการผลิตปาล์มน้ำมัน มีผลกระทบต่อครอบครัว กลุ่ม หรือหมู่บ้าน และชุมชน โดยเป็นคำถามเลือกตอบ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในนิคมสร้างตนเอง เป็นคำถามเติมคำในช่องว่างเกี่ยวกับ การจัดที่ดิน การพัฒนาอาชีพ รายได้ ความเป็นอยู่ การออกเอกสารสิทธิ์ การพัฒนาสาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคมต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนในนิคมสร้างตนเองพระแสง เป็นคำถามเติมคำในช่องว่าง เกี่ยวกับการบูรณาการที่สาธารณะ การแก้ปัญหาราคาปาล์มน้ำมันตกต่ำ การไม่อยู่อาศัยประจำทำกินในพื้นที่ การเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์ การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ การเสนอขอสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.2 การทดสอบเครื่องมือ ทดสอบแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบ เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ cronbach) กับสมาชิกนิคมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 25 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งผลการทดสอบแบบสัมภาษณ์มีความเชื่อมั่น ดังนี้

2.2.1 ด้านสังคม เกี่ยวกับการได้รับประโยชน์จากการให้บริการของหน่วยงาน ก่อนเป็นสมาชิกนิคม ที่ระดับ 0.897 ปัจจุบัน ที่ระดับ 0.795

2.2.2 ด้านระบบการผลิต เกี่ยวกับการได้รับความรู้ทางวิชาการก่อนเป็นสมาชิกนิคม ที่ระดับ 0.846 ปัจจุบันที่ระดับ 0.576

2.2.3 ด้านผลกระทบที่มีต่อครอบครัว กลุ่มหรือหมู่บ้านและชุมชน ก่อนเป็นสมาชิกและปัจจุบันที่ระดับ 0.814 และ 0.803 ตามลำดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน จำนวน 4 หมู่บ้านในเขตนิคมสร้างตนเองพระแสง สมาชิกจำนวน 242 คน และผู้นำชุมชนในหมู่บ้านจำนวน 20 คน รวม 262 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์

3.2 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากรายงานเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต และพูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับผู้นำชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วจึงนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ การจัดหมวดหมู่ การจัดทำรหัสข้อมูล บันทึกและวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกนิคมชุมชน ใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4.2 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และระบบการผลิต ใช้สถิติ t-test

4.3 การจัดระดับการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ 1-2-3-4 โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาความหมาย การมีส่วนร่วม ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระดับ} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{4 - 1}{4} \\ &= \frac{3}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

ดังนั้น การแปลความหมายตามค่าเฉลี่ยคือ

1.00	-	1.75	หมายถึง	ไม่มีส่วนร่วม
1.76	-	2.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย

2.51	-	3.25	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
3.26	-	4.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก

4.4 การจัดระดับการได้รับประโยชน์ จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ในชุมชน การได้รับความรู้ทางวิชาการ การได้รับประโยชน์จากการให้บริการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน ผลกระทบที่มีต่อครอบครัว กลุ่มหรือหมู่บ้านและชุมชน แบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือ 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาความหมายการได้รับความรู้ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ระดับ} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{6 - 1}{6} \\
 &= \frac{5}{6} \\
 &= 0.83
 \end{aligned}$$

ดังนั้น การแปลความหมายตามค่าเฉลี่ย คือ

1.00	-	1.83	หมายถึง	ไม่ได้รับ
1.84	-	2.66	หมายถึง	ได้รับน้อย
2.67	-	3.49	หมายถึง	ได้รับค่อนข้างน้อย
3.50	-	4.32	หมายถึง	ได้รับปานกลาง
4.33	-	5.15	หมายถึง	ได้รับค่อนข้างมาก
5.16	-	6.00	หมายถึง	ได้รับมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง จำนวน 6 ตอน คือ

1. สภาพทั่วไปของพื้นที่นิคมสร้างตนเองพระแสง
2. สภาพทั่วไปของสมาชิกนิคม ชุมชน และระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน
3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน
4. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม
5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคมต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนในนิคม
6. การพิสูจน์สมมติฐาน

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของพื้นที่นิคมสร้างตนเองพระแสง

จากการสำรวจข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 พื้นที่ นิคมสร้างตนเองพระแสงมีพื้นที่ทั้งหมด 18,265 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอพระแสงและพื้นที่บางส่วนเป็นส่วนน้อยอยู่ในเขตอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ห่างจากอำเภอพระแสง มีระยะทาง 25 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีระยะทาง 110 กิโลเมตร โดยสภาพพื้นที่เดิมเป็นที่สาธารณะ ท่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม

1.2 ประวัติหมู่บ้าน นิคมสร้างตนเองพระแสง จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2521 ด้วยเหตุผลเพื่อ พัฒนาความมั่นคงในพื้นที่อำเภอพระแสง ซึ่งเป็นเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และได้ออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคม เมื่อ พ.ศ. 2536 มีหมู่บ้านทั้งหมด 4 หมู่บ้าน ซึ่งจัดตั้งเป็นหมู่บ้านมาตั้งแต่ พ.ศ.2520 อยู่ในเขตตำบลไทรซึ่งอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1.2.1 หมู่ที่ 5 พ.ศ. 2546 มีสมาชิกนิคม 261 ครอบครัว มีนายอรุณ พัฒฉิม เป็นผู้ใหญ่บ้าน

1.2.2 หมู่ที่ 9 พ.ศ. 2546 มีสมาชิกนิคม 154 ครอบครัว มีนายสมเชาว์ พรหมแก้ว เป็นผู้ใหญ่บ้าน

1.2.3 หมู่ที่ 12 พ.ศ. 2546 มีสมาชิกนิคม 104 ครอบครัวยุค มีนายสมใจ จันทร์ช่วง เป็นผู้ใหญ่บ้าน

1.2.4 หมู่ที่ 13 พ.ศ. 2546 มีสมาชิกนิคม 95 ครอบครัวยุค มีนายอาวุธ สมทรัพย์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน

1.3 การปกครอง แบ่งออกเป็น 4 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 5, 9, 12 และ 13 ตำบลไพรซึ่งอำเภอพระแสง การปกครองตามรูปแบบการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง แบ่งออกเป็น 5 ฝั่งหมู่บ้าน คือ ฝั่งที่ 1, 2, 3, 4 และ 5

1.4 การจัดสรรที่ดิน นิคมสร้างตนเองพระแสงจัดสรรที่ดินให้สมาชิกนิคม ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา โดยจัดสรรที่ดิน 2 ลักษณะคือ ที่ดินแปลงจัดสรร จัดให้ครอบครัวละ 21 ไร่ ส่งเสริมให้ปลูกปาล์มน้ำมัน 20 ไร่ ที่อยู่อาศัย 1 ไร่ จำนวน 548 ครอบครัวยุค และที่ดินราษฎรเดิม ตามสภาพการครอบครองที่ดินอยู่เดิม ครอบครัวละไม่เกิน 50 ไร่ จำนวน 66 ครอบครัวยุค รวมสมาชิกทั้งหมด 614 ครอบครัวยุค

1.5 การส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมให้สมาชิกนิคมปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพืชหลัก และส่งเสริมอาชีพรอง ได้แก่ การเพาะเห็ดฟางจากทะลายปาล์มน้ำมัน การปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผล การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ สุกร เป็ด ไก่ แพะ โค ปลา

1.6 การพัฒนาสังคม นิคมสร้างตนเองพระแสง ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาสังคม แก่สมาชิกนิคมควบคู่กันไป เพื่อให้สมาชิกนิคมมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเยาวชน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาในรูปแบบการมีส่วนร่วม การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่น เด็กถูกทอดทิ้ง ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูและประพฤติดังไม่เหมาะสม คนพิการ คนชราและผู้มีรายได้น้อย

1.7 สาธารณูปโภคและสาธารณประโยชน์ในชุมชน ในเขตพื้นที่นิคม มีถนนลาดยาง มีระยะทางรวม 18.50 กิโลเมตร ถนนลูกรังมีระยะทางรวม 80.33 กิโลเมตร ประปาหมู่บ้าน 5 แห่ง ศาลาหมู่บ้าน 5 แห่ง สระน้ำ 9 แห่ง อ่างเก็บน้ำชลประทาน 1 แห่ง บ่อบาดาล 5 แห่ง มีไฟฟ้าทุกครัวเรือน พื้นที่เพื่อการค้า 1 แห่ง พื้นที่สงวนเพื่อกิจการนิคม 1,268 ไร่ พื้นที่สาธารณประโยชน์ 3,671 ไร่

1.8 การศึกษา ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

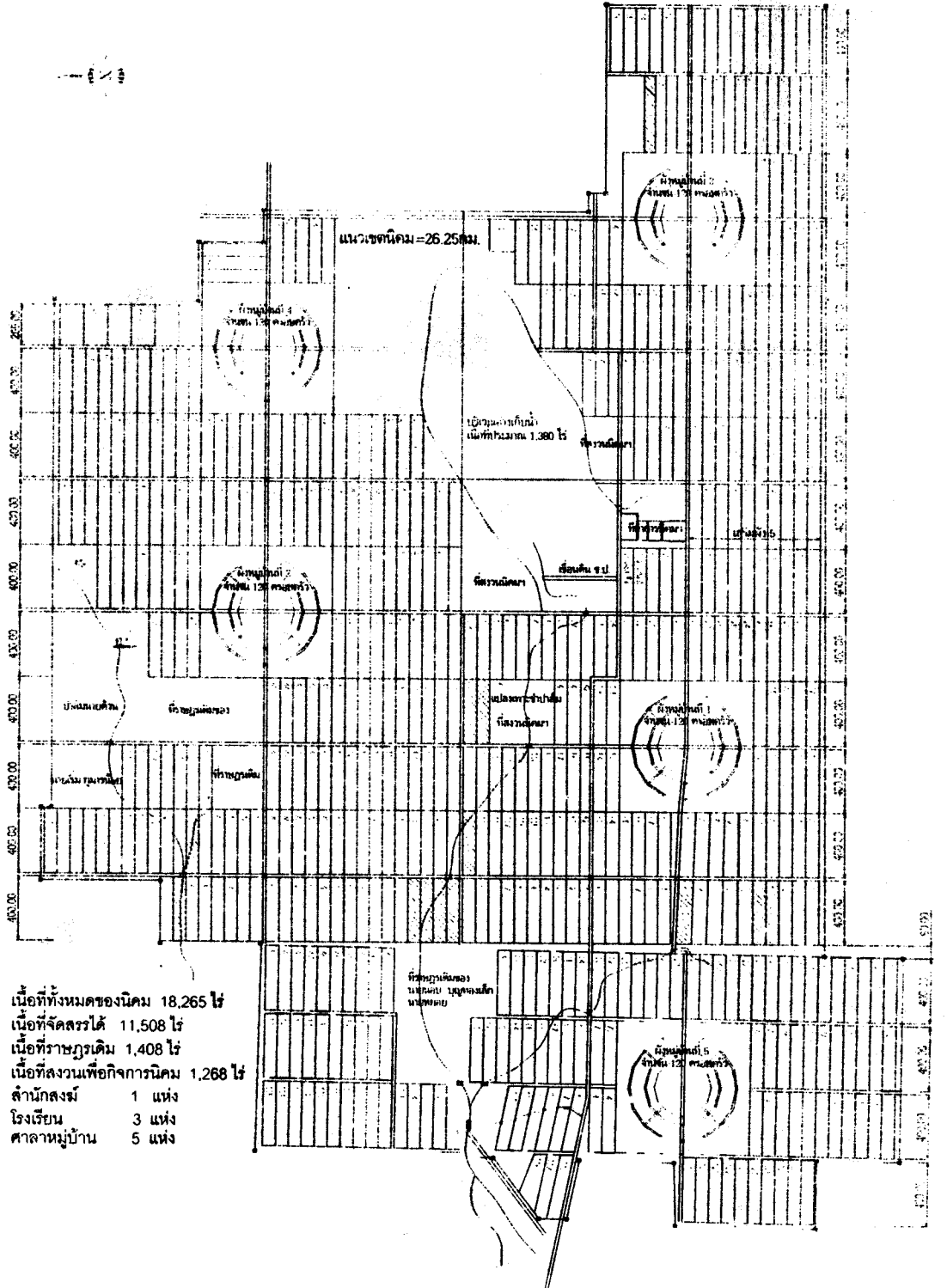
1.8.1 การศึกษา มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา 3 แห่ง คือโรงเรียนนิคมสร้างตนเองพระราชประสงค์ 1, 3 และ 5

1.8.2 ศาสนา สมาชิกนิคมทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีสำนักสงฆ์ 1 แห่งคือ สำนักสงฆ์จิตตศรัทธาวนาราม ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลไทรซิง

1.8.3 ประเพณีและวัฒนธรรม สมาชิกนิคมมีประเพณีและวัฒนธรรม สืบต่อกันมาเป็นเวลานานได้แก่ ประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน เข้าพรรษา ออกพรรษา สงกรานต์ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุและทำบุญเดือนสิบ

1.9 สาธารณสุข มีสถานอนามัยชุมชน 1 แห่ง มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานี อนามัยจำนวน 2 คน มีอุปกรณ์และเครื่องมือปฐมพยาบาลเบื้องต้น และมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ช่วยในการรณรงค์ป้องกันโรคและให้คำแนะนำ ด้านสาธารณสุขแก่สมาชิก นิคม

1.10 กลุ่มองค์กรประชาชน มีสหกรณ์การเกษตร 1 แห่ง สมาชิกจำนวน 525 คน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 5 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 645 คน กองทุนหมู่บ้าน 4 กองทุน มีเงินทุน ดำเนินการ 4,000,000 บาท ศูนย์ส่งเสริมวิสาหกิจประจำหมู่บ้าน จำนวน 4 ศูนย์ มีเงินทุน ดำเนินการ 72,000 บาท ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด 1 ศูนย์ มีสมาชิกร่วมกิจกรรม 79 คน

ภาพที่ 4.1 แผนผังการจัดตั้งชุมชนและส่งเสริมอาชีพการปลูกปาล์มน้ำมัน

นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สัมภาษณ์ นายสมเจตน์ นัครวรายุทธ วันที่ 10 เมษายน 2547

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของสมาชิกนิคม ชุมชนและระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน

2.1 สภาพทั่วไปของสมาชิกนิคมและผู้นำชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 262 คน ได้ข้อสรุปผลการวิจัยดังนี้

เพศ พบว่าสมาชิกนิคมเพศชายมีจำนวนร้อยละ 67.2 ซึ่งมากกว่าสมาชิกนิคมเพศหญิง ซึ่งมีจำนวน ร้อยละ 32.8

อายุ พบว่าสมาชิกนิคมที่มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 32.4 รองลงมาคืออายุ 60 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 21.8 อายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 78 ปี อายุเฉลี่ย 48.63 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกนิคมจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 22.5

สถานภาพสมรส พบว่า สมาชิกสมรสแล้วมีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 85.9 รองลงมาคือ สมาชิกนิคมที่มีสถานภาพหม้าย หย่าร้าง ร้อยละ 11.8 ส่วนสมาชิกนิคมที่มีสถานภาพโสด มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 2.3

การดำรงตำแหน่งทางสังคม พบว่า สมาชิกนิคมที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งมีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 80.2 รองลงมาคือ เป็นกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 8.8

จำนวนบุคคลในครัวเรือน พบว่า บุคคลในครัวเรือน 3 – 5 คน มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 63 รองลงมามีบุคคลในครัวเรือนมากกว่า 5 คน ร้อยละ 25.2 จำนวนต่ำสุด 1 คน มากที่สุด 13 คน จำนวนบุคคลโดยเฉลี่ย 4.5 คน

จำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงาน พบว่า แรงงานในครัวเรือนน้อยกว่า 1 – 2 คน มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 68.3 รองลงมามีแรงงานในครัวเรือน 3 – 5 คน ร้อยละ 29 จำนวนต่ำสุด 1 คน มากที่สุด 9 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือน โดยเฉลี่ย 2.5 คน

ตารางที่ 4.1 เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การดำรงตำแหน่งทางสังคม
จำนวนบุคคลในครัวเรือน และจำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงาน

n = 262

สภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{X}	S.D.
เพศ						
ชาย	176	67.2				
หญิง	86	32.8				
อายุ (ปี)						
			22	78	48.63	12.22
20 - 29	9	3.4				
30 - 39	55	21.0				
40 - 49	85	32.4				
50 - 59	56	21.4				
≥ 60	57	21.8				
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	1.5				
ประถมศึกษาตอนต้น	122	46.6				
ประถมศึกษาตอนปลาย	59	22.5				
มัธยมศึกษาตอนต้น	41	15.6				
มัธยมศึกษาตอนปลาย	27	10.3				
ปวช.	1	0.4				
ปวส.	3	1.1				
ปริญญาตรีขึ้นไป	5	1.9				
สถานภาพสมรส						
โสด	6	2.3				
สมรส	225	85.9				
หม้าย หย่าร้าง	31	11.8				

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{X}	S.D.
การดำรงตำแหน่งทางสังคม						
ไม่ดำรงตำแหน่ง	210	90.2				
ดำรงตำแหน่ง	52	19.8				
ผู้ใหญ่นบ้าน	4	1.5				
หัวหน้าเขต	1	0.4				
ผู้ช่วยผู้ใหญ่นบ้าน	7	2.7				
กรรมการหมู่บ้าน	23	8.8				
สมาชิก อบต.	6	2.3				
หัวหน้ากลุ่มองค์กร	1	0.4				
อาสาพัฒนาชุมชน	6	2.3				
อื่นๆ	4	1.5				
จำนวนบุคคลในครัวเรือน						
			1	1.3	4.50	1.85
< 3	31	11.8				
3 - 5	165	63				
> 5	66	25.2				
จำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงาน						
			1	9	2.46	1.23
<3	179	68.3				
3 - 5	76	29				
>5	7	2.7				

การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน พบว่า สมาชิกนิคมมีโทรทัศน์และพัดลม มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 98.9 เท่ากัน รองลงมาตู้เย็น ร้อยละ 95.8 รถจักรยานยนต์ร้อยละ 92.7 โทรศัพทเคลื่อนที่ ร้อยละ 67.2 น้อยที่สุดคืออาวรูปืน ร้อยละ 12.6

ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน พบว่า สมาชิกนิคมมีระยะเวลาอาศัยในชุมชนระหว่าง 16 - 20 ปี มากที่สุด ร้อยละ 35.5 รองลงมาคือ 21 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 27.5 ระยะเวลาต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 28 ปี ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนเฉลี่ย 16.66 ปี

ตารางที่ 4.2 การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

n=262

สภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{X}	S.D.
ในครัวเรือนมีสิ่งอำนวยความสะดวก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
1. วิทยุ	121	46.2				
2. โทรทัศน์	259	98.9				
3. พัดลม	259	98.9				
4. ตู้เย็น	251	95.8				
5. รถจักรยานยนต์	243	92.7				
6. รถยนต์	90	34.4				
7. ชุดรับแขก	94	35.9				
8. เครื่องสูบน้ำ	110	42.0				
9. เครื่องพ่นยา	52	19.8				
10. อารูธปิ่น	33	12.6				
11. โทรศัพท์เคลื่อนที่	176	67.2				
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน (ปี)			1	28	16.66	5.39
≤ 5	11	4.2				
6 - 10	29	11.1				
11 -15	57	21.8				
16 - 20	93	35.5				
≥ 21	72	27.5				

2.2 สภาพทั่วไปของชุมชน

2.2.1 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน โดยภาพรวม สมาชิกนิคมมีส่วนร่วมในชุมชน ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า สมาชิกนิคมร่วมประชุมประจำเดือน ร่วมพัฒนาสาธารณประโยชน์ในชุมชนและร่วมทำบุญงานประเพณี และร่วมทำบุญประเพณีเดือนสิบในระดับมาก ส่วนกิจกรรมวันผู้สูงอายุ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน

n = 262

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)				\bar{X}	S.D	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี			
1. ร่วมประชุม ประจำเดือน	196 (74.8)	64 (24.4)	2 (0.8)	0 (0.0)	3.74	0.46	มาก
2. ร่วมพัฒนา สาธารณประโยชน์ ในชุมชน	144 (55)	114 (43.5)	4 (1.5)	0 (0.0)	3.53	0.53	มาก
3. ร่วมทำบุญ งานประเพณี	152 (58)	104 (39.7)	6 (2.3)	0 (0.0)	3.56	0.54	มาก
4. ร่วมกิจกรรม วันผู้สูงอายุ	64 (24.4)	143 (54.6)	46 (17.6)	9 (3.4)	3.00	0.75	ปานกลาง
5. ร่วมทำบุญ ประเพณีเดือนสิบ	156 (59.5)	72 (27.5)	33 (12.6)	1 (0.4)	3.46	0.72	มาก
รวม					3.45	0.36	มาก

2.2.2 การได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ในชุมชน โดยภาพรวม สมาชิกนิคมได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า มีถนนใช้ได้ตลอดปี มีระดับการได้รับประโยชน์ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 5.02$) ส่วนการได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำ การใช้น้ำ

ประปาหมู่บ้าน การใช้ศาลาหมู่บ้าน และไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน สมาชิกนิคมได้รับประโยชน์ในระดับปานกลาง และการมีโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนสมาชิกได้รับประโยชน์ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.62$) (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 คริวเรือนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ในชุมชน

n = 262

ประเด็น	ระดับการได้รับประโยชน์ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่มี				
1.มีถนนใช้ได้ตลอดปี	104 (39.7)	74 (28.2)	73 (27.9)	9 (3.4)	1 (0.4)	1 (0.4)	5.0	0.95	ค่อนข้างมาก	
2.มีแหล่งน้ำเกษตรพอเพียง	30 (11.5)	38 (14.5)	91 (34.7)	48 (18.3)	49 (18.7)	6 (2.3)	3.75	1.30	ปานกลาง	
3.การใช้น้ำประปาหมู่บ้าน	58 (22.1)	51 (19.5)	75 (28.6)	35 (13.4)	39 (14.9)	4 (1.5)	4.16	1.39	ปานกลาง	
4.การใช้ศาลาหมู่บ้าน	59 (22.5)	50 (19.1)	67 (25.6)	40 (15.3)	28 (10.7)	18 (6.9)	4.07	1.51	ปานกลาง	
5.ไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน	86 (32.8)	51 (19.5)	32 (12.2)	34 (13.0)	48 (18.3)	11 (4.2)	4.23	1.64	ปานกลาง	
6.โทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	19 (7.3)	12 (4.6)	32 (12.2)	46 (17.6)	94 (35.9)	59 (22.5)	2.62	1.44	น้อย	
							รวม	3.97	0.90	ปานกลาง

2.3 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกนิคม

2.3.1 การปราบวัชพืช พบว่า สมาชิกนิคมมีการปราบวัชพืชปีละ 1 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 62.6 รองลงมาปราบวัชพืชปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่า ร้อยละ 35.5

2.3.2 การใส่ปุ๋ย พบว่า สมาชิกนิคมมีการใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่า เป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 57.3 รองลงมาใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง ร้อยละ 38.5

2.3.3 การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยและปราบวัชพืช พบว่า สมาชิกนิคมไม่จ้างแรงงานมากกว่าการจ้างแรงงาน ร้อยละ 51.5 และ 48.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 การปราบวัชพืชและใส่ปุ๋ย การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยและปราบวัชพืช

n = 262

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1.การปราบวัชพืช		
ในระยะ 3 ปีไม่เคยปราบวัชพืช	5	1.9
ปีละ 1 ครั้ง	164	62.6
ปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่า	93	35.5
2.การใส่ปุ๋ย		
ในระยะ 3 ปีไม่เคยใช้ปุ๋ย	11	4.2
ปีละ 1 ครั้ง	101	38.5
ปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่า	150	57.3
3.การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ย/ปราบวัชพืช		
ไม่จ้าง	135	51.5
จ้างแรงงาน	127	48.5

2.3.4 แหล่งความรู้ที่สมาชิกนิคมได้รับ พบว่าเรียนรู้ด้วยตนเองและ เพื่อนบ้าน เป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 76.0 รองลงมา คือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 69.8 (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 แหล่งความรู้ที่สมาชิกได้รับ

n = 262

แหล่งความรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	183	69.8
เคยผ่านการฝึกอบรม	118	45.0
ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรประจำตำบล	88	33.6
เรียนรู้ด้วยตนเองและเพื่อนบ้าน	199	76.0
วิทยุ	54	20.0
โทรทัศน์	123	46.9

ตอนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และระบบการผลิต ปาล์มน้ำมัน

3.1 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ

3.1.1 *อาชีพหลัก* พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 53.4 รองลงมา มีอาชีพทำสวนยางพารา ร้อยละ 20.9 ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนปาล์มน้ำมัน มีเพียง 1 ราย คือ ร้อยละ 0.4 ที่มีอาชีพค้าขายและทำสวนปาล์มน้ำมัน

3.1.2 *อาชีพรอง* พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 73.3 รองลงมา มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 37.4 ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 59.2 รองลงมา มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 41.2

3.1.3 *รายได้* พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 67.2 รองลงมา มีรายได้ 50,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 27.1 รายได้เฉลี่ย 46,031.68 บาท ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ มีรายได้ 100,001 – 200,000 บาท ร้อยละ 55.7 รองลงมา มีรายได้ 200,001 – 300,000 บาท ร้อยละ 32.4 รายได้เฉลี่ย 198,370.67 บาท

3.1.4 *รายจ่าย* พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 59.2 รองลงมา มีรายจ่าย 50,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 32.8 รายจ่ายเฉลี่ย 47,603.35 บาท ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีรายจ่าย 100,001 – 200,000 บาท ร้อยละ 64.9 รองลงมา มีรายจ่าย 200,001 – 300,000 บาท ร้อยละ 22.1 รายจ่ายเฉลี่ย 167,421.18 บาท

3.1.5 หนี้สิน พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีหนี้สิน ต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 96 รองลงมามีหนี้สิน 50,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 3.4 หนี้สินเฉลี่ย 6,223.77 บาท ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีหนี้สิน 200,001 – 300,000 บาท ร้อยละ 39.3 รองลงมามีหนี้สิน 100,001 – 200,000 บาท ร้อยละ 36.6 หนี้สินเฉลี่ย 220,304.07 บาท

ตารางที่ 4.7 อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ต่อปี รายจ่ายต่อปี และหนี้สินสมาชิกนิคม

n = 262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลักของครอบครัว				
ปลูกปาล์มน้ำมัน	16	6.1	261	99.6
เพาะเห็ด	-	-	-	-
ค้าขาย	11	4.2	1	0.4
เลี้ยงสัตว์	21	8.0	-	-
รับจ้าง	140	53.4	-	-
รับราชการ	3	1.1	-	-
ยางพารา	55	20.9	-	-
อื่นๆ ทำไร่,ทำนา	16	6.1	-	-
อาชีพรองของครอบครัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
ปลูกปาล์มน้ำมัน	4	1.5	20	7.6
เพาะเห็ด	8	3.1	51	19.5
ค้าขาย	30	11.5	41	15.2
เลี้ยงสัตว์	98	37.4	108	41.2
รับจ้าง	192	73.3	155	59.2
รับราชการ	9	3.4	15	5.7
อื่นๆ	33	12.6	31	11.8

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ของสมาชิกต่อปี(บาท)				
≤50,000	176	67.2	1	0.4
50,001 – 100,000	71	27.1	8	3.1
100,001 – 200,000	13	5.0	146	55.7
200,001 – 300,000	1	0.4	85	32.4
≥300,001	1	0.4	22	8.4
ค่าต่ำสุด	0		66,000	
ค่าสูงสุด	350,000		530,000	
\bar{X}	46,031.68		198,370.67	
S.D	37,916.57		7,2478.57	
รายจ่ายของสมาชิกต่อปี(บาท)				
≤ 50,000	155	59.2	3	1.1
50,001 – 100,000	86	32.8	23	8.8
100,001 – 200,000	14	5.3	170	64.9
200,001 – 300,000	3	1.1	58	22.1
≥300,001	4	1.5	8	3.1
ค่าต่ำสุด	0		10,200	
ค่าสูงสุด	295,000		411,000	
\bar{X}	47,603.35		167,421.18	
S.D.	34,964.45		66,037.11	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนี้สินของสมาชิก (บาท)				
≤ 50,000	252	96.0	10	3.8
50,001 – 100,000	9	3.4	14	5.3
100,001 – 200,000	-	-	96	36.6
200,001 – 300,000	-	-	103	39.3
> 300,001	1	0.4	39	14.9
ค่าต่ำสุด	0		0	
ค่าสูงสุด	334,000		720,000	
\bar{X}	6,223.77		220,304.07	
S.D.	24,683.87		115,067.92	

3.1.6 **พื้นที่ถือครองทำกาารเกษตร** พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ มีพื้นที่ 0 – 9 ไร่ ร้อยละ 76.7 รองลงมา มีพื้นที่ 10 – 19 ไร่ ร้อยละ 10.3 พื้นที่เฉลี่ย 5.19 ไร่ ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีพื้นที่ 20 – 29 ไร่ ร้อยละ 70.2 รองลงมา มีพื้นที่มากกว่า 30 ไร่ ร้อยละ 28.6 พื้นที่เฉลี่ย 26.75 ไร่

3.1.7 **พื้นที่ได้รับเอกสารสิทธิ์** พบว่า ก่อนเป็นสมาชิกนิคม สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ มีพื้นที่ 0 – 9 ไร่ ร้อยละ 90.5 รองลงมา มีพื้นที่ 10 – 19 ไร่ ร้อยละ 5.3 พื้นที่เฉลี่ย 2.14 ไร่ ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ มีพื้นที่ 0 – 9 ไร่ ร้อยละ 81.7 รองลงมา มีพื้นที่ 20 – 29 ไร่ ร้อยละ 9.5 พื้นที่ได้รับเอกสารสิทธิ์เฉลี่ย 3.94 ไร่

3.1.8 **พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์** พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ มีพื้นที่ 0 – 9 ไร่ ร้อยละ 84.7 รองลงมา มีพื้นที่ 10 – 19 ไร่ ร้อยละ 7.3 พื้นที่เฉลี่ย 3.51 ไร่ ปัจจุบัน สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีพื้นที่ 20 – 29 ไร่ ร้อยละ 68.7 รองลงมา มีพื้นที่มากกว่า 30 ไร่ ร้อยละ 29.0 พื้นที่เฉลี่ย 26.42 ไร่

ตารางที่ 4.8 พื้นที่ถือครองทำการเกษตร พื้นที่ได้รับเอกสารสิทธิ์ และพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์

n=262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)				
< 10	201	76.7	1	0.4
10 – 19	27	10.3	2	0.8
20 – 29	23	8.8	184	70.2
≥ 30	11	4.2	75	28.6
ค่าต่ำสุด	0		9	
ค่าสูงสุด	50		71	
\bar{X}	5.19		26.75	
S.D.	10.15		9.88	
พื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิ์ (ไร่)				
< 10	237	90.5	214	81.7
10 – 19	14	5.3	16	6.1
20 – 29	7	2.7	25	9.5
≥ 30	4	1.5	7	2.7
ค่าต่ำสุด	0		0	
ค่าสูงสุด	50		45	
\bar{X}	2.14		3.94	
S.D.	7.17		8.51	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ (ไร่)				
< 10	222	84.7	6	2.3
10 – 19	19	7.3	-	-
20 – 29	11	4.2	180	68.7
≥ 30	10	3.8	76	29.0
ค่าต่ำสุด	0		0	
ค่าสูงสุด	50		71	
X	3.51		26.42	
S.D.	8.76		10.24	

3.2 การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม

3.2.1 *สภาพบ้านเรือน* พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีสภาพบ้านเรือนไม่คงทน ร้อยละ 55.7 มีบ้านเรือนคงทนถาวร ร้อยละ 44.3 ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีบ้านเรือนคงทนถาวร ร้อยละ 95.4 มีบ้านเรือนไม่คงทนถาวร ร้อยละ 4.5

3.2.2 *ความคิดจะเปลี่ยนอาชีพ* พบว่า ก่อนเป็นสมาชิกนิคม สมาชิกนิคมส่วนใหญ่คิดจะเปลี่ยนอาชีพ ร้อยละ 67.2 ไม่คิดเปลี่ยนอาชีพ ร้อยละ 32.8 ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ ไม่คิดเปลี่ยนอาชีพ ร้อยละ 85.5 โดยมีความคิดที่จะเปลี่ยนอาชีพเพียงร้อยละ 14.5

3.2.3 *ความคิดจะย้ายที่อยู่* พบว่า ก่อนเป็นสมาชิกนิคม สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ ร้อยละ 58 ไม่คิดจะย้ายที่อยู่ ร้อยละ 42 คิดจะย้ายที่อยู่ ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ไม่คิดจะย้ายที่อยู่ ร้อยละ 91.6 โดยมีความคิดจะย้ายที่อยู่เพียงร้อยละ 8.4

ตารางที่ 4.9 สภาพบ้านเรือน ความคิดที่จะเปลี่ยนอาชีพและย้ายที่อยู่

n=262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สภาพบ้านเรือน				
บ้านเรือนคงทนถาวร	116	44.3	250	95.4
บ้านเรือนไม่คงทนถาวร	146	55.7	12	4.5
ความคิดที่จะเปลี่ยนอาชีพ				
คิดจะเปลี่ยนอาชีพ	176	67.2	38	14.5
ไม่คิดจะเปลี่ยนอาชีพ	86	32.8	224	85.5
ความคิดที่จะย้ายที่อยู่				
คิดที่จะย้ายที่อยู่	152	58.0	22	8.4
ไม่คิดที่จะย้ายที่อยู่	110	42	240	91.6

3.2.4 **ความคาดหวังในระดับการศึกษาของบุตร** พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่คาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาจบชั้นปริญญาตรี ร้อยละ 64.1 รองลงมา ระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง(ปวส.) ร้อยละ 12.6 ปัจจุบัน สมาชิกนิคมส่วนใหญ่คาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาถึงระดับปริญญาตรี ร้อยละ 80.2 รองลงมา ระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง (ปวส.) ร้อยละ 12.2

3.2.5 **ความสามารถในการสนับสนุนการศึกษาให้แก่บุตร** พบว่า ก่อนเป็นสมาชิกนิคม สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีความสามารถในการสนับสนุนการศึกษาให้บุตรศึกษา ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 57.3 รองลงมา ระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง (ปวส.) ร้อยละ 11.1 ปัจจุบัน สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ มีความสามารถในการสนับสนุนการศึกษาให้แก่บุตรในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 74.4 รองลงมา ระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง (ปวส.) ร้อยละ 12.2

3.2.6 **ความคาดหวังให้บุตรประกอบอาชีพ** พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกโดยส่วนใหญ่ คาดหวังให้บุตรประกอบอาชีพกลุ่มรับราชการ ร้อยละ 50.4 รองลงมา ประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว ร้อยละ 31.3 ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ คาดหวังให้บุตรประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว ร้อยละ 44.3 รองลงมา กลุ่มอาชีพรับราชการ ร้อยละ 38.5

ตารางที่ 4.10 ความคาดหวังในระดับการศึกษาของบุตร ความสามารถในการสนับสนุนการศึกษาของบุตร ความคาดหวังให้บุตรประกอบอาชีพ

n= 262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความคาดหวังในระดับการศึกษาของบุตร				
ภาคบังคับ (ป.6)	17	6.5	2	0.8
มัธยมศึกษา (ม.3)	12	4.6	2	0.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย	22	8.4	9	3.4
อาชีวศึกษา (ปวช.)	3	1.1	4	1.5
อาชีวศึกษาชั้นสูง (ปวส.)	33	12.6	32	12.2
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	168	64.1	210	80.2
อื่นๆ	7	2.7	3	1.1
ความสามารถในการสนับสนุนการศึกษาให้แก่บุตร				
ภาคบังคับ	22	8.4	2	0.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	18	6.9	7	2.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	21	8.0	5	1.9
อาชีวศึกษา (ปวช.)	11	4.2	12	4.6
อาชีวศึกษาชั้นสูง(ปวส.)	29	11.1	32	12.2
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	150	57.3	195	74.4
อื่นๆ	11	4.2	9	3.4
ความคาดหวังให้บุตรประกอบอาชีพ				
กลุ่มอาชีพรับราชการ	132	50.4	101	38.5
อาชีพอิสระส่วนตัว	82	31.3	116	44.3
ค้าขาย	11	4.2	9	3.4
รับจ้างเอกชน	8	3.1	12	4.6
เกษตรกรรม	18	6.9	13	5.0
อื่นๆ	11	4.2	11	4.2

3.2.7 การมีส่วนร่วมของกิจกรรมหมู่บ้าน พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก โดยภาพรวม สมาชิกนิคมร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านในระดับน้อย ($\bar{X}=2.28$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า การเข้าร่วมประชุมประจำเดือน การร่วมพัฒนาหมู่บ้านและร่วมกิจกรรมกลุ่มของชุมชนในระดับน้อย ส่วนร่วมทำบุญประเพณี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.95$) ในปัจจุบัน โดยภาพรวม สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นอยู่ในระดับมาก ทุกประเด็น เช่นเดียวกัน (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 การมีส่วนร่วมของกิจกรรมหมู่บ้าน

n=262

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ก่อนเป็นสมาชิก(จำนวน/ร้อยละ)			ปัจจุบัน(จำนวน/ร้อยละ)		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ร่วมประชุมประจำเดือน	1.86	0.81	น้อย	3.61	0.57	มาก
2. ร่วมพัฒนาหมู่บ้าน	2.14	0.70	น้อย	3.54	0.58	มาก
3. ร่วมกิจกรรมของชุมชน	2.16	0.72	น้อย	3.50	0.64	มาก
4. ร่วมกิจกรรมทำบุญประเพณี	2.95	0.83	ปานกลาง	3.65	0.54	มาก
รวม	2.28	0.59	น้อย	3.58	0.48	มาก

3.2.8 การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ร้อยละ 10.7 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 8.8 ปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 75.2 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 74.8

3.2.9 จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิก (กลุ่ม) ร้อยละ 84.7 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่ม 1 กลุ่ม ร้อยละ 10.7 จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก เฉลี่ย 0.39 ปัจจุบัน สมาชิกนิคมส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม 2 กลุ่ม ร้อยละ 51.9 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่ม 1 กลุ่ม ร้อยละ 22.5 จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิกเฉลี่ย 2.93 (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก

n=262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
คณะกรรมการหมู่บ้าน	11	4.2	52	19.8
สหกรณ์การเกษตร	21	8.0	197	75.2
กลุ่มออมทรัพย์	23	8.8	196	74.8
กลุ่มอาชีพเกษตร	18	6.9	114	43.5
กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	28	10.7	172	65.6
กลุ่มอื่นๆ	1	0.4	37	14.1
จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก				
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม	222	84.7	29	11.1
เป็นสมาชิก 1 กลุ่ม	28	10.7	59	22.5
เป็นสมาชิก 2 กลุ่ม	9	3.4	136	51.9
เป็นสมาชิก 3 กลุ่ม	3	1.1	38	14.5
ค่าต่ำสุด	0		0	
ค่าสูงสุด	3		3	
\bar{X}	0.39		2.93	
S.D.	0.88		1.35	

3.3 การเปลี่ยนแปลงด้านระบบการผลิต

3.3.1 *กิจกรรมเกษตรของครัวเรือน* พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่รับจ้าง ร้อยละ 73.3 รองลงมา เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 37.4 ปัจจุบัน สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ทำกิจกรรมเกษตร ปลูกปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 100 รองลงมา รับจ้าง ร้อยละ 61.5 (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 กิจกรรมการเกษตรของครัวเรือน

n=262

กิจกรรม(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปลูกปาล์มน้ำมัน	16	6.1	262	100.0
ปลูกยางพารา	55	21.0	36	13.7
ปลูกผัก	12	4.6	19	7.3
เพาะเห็ด	8	3.1	47	17.9
เลี้ยงสัตว์	98	37.4	102	38.9
แปรรูปผลิตภัณฑ์	6	2.3	7	2.7
รับจ้าง	192	73.3	161	61.5
อื่นๆ(ทำนา/ทำไร่)	23	8.8	0	0.0

3.3.2 ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับต่อปี พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ได้รับผลผลิตปาล์มน้ำมันต่ำกว่า 30 ตันต่อปี ร้อยละ 99.2 รองลงมา 31 – 50 ตัน ร้อยละ 0.4 ผลผลิตเฉลี่ย 0.47 ตัน ปัจจุบัน สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ได้รับผลผลิตปาล์มน้ำมัน 31 – 50 ตัน ร้อยละ 45.8 รองลงมา 51 – 70 ตัน ร้อยละ 35.5 ผลผลิตเฉลี่ย 58.75 ตันต่อปี

3.3.3 แหล่งจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมัน พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง และนำส่งโรงงานในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 3.8 รองลงมา จำหน่ายให้สหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 1.5 ส่วนในปัจจุบันจำหน่ายให้สหกรณ์การเกษตรสูงสุด ร้อยละ 35.1 รองลงมาจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในชุมชน ร้อยละ 33.2

ตารางที่ 4.14 ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับต่อปี

n=262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผลผลิตที่ได้รับ (ตัน)				
≤ 30	260	99.2	1	0.4
31 – 50	1	0.4	120	45.8
51 – 70	1	0.4	93	35.5
71 – 90	0	0.0	24	9.2
91 – 110	0	0.0	16	6.1
> 110	0	0	8	3.1
ค่าต่ำสุด	0		30	
ค่าสูงสุด	54		156	
\bar{X}	0.47		58.75	
S.D.	4.09		20.81	
แหล่งจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมัน				
พ่อค้าคนกลาง	10	3.8	87	33.2
สหกรณ์การเกษตร	4	1.5	92	35.1
นำส่งโรงงาน	10	3.8	76	29.0

3.3.4 การได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก โดยภาพรวมสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมันในระดับน้อย ($\bar{X}=2.59$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ได้รับความรู้จากผู้นำชุมชนและเพื่อนบ้านหรือญาติ ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X}=2.98$ และ 3.30) จากหน่วยงานของรัฐ คือ นิคมและสำนักงานเกษตรอำเภอ ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.44$ และ 2.63) ส่วนบริษัทเอกชนอยู่ในระดับไม่ได้รับ ($\bar{X}=1.74$) ในปัจจุบัน โดยภาพรวม ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.88$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ได้รับความรู้จากนิคมสร้างตนเองใน-

ระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.96$) สำนักงานเกษตร ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้านหรือญาติ ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=4.15, 4.28$ และ 4.27) ตามลำดับ ส่วนบริษัทเอกชน ได้รับความรู้ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.60$)

ตารางที่ 4.15 การได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน

n=262

ประเด็น	ก่อนเป็นสมาชิก (จำนวนร้อยละ)			ปัจจุบัน (จำนวนร้อยละ)		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. นิคมสร้างตนเองพระแสง	2.44	1.27	น้อย	4.96	0.80	ค่อนข้างมาก
2. สำนักงานเกษตร อำเภอพระสง	2.63	1.07	น้อย	4.15	1.09	ปานกลาง
3. ผู้นำชุมชน	2.98	1.09	ค่อนข้างน้อย	4.28	1.06	ปานกลาง
4. เพื่อนบ้านหรือญาติ	3.30	1.19	ค่อนข้างน้อย	4.27	1.10	ปานกลาง
5. บริษัทเอกชน	1.74	0.90	ไม่มี	2.60	1.08	น้อย
6. วิทยุ	2.34	0.99	น้อย	3.15	1.24	ค่อนข้างน้อย
7. โทรทัศน์	2.73	1.23	ค่อนข้างน้อย	3.78	1.28	ปานกลาง
รวม	2.59	0.81	น้อย	3.88	0.67	ปานกลาง

3.3.5 การได้รับประโยชน์จากการให้บริการด้านต่างๆของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ก่อนเป็นสมาชิก โดยภาพรวม สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ ค่อนข้างน้อย ($\bar{X}=3.18$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ได้รับประโยชน์ ค่อนข้างน้อยในทุกประเด็น ปัจจุบัน โดยภาพรวม สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ ได้รับประโยชน์จากการให้บริการของหน่วยงานค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.51$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ได้แก่การให้บริการด้านการศึกษา การบริการด้านความปลอดภัย การบริการด้านสาธารณสุข การบริการด้านสาธาณูปโภค การบริการด้านสวัสดิการสังคม ได้รับประโยชน์ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.81, 4.53, 4.67, 4.60, 4.37$) ตามลำดับ ส่วนการบริการด้านการรักษาพยาบาลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับประโยชน์ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=4.10$)

ตารางที่ 4.16 การได้รับประโยชน์จากการให้บริการด้านต่างๆของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

n=262

ประเภทการให้บริการ	ก่อนเป็นสมาชิก(จำนวน/ร้อยละ)			ปัจจุบัน(จำนวน/ร้อยละ)		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. การบริการด้านศึกษา	3.19	1.0	ค่อนข้างน้อย	4.81	0.89	ค่อนข้างมาก
2. การบริการด้านความปลอดภัย	3.27	0.94	ค่อนข้างน้อย	4.53	0.85	ค่อนข้างมาก
3. การบริการด้านสาธารณสุข	3.34	1.07	ค่อนข้างน้อย	4.67	0.92	ค่อนข้างมาก
4. การบริการด้านสาธารณสุขโรค	3.23	1.01	ค่อนข้างน้อย	4.60	0.90	ค่อนข้างมาก
5. การบริการด้านสวัสดิการ	3.07	1.13	ค่อนข้างน้อย	4.37	1.05	ค่อนข้างมาก
สังคมของรัฐ						
6. การบริการด้านการรักษา ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	3.00	1.10	ค่อนข้างน้อย	4.10	1.09	ปานกลาง
รวม	3.18	0.87	ค่อนข้างน้อย	4.51	0.7	ค่อนข้างมาก

ตอนที่ 4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และระบบการผลิตที่มีต่อครอบครัว กลุ่มหรือหมู่บ้านและชุมชน

4.1 ผลกระทบที่เกิดขึ้นที่มีต่อครอบครัว พบว่า โดยภาพรวม มีผลกระทบในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.72$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ทำให้ครอบครัวมีรายได้มั่นคงในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.87$) ทำให้มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ทำให้ได้รับเอกสารสิทธิในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.92, 4.45$) ทำให้บุตรได้รับการศึกษา ทำให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้นในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.84, 4.87$) ส่วนทำให้มีหนี้สินลดลงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=4.11$) (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ผลกระทบที่มีต่อครอบครัวสมาชิก จากการเปลี่ยนแปลง

n=262

ประเด็น	ระดับการเปลี่ยนแปลง(จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เปลี่ยนแปลง			
1.ทำให้ครอบครัวมีรายได้มั่นคง	78 (29.8)	89 (34)	83 (31.7)	7 (2.7)	4 (1.5)	1 (0.4)	4.87	0.95	ค่อนข้างมาก
2.ทำให้มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง	77 (29.4)	107 (40.8)	63 (24)	11 (4.2)	3 (1.1)	1 (0.4)	4.92	0.93	ค่อนข้างมาก
3.ทำให้ได้รับเอกสารสิทธิ์	65 (24.8)	67 (25.6)	81 (30.9)	26 (9.9)	16 (6.1)	7 (2.7)	4.45	1.28	ค่อนข้างมาก
4.ทำให้บุตรได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น	71 (27.1)	104 (39.7)	71 (27.1)	10 (3.8)	3 (1.1)	3 (1.1)	4.84	0.98	ค่อนข้างมาก
5.ทำให้มีความกระตือรือร้นและความคิดริเริ่ม	58 (22.1)	87 (33.2)	98 (37.4)	15 (5.7)	3 (1.1)	1 (0.4)	4.68	0.94	ค่อนข้างมาก
6.ทำให้เป็นคนทันสมัยเพราะมีเหตุผล	57 (21.8)	86 (32.8)	90 (34.4)	24 (9.2)	4 (1.5)	1 (0.4)	4.63	1.00	ค่อนข้างมาก
7.ทำให้มีความคิดในการทำมาหากินดีขึ้น	75 (28.6)	105 (40.1)	71 (27.1)	9 (3.4)	1 (0.4)	1 (0.4)	4.92	0.89	ค่อนข้างมาก
8.ทำให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหมู่บ้านเพิ่มขึ้น	74 (28.2)	93 (35.5)	83 (31.7)	8 (3.1)	3 (1.1)	1 (0.4)	4.85	0.93	ค่อนข้างมาก
9.ทำให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้น	88 (33.6)	69 (26.3)	91 (34.7)	11 (4.2)	2 (0.8)	1 (0.4)	4.87	0.98	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

n=262

ประเด็น	ระดับการเปลี่ยนแปลง(จำนวนร้อยละ)						\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เปลี่ยนแปลง			
10. ทำให้พัฒนาตนเองพึงตนเองมากขึ้น	72 (27.5)	86 (32.8)	85 (32.4)	15 (5.7)	2 (0.8)	2 (0.8)	4.78	0.99	ค่อนข้างมาก
11. ทำให้มีหนี้สินลดลง	53 (20.2)	54 (20.6)	67 (25.6)	55 (21.0)	24 (9.2)	9 (3.4)	4.11	1.38	ปานกลาง
รวม							4.72	0.68	ค่อนข้างมาก

4.2 ผลกระทบที่เกิดขึ้นที่มีต่อกลุ่มหรือหมู่บ้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.84$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ทำให้มีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มองค์กรในชุมชน ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.87$) ทำให้มีการสร้างผู้นำชุมชน ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.77$) ทำให้หมู่บ้านเป็นเป้าหมายของการพัฒนาในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.87$)

ตารางที่ 4.18 ผลกระทบที่มีต่อกลุ่มหรือหมู่บ้าน

n=262

ประเด็น	ระดับการเปลี่ยนแปลง (จำนวนร้อยละ)						\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เปลี่ยนแปลง			
1. ทำให้มีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มองค์กรในชุมชน	67 (25.6)	126 (48.1)	50 (19.1)	6 (2.3)	12 (4.6)	1 (0.4)	4.87	1.00	ค่อนข้างมาก
2. ทำให้มีการสร้างผู้นำชุมชน	71 (27.1)	95 (36.3)	75 (28.6)	11 (4.2)	7 (2.7)	3 (1.1)	4.77	1.05	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

n=262

ประเด็น	ระดับการเปลี่ยนแปลง (จำนวนร้อยละ)						\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เปลี่ยนแปลง			
3. ทำให้หมู่บ้านเป็นเป้าหมายของการพัฒนา	77 (29.4)	103 (39.3)	62 (23.7)	13 (5)	5 (1.9)	2 (0.8)	4.87	1.00	ค่อนข้างมาก
รวม							4.84	0.86	ค่อนข้างมาก

4.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นที่มีต่อชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้าน พบว่า โดยภาพรวมมีผลกระทบในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.69$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ทำให้มีการรวมตัวทางด้านเศรษฐกิจ เช่น จัดตั้งสหกรณ์การเกษตร ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.78$) ทำให้ได้รับงบประมาณจากภาครัฐ เช่น ถนน ประปาหมู่บ้านในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.81$) ทำให้ได้รับบริการ การศึกษาอย่างทั่วถึงในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.72$) ทำให้ได้รับบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.59$) ทำให้ได้รับบริการด้านสวัสดิการสังคมในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.71$) ทำให้เกิดชุมชนใหม่ สนองนโยบายภาครัฐ ด้านการสร้าง ความมั่นคงในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.53$)

ตารางที่ 4.19 ผลกระทบที่มีต่อชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้านในเขตนิคมสร้างตนเอง

n=262

ประเด็น	ระดับการเปลี่ยนแปลง (จำนวนร้อยละ)						\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เปลี่ยนแปลง			
1. ทำให้มีการรวมตัวทางด้านเศรษฐกิจ	73 (27.9)	101 (38.5)	63 (24.0)	12 (4.6)	8 (3.1)	5 (1.9)	4.78	1.11	ค่อนข้างมาก
2. ทำให้ได้รับงบประมาณจากภาครัฐ	69 (26.3)	99 (37.8)	75 (28.6)	14 (5.3)	3 (1.1)	2 (0.8)	4.81	0.98	ค่อนข้างมาก
3. ทำให้ได้รับบริการด้าน การศึกษาอย่างทั่วถึง	59 (22.5)	96 (36.6)	89 (34.0)	12 (4.6)	5 (1.9)	1 (0.4)	4.72	0.95	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

n=262

ประเด็น	ระดับการเปลี่ยนแปลง (จำนวนร้อยละ)						\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เปลี่ยนแปลง			
4. ทำให้ได้รับบริการด้าน สาธารณสุขอย่างทั่วถึง	58 (22.1)	79 (30.2)	96 (36.6)	18 (6.9)	10 (3.8)	1 (0.4)	4.59	1.05	ค่อนข้างมาก
5. ทำให้ได้รับบริการด้าน สวัสดิการสังคม	70 (26.7)	90 (34.4)	72 (27.5)	19 (7.3)	8 (3.1)	3 (1.1)	4.71	1.10	ค่อนข้างมาก
6. ทำให้เกิดชุมชนใหม่ สนองนโยบายภาครัฐ	59 (22.5)	82 (31.3)	78 (29.8)	28 (10.7)	12 (4.6)	3 (1.1)	4.53	1.15	ค่อนข้างมาก
รวม							4.69	0.79	ค่อนข้างมาก

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม

สมาชิกนิคมได้ระบุถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามภารกิจของนิคมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ปัญหาของสมาชิกนิคม (ตามภารกิจหลักของนิคม)

5.1.1 ด้านการจัดที่ดิน พบว่าสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดที่ดิน ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ ร้อยละ 16.79 รองลงมา แนวเขตที่ดินไม่ชัดเจน ร้อยละ 8.01 ที่ดินเป็นหินยากแก่การเพาะปลูก ร้อยละ 3.81 และการจัดระบบที่ดินสาธารณะ ร้อยละ 3.43

5.1.2 ด้านพัฒนาอาชีพ รายได้ ความเป็นอยู่ พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีปัญหาอาชีพเสริมมีน้อย ร้อยละ 30.15 รองลงมา รายได้น้อย ร้อยละ 17.7

5.1.3 ด้านการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีปัญหากับสมาชิกมีหนี้สินกับทางราชการ ร้อยละ 20.99 รองลงมา การออกเอกสารสิทธิ์ล่าช้า ร้อยละ 8.77

5.1.4 ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำในฤดูแล้งไม่เพียงพอ ร้อยละ 20.22 รองลงมา ถนนบางแห่งชำรุด ร้อยละ 13.74 ขาดไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน ร้อยละ 4.96

ตารางที่ 4.20 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม (ตามภารกิจหลักของนิคม)

n=262

ปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดที่ดิน		
1. การจัดที่ดินไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ	44	16.79
2. แนวเขตที่ดินไม่ชัดเจน	21	8.01
3. ดินเป็นหินยากแก่การเพาะปลูก	10	3.81
4. การจัดระบบที่ดินสาธารณะ	9	3.43
ด้านพัฒนาอาชีพ รายได้ ความเป็นอยู่		
1. อาชีพเสริมมีน้อย	79	30.15
2. รายได้น้อย	45	17.17
ด้านการออกเอกสารสิทธิ์		
1. สมาชิกมีหนี้สินกับทางราชการ	55	20.99
2. ออกเอกสารสิทธิ์ล่าช้า	23	8.77
ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค		
1. แหล่งน้ำในฤดูแล้งไม่เพียงพอ	53	20.22
2. ถนนบางแห่งชำรุด	36	13.74
3. ขาดไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน	13	4.96

5.2 ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม (ตามภารกิจหลักของนิคม)

5.2.1 **ด้านการจัดที่ดิน** พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ควรจัดสรรที่ดินเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ ร้อยละ 18.70 รองลงมา ควรรังวัดและลงหลักเขตที่ดินให้ชัดเจน ร้อยละ 8.01 และควรจัดระบบที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุก ร้อยละ 3.81

5.2.2 **ด้านพัฒนาอาชีพ รายได้ ความเป็นอยู่** พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่เสนอแนะว่าควรส่งเสริมอาชีพเสริม ให้มากขึ้น ร้อยละ 30.53 รองลงมา ควรส่งเสริมให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.59

5.2.3 **ด้านการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน** พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ เสนอแนะว่าควรยกเลิกดอกเบี้ยเพื่อการชำระหนี้กับนิคม ร้อยละ 19.46 รองลงมาควรปรับปรุงขั้นตอน

การออกเอกสารสิทธิ์ให้เร็วขึ้น ร้อยละ 8.77 ควรจัดหาแหล่งเงินกู้ให้สมาชิก ร้อยละ 5.72 และควรให้มีอาชีพเสริมและรายได้มั่นคง ร้อยละ 4.58

5.2.4 **ด้านพัฒนาสาธารณูปโภค** พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ เสนอแนะว่า ควรพัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอ ร้อยละ 20.22 รองลงมาควรมีการซ่อมถนนให้สามารถใช้งานได้สะดวก รวดเร็วขึ้น ร้อยละ 19.46 ควรปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านให้ดีขึ้น ร้อยละ 13.35 และควรมีไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน ร้อยละ 3.05 (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม (ตามภารกิจหลักของนิคม)

n=262

ข้อเสนอแนะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดที่ดิน		
1. ควรจัดสรรที่ดินเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ	49	18.70
2. ควรรังวัดและลงหลักเขตที่ดินให้ชัดเจน	21	8.01
3. ควรจัดระบบที่ดินสาธารณะป้องกันการบุกรุก	10	3.81
ด้านพัฒนาอาชีพรายได้ความเป็นอยู่		
1. ควรส่งเสริมอาชีพเสริมให้มากขึ้น	80	30.53
2. ควรส่งเสริมให้สมาชิกนิคมมีรายได้เพิ่มขึ้น	33	12.59
ด้านการออกเอกสารสิทธิ์		
1. ควรยกเลิกดอกเบี้ยเพื่อการชำระหนี้กับนิคม	51	19.46
2. ควรปรับปรุงขั้นตอนการออกเอกสารสิทธิ์ให้เร็วขึ้น	23	8.77
3. ควรจัดหาแหล่งเงินกู้ให้สมาชิก	15	5.72
4. ควรให้มีอาชีพเสริมและรายได้มั่นคง	12	4.58
ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค		
1. ควรพัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอ	53	20.22
2. ควรมีการซ่อมถนนให้สามารถใช้งานได้สะดวก รวดเร็วขึ้น	51	19.46
3. ควรปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านให้ดีขึ้น	35	13.35
4. ควรมีไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน	8	3.05

5.3 ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคมต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนใน นิคมสร้างตนเองพระแสง

5.3.1 **ด้านการบุกรุกที่ดินสาธารณะ** พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ เสนอแนะว่าควรจัดทำสัญญาเช่าที่ดินตามระเบียบของนิคม ร้อยละ 64.88 รองลงมาควรให้กฎหมายมีผลบังคับใช้ ร้อยละ 12.97 ให้จับกุมดำเนินคดี ร้อยละ 5.34

5.3.2 **ด้านการแก้ปัญหาราคาปาล์มน้ำมันตกต่ำ** พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ เสนอแนะว่า ควรให้ประกันราคาปาล์มน้ำมันร้อยละ 79 รองลงมา สมาชิกนิคมต้องปรับปรุงคุณภาพของสวนปาล์มน้ำมันให้ดีขึ้น ร้อยละ 12.97 รวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 10.68 และห้ามนำเข้าปาล์มน้ำมันจากต่างประเทศ ร้อยละ 6.10

5.3.3 **ด้านสมาชิกนิคมบางรายไม่อยู่อาศัยประจำทำกินในพื้นที่** พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ให้นิคมดำเนินการถอนสิทธิ์ตามระเบียบของนิคม ร้อยละ 61.45 รองลงมาให้นิคมเรียกมาสอบถามและตัดเดือน ร้อยละ 9.54 และให้สมาชิกมีอาชีพรายได้มั่นคง ร้อยละ 6.10

5.3.4 **แนวทางในการได้รับเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน** พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ให้นิคมยกเลิกดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 37.02 รองลงมาให้นิคมเรียกเก็บเงินเป็นรายเดือน ร้อยละ 10.30 และให้มีอาชีพเสริม มีรายได้มั่นคง ร้อยละ 8.01

5.3.5 **การสนับสนุนเงินกู้ให้สมาชิกนิคมเป็นรายบุคคล** พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่เห็นควรสนับสนุนเงินกู้เพิ่มเติมเพื่อการประกอบอาชีพ ร้อยละ 36.48 ส่วนที่เห็นว่าไม่ควรสนับสนุน เนื่องจากเป็นการเพิ่มหนี้ ร้อยละ 24.80

5.3.6 **การเสนอของบประมาณจากภาครัฐ** เพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีข้อเสนอเกี่ยวกับเรื่องแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและประปาหมู่บ้าน ร้อยละ 49.23 รองลงมา ควรสร้างถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน ร้อยละ 38.46 ควรส่งเสริมอาชีพเสริม ร้อยละ 25.95 และเงินทุนประกอบอาชีพ ร้อยละ 21.37

5.3.7 **ข้อเสนอแนะอื่นๆ** สมาชิกนิคมเห็นว่า ควรมีไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน ร้อยละ 7.25 ควรมีโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน ร้อยละ 7.25 ควรมีสถานีอนามัยในชุมชน ร้อยละ 6.87 และควรส่งเสริมด้านการกีฬาให้มากขึ้น ร้อยละ 4.58 (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคมต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนในนิคมสร้างตนเองพระ
แสง

n=262

ประเด็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
1. การบุกรุกที่สาธารณะ		
1.1 ควรจัดทำสัญญาเช่าที่ดินตามระเบียบของนิคม	170	64.88
1.2 ให้กฎหมายมีผลบังคับใช้	34	12.97
1.3 ให้จับกุมดำเนินคดี	14	5.34
2. การแก้ปัญหาราคาปาล์มน้ำมันตกต่ำ		
2.1 ให้ประกันราคาปาล์มน้ำมัน	207	79.00
2.2 สมาชิกต้องปรับปรุงคุณภาพของสวนปาล์มให้ดีขึ้น	34	12.97
2.3 รวมกลุ่มตั้งเป็นสหกรณ์การเกษตร	28	10.68
2.4 ห้ามนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศ	16	6.10
3. สมาชิกบางรายไม่อยู่อาศัยประจำทำกินในพื้นที่		
3.1 ให้นิคมดำเนินการถอนสิทธิ์ตามระเบียบของนิคม	161	61.45
3.2 ให้นิคมเรียกมาสอบถามและตัดเดือน	25	9.54
3.3 ให้สมาชิกมีอาชีพรายได้มั่นคง	16	6.10
4. แนวทางในการได้รับเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน		
4.1 ให้นิคมยกเลิกดอกเบี้ยเงินกู้	97	37.02
4.2 ให้นิคมเรียกเก็บเงินเป็นรายเดือน	27	10.30
4.3 ให้มีอาชีพเสริมมีรายได้มั่นคง	21	8.01
5. การสนับสนุนเงินกู้ให้สมาชิกนิคมเป็นรายบุคคล		
5.1 ควรสนับสนุนเงินกู้เพิ่มเติมเพื่อการประกอบอาชีพ	148	56.48
5.2 ไม่ควรสนับสนุนเนื่องจากเป็นการเพิ่มหนี้	65	24.80

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

n=262

ข้อเสนอแนะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
6. การเสนอขอของบประมาณจากภาครัฐเพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน		
6.1 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและประปาหมู่บ้าน	129	49.23
6.2 ถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน	100	38.16
6.3 ส่งเสริมอาชีพเสริม	68	25.95
6.4 เงินทุนประกอบอาชีพ	56	21.37
7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ		
7.1 ควรมีไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน	19	7.25
7.2 ควรมีโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	19	7.25
7.3 ควรมีสถานีอนามัยในชุมชน	18	6.87
7.4 ควรส่งเสริมด้านการกีฬาให้มากขึ้น	12	4.58

ตอนที่ 6 การพิสูจน์สมมติฐาน

การวิเคราะห์ความแตกต่างด้านเศรษฐกิจ สังคมและระบบการผลิต ของสมาชิกนิคม ก่อนเป็นสมาชิกและปัจจุบัน พบว่า

6.1 ด้านเศรษฐกิจ ก่อนเป็นสมาชิกนิคมและในปัจจุบัน สมาชิกนิคมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ที่ระดับ 0.01 ในเรื่องรายได้ รายจ่าย หนี้สิน พื้นที่ถือครอง พื้นที่ได้รับเอกสารสิทธิ์ พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ (ตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.23 ความแตกต่างของปัจจัยด้านเศรษฐกิจของสมาชิกนิคมก่อนเป็นสมาชิกและ
ปัจจุบัน

ปัจจัย	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน		t - test	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	n=262					
ด้านเศรษฐกิจ						
1. รายได้ (บาท)	46,031.68	37,916.57	198,370.67	72,478.57	-33.255	0.000
2. รายจ่าย (บาท)	47,603.35	34,964.45	167,421.15	66,037.11	-28.091	0.000
3. หนี้สิน (บาท)	6,223.77	24,683.87	22,0304.07	115,067.92	-30.308	0.000
4. พื้นที่ถือครอง (ไร่)	5.19	0.15	26.70	9.88	-28.988	0.000
5. พื้นที่ได้รับเอกสารสิทธิ์(ไร่)	2.14	7.10	3.90	8.51	-2.787	0.000
6. พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์(ไร่)	3.51	8.67	26.42	10.24	-32.136	0.000

6.2 ด้านสังคม ก่อนเป็นสมาชิกและในปัจจุบัน สมาชิกนิคมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ที่ระดับ 0.01 ในเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก การได้รับความรู้ทางวิชาการ การได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ของหน่วยงาน (ตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.24 ความแตกต่างของปัจจัยด้านสังคมของสมาชิกนิคมก่อนเป็นสมาชิกและในปัจจุบัน

ปัจจัย	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน		t- test	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	n=262					
ด้านสังคม						
1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหมู่บ้าน	2.28	0.59	3.58	0.48	-30.595	0.000
2. จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก	0.39	0.88	2.93	1.35	-26.760	0.000
3. การรับความรู้	2.59	0.81	3.38	0.67	-24.100	0.000
4. การรับประโยชน์	3.18	0.87	4.51	0.72	-22.314	0.000

6.3 ด้านการผลิต ก่อนเป็นสมาชิกนิคมและในปัจจุบัน สมาชิกนิคมมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01 ในเรื่องผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับ (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25 ความแตกต่างของปัจจัยด้านการผลิตของสมาชิกนิคมก่อนเป็นสมาชิกและในปัจจุบัน

ปัจจัย	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน		t - test	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	1. ผลผลิตปาล์มที่ได้รับ	0.47	4.09	58.75		

n=262

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินการจัดตั้งชุมชน โดยการจัดสรรที่ดินให้แก่สมาชิกนิคม ส่งเสริมในลักษณะสมบูรณ์แบบควบคู่กับการดำเนินการด้านสวัสดิการสังคม และพัฒนาสังคม เพื่อให้สมาชิกนิคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเริ่มดำเนินการมาส่งเสริมให้สมาชิกทำการปลูกปาล์มน้ำมันตั้งแต่ปี 2521 เป็นต้นมา ปัจจุบันสภาพชุมชนและสมาชิกนิคมเกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมาศึกษาว่า สภาพชุมชนได้เปลี่ยนแปลงอย่างไร สมาชิกนิคมมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมอย่างไร มีผลกระทบในด้านใดเพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง และยั่งยืน

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพชุมชนและสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการผลิตปาล์มน้ำมัน ของสมาชิกนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.1.2 เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการผลิตปาล์มน้ำมัน ของสมาชิกนิคม

1.1.3 เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในระดับครอบครัว กลุ่ม และชุมชน ในนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.1.4 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน ในนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สมาชิกนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 5, 9, 12 และ 13 ตำบลไทรซิง อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนสมาชิกนิคม 614 ครอบครัว

1.2.2 *กลุ่มตัวอย่าง* กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สุตรการกำหนดตัวอย่างของ YAMANE จำนวน 242คนตามสัดส่วนจำนวนประชากรในแต่ละฝั่งหมู่บ้าน และผู้นำชุมชนหมู่บ้านละ 5 คน รวม 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 262 คน

1.2.3 *เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย* เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ทั้งชนิดปลายปิดและแบบปลายเปิด แบ่งเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของสมาชิกนิคมและผู้นำชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชน

ตอนที่ 3 สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและระบบการผลิต

ตอนที่ 4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม ต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนในนิคม

การทดสอบเครื่องมือ เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์แล้ว นำไปทดสอบกับสมาชิกนิคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน โดยแบบสัมภาษณ์ ใช้วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น ในแบบสอบถาม ด้านสังคมที่ระดับ 0.795 ด้านการผลิตที่ระดับ 0.576 ด้านผลกระทบต่อครอบครัวที่ระดับ 0.785 ผลกระทบต่อหมู่บ้านที่ระดับ 0.814 ผลกระทบต่อชุมชนที่ระดับ 0.803 แล้วนำมาปรับปรุง โดยปรึกษาผู้มีคุณวุฒิและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.2.4 *การเก็บรวบรวมข้อมูล*

1) เก็บข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกนิคมและผู้นำชุมชน จำนวน 262 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์

2) เก็บข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล จากรายงานเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.5 *การวิเคราะห์ข้อมูล*

1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกนิคมชุมชน ใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย(arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2) การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจสังคมและระบบการผลิตใช้

t – test

3) ใช้ค่าระดับ 4 ระดับ คือ 1-2-3-4 ในการวัดระดับการมีส่วนร่วม และค่าระดับ 6 ระดับ คือ 1-2-3-4-5-6 ในการวัดการได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ การได้รับความรู้ทางวิชาการ การได้รับประโยชน์จากการให้บริการ ด้านต่างๆ ของหน่วยงาน และใช้เกณฑ์แปลความหมาย จากค่าเฉลี่ย

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 **สภาพทั่วไปของสมาชิกนิคม ชุมชนและระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน**
พบว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.63 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรสแล้ว ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคม บุคคลในครัวเรือนเฉลี่ย 4.5 คน สมาชิกที่ใช้แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.5 คน มีสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือนคือ โทรทัศน์ พัดลม ตู้เย็น รถจักรยานยนต์ มีระยะเวลาอาศัยในชุมชนเฉลี่ย 16.66 ปี การมีส่วนร่วมของบุคคลในกิจกรรมของชุมชนอยู่ในระดับมาก ครัวเรือนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน ส่วนใหญ่ปราบวัชพืชปีละ 1 ครั้ง ใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่า โดยส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัว แหล่งความรู้ส่วนใหญ่เรียนด้วยตนเองและเพื่อนบ้าน

1.3.2 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมและระบบการผลิต

1) **ด้านเศรษฐกิจ** พบว่า ก่อนเป็นสมาชิกนิคมสมาชิกมีอาชีพรับจ้าง ปัจจุบันทำสวนปาล์มน้ำมัน อาชีพรอง ก่อนเป็นสมาชิกมีอาชีพรับจ้าง ปัจจุบันมีอาชีพรับจ้าง รายได้ก่อนเป็นสมาชิกมีรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาท ปัจจุบันมีรายได้ 100,001 – 200,000 บาท รายจ่ายก่อนเป็นสมาชิก ต่ำกว่า 50,000 บาท ปัจจุบัน 100,001 – 200,000 บาท หนี้สินก่อนเป็นสมาชิก ต่ำกว่า 50,000 บาท ปัจจุบัน 200,001 – 300,000 บาท โดยมีหนี้สินเฉลี่ย 220,304.07 บาท พื้นที่ถือครอง ก่อนเป็นสมาชิก มีพื้นที่น้อยกว่า 9 ไร่ ปัจจุบัน 20 – 29 ไร่ พื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิ์ ก่อนเป็นสมาชิก 0- 9 ไร่ ปัจจุบันน้อยกว่า 9 ไร่เช่นกัน พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ก่อนเป็นสมาชิก 0 – 9 ไร่ ปัจจุบัน 20 – 29 ไร่ โดยมีพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์เฉลี่ย 26.42 ไร่

2) **ด้านสังคม** พบว่า สภาพบ้านเรือนก่อนเป็นสมาชิก ส่วนมากมีบ้านเรือนไม่คงทน ปัจจุบันเกือบทั้งหมดมีบ้านเรือนคงทน ความคิดเปลี่ยนอาชีพ ก่อนเป็นสมาชิกคิดเปลี่ยนอาชีพ ปัจจุบันไม่คิดเปลี่ยนอาชีพ ความคิดย้ายที่อยู่ ก่อนเป็นสมาชิกคิดย้ายที่อยู่ ปัจจุบันไม่คิดย้ายที่อยู่ ความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษา ก่อนเป็นสมาชิกและปัจจุบัน คาดหวังให้บุตรเรียนจบระดับปริญญาตรี ความสามารถในการส่งเสียให้บุตรได้รับการศึกษา ก่อนเป็น

สมาชิกและปัจจุบัน มีความสามารถในระดับปริญญาตรีเช่นกัน ก่อนเป็นสมาชิก ความคาดหวังให้บุตรประกอบอาชีพ รับราชการ ปัจจุบันคาดหวังให้บุตรประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว

3) การมีส่วนร่วมของกิจกรรมหมู่บ้าน ก่อนเป็นสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อย ปัจจุบันในระดับมาก การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรในชุมชน ก่อนเป็นสมาชิกมีเพียงส่วนน้อยที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ปัจจุบันประมาณ 3 ใน 4 เป็นสมาชิก ก่อนเป็นสมาชิก ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ ปัจจุบันเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 2.93 กลุ่ม

4) ด้านระบบการผลิต ก่อนเป็นสมาชิก ทำกิจกรรมรับจ้างทางการเกษตร ปัจจุบันทำสวนปาล์มน้ำมัน ผลผลิตปาล์มน้ำมัน ก่อนเป็นสมาชิก ผลผลิตเฉลี่ย 0.47 ตัน ปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ย 58.75 ตัน แหล่งจำหน่ายปาล์มน้ำมัน ก่อนเป็นสมาชิกจำหน่ายแก่พ่อค้าคนกลาง และนำส่งโรงงาน ปัจจุบันจำหน่ายให้สหกรณ์การเกษตร แหล่งความรู้ทางวิชาการ ก่อนเป็นสมาชิกได้รับความรู้ในระดับน้อย ปัจจุบันในระดับปานกลาง การได้รับประโยชน์จากการให้บริการด้านต่างๆของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนเป็นสมาชิกได้รับประโยชน์ในระดับค่อนข้างน้อย ปัจจุบันในระดับค่อนข้างมาก

1.3.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และระบบการผลิต

1) ผลกระทบต่อครอบครัว โดยภาพรวมมีผลกระทบในทางที่ดี ในระดับค่อนข้างมากโดยทำให้มีรายได้มั่นคง ทำให้มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ทำให้ได้รับเอกสารสิทธิ์ ทำให้บุตรได้รับการศึกษา ทำให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้นและทำให้มีหนี้สินลดลง

2) ผลกระทบต่อกลุ่มหรือหมู่บ้าน โดยภาพรวมมีผลกระทบในทางที่ดี ในระดับค่อนข้างมาก โดยทำให้มีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน ทำให้มีการสร้างผู้นำในชุมชน ทำให้หมู่บ้านเป็นเป้าหมายของการพัฒนา

3) ผลกระทบต่อชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้านในเขตนิคม โดยภาพรวม มีผลกระทบในทางที่ดี ในระดับค่อนข้างมาก โดยการทำให้มีการรวมตัวทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้ได้รับงบประมาณจากภาครัฐ ทำให้ได้รับบริการทางการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคม และทำให้เกิดชุมชนใหม่สนองนโยบายภาครัฐ ด้านสร้างความมั่นคง

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม

1) ปัญหาของสมาชิกนิคม ด้านการจัดที่ดิน มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดที่ดิน ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพและแนวเขตที่ดินไม่ชัดเจน ด้านพัฒนาอาชีพรายได้ ความเป็นอยู่ มีปัญหาเกี่ยวกับอาชีพเสริมมีน้อยและมีรายได้น้อย ด้านการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน มีปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกมีหนี้สินกับทางราชการ และการออกเอกสารสิทธิ์ล่าช้า ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค มีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำในฤดูแล้งไม่เพียงพอและถนนบางแห่งชำรุด

2) ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม ด้านการจัดที่ดิน มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดที่ดินเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการประกอบอาชีพและควรรังวัดลงหลักเขตที่ดินให้ชัดเจน ด้านการพัฒนาอาชีพรายได้ ความเป็นอยู่ มีข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมอาชีพเสริมให้มากขึ้นและควรส่งเสริมให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ด้านการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน มีข้อเสนอแนะว่า ควรยกเลิกดอกเบี้ยเพื่อการชำระหนี้กับนิคมและควรปรับปรุงขั้นตอนการออกเอกสารสิทธิ์ให้เร็วขึ้น ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค มีข้อเสนอแนะว่า ควรพัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอและควรมีการซ่อมถนนให้สามารถใช้งานได้สะดวกรวดเร็วขึ้น

3) ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคมต่อการพัฒนาชุมชนในนิคมสร้างตนเอง พระแสง คือด้านการบุกรุกที่สาธารณะ มีข้อเสนอแนะว่าควรจัดทำสัญญาเช่าที่ดินตามระเบียบของนิคม ด้านการแก้ปัญหาราคาปาล์มน้ำมันตกต่ำ มีข้อเสนอแนะว่า ควรประกันราคาปาล์มน้ำมัน ด้านสมาชิกบางรายไม่อยู่อาศัยประจำทำกินในพื้นที่ มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้นิคมดำเนินการถอนสิทธิ์ตามระเบียบ ด้านแนวทางในการได้รับเอกสารสิทธิ์ให้เร็วขึ้น มีข้อเสนอแนะว่า ให้นิคมยกเลิกดอกเบี้ยเงินกู้ ด้านการสนับสนุนเงินกู้ ให้สมาชิกเป็นรายบุคคล มีข้อเสนอแนะว่า ควรสนับสนุนเงินกู้เพิ่มเติมการประกอบอาชีพ ด้านการเสนอของบประมาณจากภาครัฐเพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน มีข้อเสนอแนะว่าควรเสนอเรื่องแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและประปาหมู่บ้าน และควรสร้างถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน

2. อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า สภาพเศรษฐกิจ สังคม ก่อนเป็นสมาชิกนิคม ภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน ของสมาชิกนิคมสร้างตนเองพระแสง และปัจจุบันแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล และจากผลการตรวจสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับดังนี้

2.1 ด้านเศรษฐกิจ จากผลการวิจัย พบว่า ก่อนเป็นสมาชิกนิคมและในปัจจุบัน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01 ในเรื่องรายจ่าย หนี้สิน พื้นที่ถือครอง พื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิ์และพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยนี้แล้ว กล่าวได้ว่า รายได้ที่สมาชิกนิคมได้รับส่วนใหญ่ ได้จากการประกอบอาชีพทำสวน ปาล์มน้ำมัน เป็นอาชีพหลัก และเมื่อพิจารณาถึงรายจ่าย จะมีรายจ่ายเป็นสัดส่วนเดียวกันกับ รายได้ ส่วนหนี้สิน จะมีหนี้สินเฉลี่ย 220,304 บาท ต่อครอบครัว ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว แม้สมาชิกนิคมจะมีรายไ้มั่นคง แต่ก็มีหนี้สินเพิ่มขึ้น เนื่องจากความจำเป็นในการดำรงชีพ เช่น การส่งบุตรหลานศึกษาเล่าเรียนในระดับสูง การเปลี่ยนแปลงบ้านพักอาศัย จากบ้านสภาพเดิมเป็น บ้านใหม่ เป็นต้น ส่วนพื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิ์ จะมีพื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิ์เพิ่มขึ้นจำนวนเล็กน้อย เนื่องจากสมาชิกส่วนมากยังมีหนี้สินกับนิคมสร้างตนเองพระแสง ส่วนพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ โดย เฉลี่ย จะมีพื้นที่มากขึ้น ซึ่งโดยภาพรวมสมาชิกนิคมมีความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ก่อนเป็น สมาชิกกับปัจจุบัน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของวินัย กลิ่นสุวรรณ (2522 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองในตำบลบ้านช่อง อันเนื่องจากการพัฒนาชุมชน พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ไปในทางก้าวหน้ามากขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัด คือด้านเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต ดุลยรักษ์ (2536 : 121-122) ที่ ศึกษาเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม จากการเสื่อมสภาพของป่าชายเลนต่อชุมชนประมง พื้นบ้าน ตำบลท่ามะดง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล พบว่ารายไ้รวมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น แต่มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นมากเช่นกัน ตามสัดส่วนของรายไ้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสันฐาน ใจเอื้อ (2538 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้นำท้องถิ่นต่อการศึกษาเพื่อใช้ ประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับ ประโยชน์จากการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างรายไ้ให้แก่คนในท้องถิ่น

2.2 ด้านสังคม จากผลการวิจัยพบว่า ก่อนเป็นสมาชิกนิคมและในปัจจุบันมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01 ในเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหมู่บ้าน จำนวนกลุ่ม ที่เป็นสมาชิก การได้รับความรู้ทางวิชาการ และได้รับประโยชน์ในชุมชน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยแล้ว กล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหมู่บ้านและจำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก เป็นไปในแนวทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวินัย กลิ่นสุวรรณ (2522) อ้างถึงในกองวิจัยและประเมินผล กรรมการพัฒนาชุมชน ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ เศรษฐกิจ สังคมของหมู่บ้านเหมืองหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ที่สรุปว่า ชาวบ้านมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง และชาวบ้านให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการปฏิบัติ

กิจกรรมต่างๆของหมู่บ้านเป็นอย่างดี มีการรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น ส่วนเรื่องการได้รับความรู้ทางวิชาการและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ของหน่วยงาน เป็นไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีรัตน์ ลิ้มสืบเชื้อ (2524 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่าการได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ในทางที่ดีกับการปฏิบัติงานของกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาส ศิลปรัศมี (2531 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยบางประการที่สำคัญที่ส่งผลการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน คือ การได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ การได้รับข่าวสารการพัฒนา

2.3 ด้านการผลิต จากผลการวิจัยพบว่า ก่อนเป็นสมาชิกและปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01 ในเรื่องผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาผลการวิจัย กล่าวได้ว่า ก่อนเป็นสมาชิก สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ไม่ได้มีอาชีพหลักปลูกปาล์มน้ำมัน และปัจจุบันสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ปลูกปาล์มน้ำมัน ทำให้มีผลผลิตเฉลี่ยแตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากการศึกษากรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและพัฒนาสังคมควบคู่กันไป ซึ่งเป็นการให้บริการด้านสวัสดิการสังคมรูปแบบหนึ่ง ที่ประชาชนหรือสมาชิกนิคมเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1.1 ด้านสมาชิกนิคม

1) รายได้และหนี้สิน จากการวิจัย ปรากฏว่าสมาชิกนิคมมีรายได้มั่นคง แต่ก็มีหนี้สินเพิ่มขึ้นเช่นกัน ดังนั้นสมาชิกนิคมจะต้องปรับปรุงครอบครัวให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การมีอาชีพเสริมขณะเดียวกันก็พิจารณาในการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นรวมถึงการหาแนวทางพึ่งตนเองในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น

2) การได้รับเอกสารสิทธิ์ สมาชิกยังมีหนี้สินกับทางราชการจึงไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ ดังนั้นสมาชิกจะต้องเร่งชำระหนี้ ให้หมดโดยเร็วเพื่อการออกเอกสารสิทธิ์ ให้ได้ตามเป้าหมาย และภาครัฐควรปรับปรุงขั้นตอนการออกเอกสารสิทธิ์ให้เร็วขึ้น

3) การบุกเบิกที่สาธารณะ มีสมาชิกนิคมบุกเบิกที่สาธารณะประโยชน์ โดยการจับจองที่ดินและปลูกไม้ยืนต้น ทางราชการจึงควรปรับปรุงมาตรการในการเพิกถอน หรืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

4) การพัฒนาบทบาทผู้นำสมาชิกนิคม เช่น บทบาทในการพัฒนาชุมชน บทบาทในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มองค์กรในชุมชน ซึ่งในปัจจุบันมีกลุ่มองค์กรในชุมชนเพียงไม่กี่กลุ่ม ภาครัฐจึงควรเข้ามาเพิ่มศักยภาพผู้นำกลุ่มองค์กรด้วย

5) สมาชิกนิคมมีแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ภาครัฐจึงควรช่วยเหลือสนับสนุนแหล่งน้ำให้เพียงพอ โดยเฉพาะในฤดูแล้ง

3.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เจ้าหน้าที่ ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและรอบรู้ในบริบท (context) ของพื้นที่ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน

นิคมสร้างตนเอง ควรเป็นหน่วยงานหลักในการช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างจริงจัง พร้อมกับการประสานงานกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานที่ดินอำเภอ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อช่วยเหลือสมาชิกนิคม เกี่ยวกับการมีอาชีพเสริม การสร้างรายได้ ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น การปรับปรุงสวนปาล์มน้ำมันให้มีคุณภาพและการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน

3.1.3 ด้านอื่นๆ

1) การสนับสนุนเงินกู้ให้สมาชิกนิคมเป็นรายบุคคล จากการวิจัยพบว่าสมาชิกนิคมยังมีความต้องการเงินกู้เพิ่มเติมเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ภาครัฐจึงควรสนับสนุนเงินกู้เพิ่มเติม โดยผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

2) การพัฒนาสาธารณูปโภคที่จำเป็น ควรมีเพิ่มเติม เช่น ควรสร้างถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน ควรมีไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน และควรมีโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนให้มากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากผลการวิจัยครั้งนี้ได้ทราบถึงสภาพชุมชน การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน จากการทำนงานตามโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันของ นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นภาพรวมอย่างกว้างๆและเป็นบางส่วนของการทำงานในนิคมสร้างตนเองเท่านั้น ฉะนั้นหากมีโอกาสและมีผู้สนใจที่จะศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

3.2.1 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตและประโยชน์ที่ได้รับจากการผลิต ปาล์มน้ำมันและยางพารา เนื่องจากพืชทั้งสองชนิดมีความสำคัญทางเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้ โดยนำความรู้ทางเศรษฐศาสตร์มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบว่า พืชชนิดใดให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงสุดและคุ้มค่ากว่ากัน

3.2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของสมาชิกนิคมผู้ปลูกปาล์มน้ำมันกับเกษตรกรรายย่อยนอกเขตนิคมสร้างตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ว่า การจัดตั้งชุมชนในนิคมสร้างตนเองประสบผลสำเร็จในระดับใด เกษตรกรพึงพอใจในระดับใด มีปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างไร

3.2.3 บทบาทเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน เพื่อต้องการทราบว่า หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกปาล์มน้ำมันในระดับใด ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปแนะนำและพัฒนาให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร (2543) "การเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน" เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับปาล์มน้ำมัน
ลำดับที่ 3 หน้า 23
- กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์ (2538) ใน งานนิคมสร้างตนเอง หน้า 1 - 13
กรุงเทพมหานคร
- _____ . (2543) " ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนางานนิคมสร้างตนเอง " ใน 60 ปีงานนิคม
สร้างตนเอง สู...ครอบครัวผาสุก หน้า 46 - 48 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ โกลเด้น
พรีนติ้งอิงค์
- _____ . (2543 ก.) " การปลูกปาล์มน้ำมันเป็นการค้าแห่งแรกของประเทศไทย " ใน 60 ปีงาน
นิคมสร้างตนเอง สู...ครอบครัวผาสุก หน้า 56 - 57 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
โกลเด้น พรีนติ้งอิงค์
- _____ . (2534) " ลินเชื้อสมาชิกนิคม " ใน ระเบียบคำสั่งแนวทางการปฏิบัติงานลินเชื้อ หน้า
107-110 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2543) " ทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาสังคม " ใน ประมวลสาระชุดวิชาสังคม
ไทยกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 6 หน้า 310-313 นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- บำเพ็ญ เขียวหวาน (2544) "แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยชุมชน" ใน ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัย
เพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 6 หน้า 6 นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- บัณฑิต ดุลยรักษ์ (2536) "ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมจากการเสื่อมสภาพของป่าชายเลนต่อ
ชุมชนประมงพื้นบ้าน ตำบลตำมะลัง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล" วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ประภาส ศิลปศรี (2531) " รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสา
พัฒนาชุมชน " (อัดสำเนา)
- พลั้งฐ์ ฐิติณัฐชนน และชยวัฒน์ นครินทร์ (2544) " คำแนะนำการปลูกและการใส่ปุ๋ยปาล์ม
น้ำมัน " บริษัทยูนิวาน้ำมันปาล์มจำกัด มหาชน อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่
(แผ่นพับ)
- มนีรัตน์ ลิ้มสืบเชื้อ (2524) "ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน"
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- วินัย กลิ่นสุวรรณ (2522) "การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ใน ตำบลบ้านช่อง อันเนื่องจากการพัฒนาชุมชน" วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สนิท มณีดุลย์ (2532) "บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของแม่บ้านในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ของแม่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านศาลาดันรัก ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สุนทร นนทเกษ (2544) "การพัฒนารูปแบบประชาสังคม ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี (2545) "รายงานแหล่งเพาะปลูกลำไ้มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2545" (อัดสำเนา)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2543) "สถานการณ์ปลำ้มน้ำมัน และแนวโน้มในอนาคต" ใน แผนพัฒนาปลำ้มน้ำมันและน้ำมันปลำ้มนปี 2543 - 2549 ใน การประชุมสัมมนาทางวิชาการ วันที่ 20 พฤษภาคม 2543 ณ โรงแรมวังใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หน้า 1 - 26
- _____ (2541) "สถานการณ์และแนวโน้มการผลิตปลำ้มน้ำมันปี 2541 - 2542" (อัดสำเนา)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 21 สุราษฎร์ธานี (2545) "ปลำ้มน้ำมันและน้ำมันปลำ้มน" (อัดสำเนา)
- _____ (2545) "ราคาปลำ้มน้ำมันทะเลของจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2538 - 2544" (อัดสำเนา)
- สัณฐาน ใจเอื้อ (2538) "ความคาดหวังของผู้นำท้องถิ่นต่อการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี" วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย ในระดับครุเรือน

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยในระดับครัวเรือน

เรื่อง

สภาพชุมชนและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ของสมาชิกนิคมภายใต้
โครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันของนิคมสร้างตนเองพระแสง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

เติมเครื่องหมาย ลงใน () หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความ
ลงในช่องว่างที่กำหนด

ชื่อ.....สกุล.....แปลงที่.....ฝั่งที่.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ พระแสง จังหวัด สุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 1

ข้อมูลสภาพทั่วไปของสมาชิกนิคมและผู้นำชุมชน

1. เพศ () 1 ชาย () 2 หญิง
2. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษา
 - () 1 ไม่ได้เรียนหนังสือ () 2 ประถมศึกษาตอนต้น
 - () 3 ประถมศึกษาตอนปลาย () 4 มัธยมศึกษาตอนต้น
 - () 5 มัธยมศึกษาตอนปลาย () 6 ปวช.
 - () 7 ปวส. () 8 ปริญญาตรี
 - () 9 อื่นๆ ระบุ.....
4. สถานภาพสมรส
 - () 1 โสด
 - () 2 สมรส
 - () 3 หม้าย หย่า ร้าง
5. ขณะนี้ท่านดำรงตำแหน่งทางสังคม
 - () 1 เป็นสมาชิกนิคมและไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคม
 - () 2 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่.....
 - () 3 หัวหน้าเขต ฝั่งที่.....
 - () 4 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่.....
 - () 5 กรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่.....

- () 6 สมาชิก อบ ต. / กรรมการบริหาร อบ ต. หมู่ที่
- () 7 หัวหน้ากลุ่มองค์กรในชุมชน หมู่ที่.....
- () 8 อาสาพัฒนาชุมชน หมู่ที่.....
- () 9 อื่น ๆ ระบุ.....

6. จำนวนสมาชิก และแรงงาน ในครัวเรือน

6.1 จำนวนบุคคลในครัวเรือนทั้งหมด..... คน

6.2 จำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงานในครัวเรือน..... คน

7. ในครัวเรือนของท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้หรือไม่

1 วิทยุ	() มี	() ไม่มี
2 โทรทัศน์	() มี	() ไม่มี
3 พัดลม	() มี	() ไม่มี
4 ตู้เย็น	() มี	() ไม่มี
5 จักรยานยนต์	() มี	() ไม่มี
6 รถยนต์	() มี	() ไม่มี
7 ชุดรับแขก	() มี	() ไม่มี
8 เครื่องสูบน้ำ	() มี	() ไม่มี
9 เครื่องพ่นยา	() มี	() ไม่มี
10 อารูธปิ่น	() มี	() ไม่มี
11 โทรศัพท์เคลื่อนที่	() มี	() ไม่มี
12 อื่น ๆ ระบุ.....		

8. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยในชุมชนนี้มาแล้ว.....ปี

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของชุมชน

1. ในการอยู่ร่วมกันของสมาชิก ท่านได้ปฏิบัติตามข้อบังคับของหมู่บ้าน โดยการเข้าร่วมประชุมประจำเดือนมากน้อยเพียงใด

- () 1 ไม่เคยเข้าร่วมประชุม
- () 2 น้อย (ปีละ 1-5 ครั้ง)
- () 3 ปานกลาง (ปีละ 6-9 ครั้ง)
- () 4 มาก (ปีละ 10-12 ครั้ง)

2. ท่านเข้าร่วมพัฒนาสาธารณประโยชน์ในชุมชนมากน้อยเพียงใด
- () 1 ไม่เคย
 - () 2 น้อย (ปีละ 1 - 4 ครั้ง)
 - () 3 ปานกลาง (ปีละ 5 - 8 ครั้ง)
 - () 4 มาก (ปีละ 9 - 12 ครั้ง)
3. ในครัวเรือนของท่าน ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลครอบครัวอื่นในชุมชน เช่นการร่วมทำบุญงานบวชนาค งานแต่งงาน งานศพ มากน้อยเพียงใด
- () 1 ไม่มี
 - () 2 น้อย (ปีละ 1 - 9 ครั้ง)
 - () 3 ปานกลาง (ปีละ 10 - 19 ครั้ง)
 - () 4 มาก (ปีละ 20 ครั้งหรือมากกว่า)
4. ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาครอบครัวของท่านได้ร่วมหรือจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ มากน้อยเพียงใด
- () 1 ไม่มี
 - () 2 น้อย (1 - 2 ครั้ง)
 - () 3 ปานกลาง (3 - 4 ครั้ง)
 - () 4 มาก (5 ครั้ง หรือมากกว่า)
5. ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาครอบครัวของท่านได้ร่วมทำบุญประเพณีเดือนสิบมากน้อยเพียงใด
- () 1 ไม่มี
 - () 2 น้อย (1 - 2 ครั้ง)
 - () 3 ปานกลาง (3 - 4 ครั้ง)
 - () 4 มาก (5 ครั้ง)

6. คริวเรือนของท่านได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณประโยชน์ในชุมชนของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างไร

ประเภทสาธารณประโยชน์	ระดับการได้รับประโยชน์					
	6 มาก	5 ค่อนข้างมาก	4 ปานกลาง	3 ค่อนข้างน้อย	2 น้อย	1 ไม่มี
1. มีถนนใช้ได้ตลอดปี	()	()	()	()	()	()
2. มีแหล่งน้ำการเกษตรพอเพียง	()	()	()	()	()	()
3. การใช้น้ำประปาหมู่บ้าน	()	()	()	()	()	()
4. การใช้ศาลาหมู่บ้าน	()	()	()	()	()	()
5. ไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน	()	()	()	()	()	()
6. โทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	()	()	()	()	()	()

7. ในการผลิตปาล์มน้ำมัน ท่านปราบวัชพืชอย่างไร

- () 1 ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาไม่เคยปราบวัชพืชเลย
- () 2 ปราบวัชพืชปีละ 1 ครั้ง
- () 3 ปราบวัชพืช ปีละ 2 ครั้ง หรือมากกว่า

8. ในการผลิตปาล์มน้ำมัน ท่านใส่ปุ๋ยอย่างไร

- () 1 ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ไม่เคยใส่ปุ๋ยเลย
- () 2 ใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง
- () 3 ใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง หรือมากกว่า

9. ในคริวเรือน ท่านได้จ้างแรงงานเพื่อการใส่ปุ๋ยและปราบวัชพืชหรือไม่

- () 1 ไม่จ้างโดยใช้แรงงานในครอบครัว
- () 2 จ้างแรงงานในท้องถิ่น

10. ในการประกอบอาชีพในคริวเรือนท่านได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1 ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- () 2 เคยผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- () 3 ได้รับความรู้จากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- () 4 เรียนรู้ด้วยตนเองและเพื่อนบ้าน
- () 5 วิทยุ
- () 6 โทรทัศน์
- () 7 อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และระบบการผลิต ก่อนเป็นสมาชิกนิคม และในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

1. ท่านประกอบอาชีพหลักอะไรบ้าง (ตอบได้ 1 ข้อ)

ข้อ	อาชีพ	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
		1 ทำ	2 ไม่ทำ	1 ทำ	2 ไม่ทำ
1	ปลูกปาล์มน้ำมัน	()	()	()	()
2	เพาะเห็ดจากทะลายปาล์ม	()	()	()	()
3	ค้าขาย	()	()	()	()
4	เลี้ยงสัตว์ ระบุ.....	()	()	()	()
5	รับจ้าง ระบุ.....	()	()	()	()
6	รับราชการ ระบุ.....	()	()	()	()
7	อื่นๆ ระบุ.....	()	()	()	()

2. ท่านประกอบอาชีพรอง อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อ	อาชีพ	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
		1 ทำ	2 ไม่ทำ	1 ทำ	2 ไม่ทำ
1	ปลูกปาล์มน้ำมัน	()	()	()	()
2	เพาะเห็ดจากทะลายปาล์ม	()	()	()	()
3	ค้าขาย	()	()	()	()
4	เลี้ยงสัตว์ ระบุ.....	()	()	()	()
5	รับจ้าง ระบุ.....	()	()	()	()
6	รับราชการ ระบุ.....	()	()	()	()
7	อื่นๆ ระบุ.....	()	()	()	()

3. รายได้ทั้งหมดต่อปี (รายได้ไม่หักค่าใช้จ่าย)

ข้อ	ที่มาของรายได้	ก่อนเป็นสมาชิกนิคม			ในปี 2546		
		ผลผลิต (หน่วย)	ราคา /หน่วย บาท	รวมเงิน บาท/ปี	ผลผลิต (หน่วย)	ราคาเฉลี่ย บาท	รวมเงิน บาท/ปี
3.1	ปาล์มน้ำมัน
3.2	เพาะเห็ด
3.3	ค้าขาย
3.4	เลี้ยงสัตว์
3.5	รับจ้างแรงงาน
3.6	รับราชการ
3.7	อื่นๆ
	รวมรายได้ บาท/ปี	/	/		/	/	

4. รายจ่ายทั้งหมดต่อปี ในครัวเรือนของท่านเป็นอย่างไร

ข้อ	ลักษณะรายจ่าย	ก่อนเป็นสมาชิกนิคม	ในปี 2546
4.1	ลงทุนเพื่อการเกษตร /ปรับปรุงสวนปาล์มน้ำมัน
4.2	ที่อยู่อาศัย
4.3	เครื่องมืออุปกรณ์
4.4	เครื่องอำนวยความสะดวกในครัวเรือน
4.5	การศึกษา
4.6	รักษาพยาบาล
4.7	อาหาร
4.8	ชำระหนี้
4.	รายจ่ายอื่นๆ
	รวมรายจ่าย บาท / ปี		

5. หนี้สินในครัวเรือนท่าน เป็นอย่างไร

ข้อ	รายการหนี้สิน	ก่อนเป็นสมาชิกนิคม (บาท)	ในปี 2546 (บาท)
5.1	เงินทุนหมุนเวียนนิคมฯ
5.2	กู้ยืม ธกส.
5.3	กองทุนหมู่บ้าน
5.4	ธนาคารพาณิชย์
5.5	ค้างชำระการเช่าซื้อ
5.6	ยืมจากญาติ
5.7	ยืมจากพ่อค้า
5.8	หนี้สินอื่น ๆ
	รวมหนี้สิน		

6. จำนวนพื้นที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด

ข้อ	รายการถือครองที่ดิน	ก่อนเป็นสมาชิกนิคม (ไร่)	ในปี 2546 (ไร่)
1	พื้นที่แปลงจัดสรรปลูกปาล์มน้ำมัน
2	พื้นที่แปลงราษฎรเดิม
3	พื้นที่อื่น ๆ ระบุ.....
	รวมพื้นที่ทั้งหมด		

7. จำนวนพื้นที่ได้รับเอกสารสิทธิ์

รายการ	ก่อนเป็นสมาชิก (ไร่)	ปัจจุบัน (ไร่)
1. พื้นที่มีเอกสารสิทธิ์		
1.1 น.ค.3
1.2 นส.3ก.
1.3 โฉนดที่ดิน
รวม
2. พื้นที่ไม่ได้เอกสารสิทธิ์		
2.1 น.ค.1
2.2 ส.ค.1
2.3 อื่น ๆ ระบุ.....
รวม
รวมพื้นที่ทั้งหมด

8. สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของท่านเป็นอย่างไร

บ้านเรือนคงทนถาวร มีลักษณะของการใช้วัสดุที่คงทนถาวร หลังคามุงด้วยกระเบื้องหรือสังกะสี มีฝา โดยพิจารณาถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอายุการใช้งานมากกว่า 10 ปี

บ้านเรือนไม่คงทน มีลักษณะของการใช้วัสดุที่ไม่คงทน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินต่ำ มีอายุการใช้งานไม่เกิน 10 ปี

ข้อ	สภาพบ้านเรือน	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
		1 ใช่	2 ไม่ใช่	1 ใช่	2 ไม่ใช่
1	บ้านเรือนคงทนถาวร	()	()	()	()

9. ความคิดเปลี่ยนอาชีพและย้ายที่อยู่

ข้อ	ความคิด	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน	
		1 คิด	2 ไม่คิด	1 คิด	2 ไม่คิด
9.1	ท่านคิดจะเปลี่ยนอาชีพหรือไม่	()	()	()	()
9.2	ท่านคิดย้ายถิ่นที่อยู่หรือไม่	()	()	()	()

ในการสนับสนุนการศึกษานูตรา ท่านต้องการให้บุตรเรียนจบสูงสุดระดับใด

(ตอบได้ 1 ข้อ และถ้าไม่มีบุตรให้ข้ามไปถามข้อ 13)

ข้อ	ความคาดหวังในการศึกษานูตรา	ความคาดหวังให้บุตรเรียนจบชั้นสูงสุด	
		ก่อนเป็นสมาชิก	ปัจจุบัน
1	ภาคบังคับ (ป.6)	()	()
2	มัธยมศึกษา (ม.3)	()	()
3	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	()	()
4	อาชีวศึกษา (ปวช.)	()	()
5	อาชีวศึกษาชั้นสูง (ปวส.)	()	()
6	ปริญญาตรี	()	()
7	อื่น ๆ ระบุ.....	()	()

10. ในการสนับสนุนการศึกษานูตร ท่านมีความสามารถในการส่งเสียให้นูตรได้รับการศึกษา ขั้นสูงสุดในระดับใด (ตอบได้ 1 ข้อ)

ข้อ	ความสามารถในการส่งเสียให้นูตรได้รับการศึกษา	ความสามารถในการส่งเสียให้นูตรเรียนจบขั้นสูงสุด	
		ก่อนเป็นสมาชิก	ปัจจุบัน
1	ภาคบังคับ (ป. 6)	()	()
2	มัธยมศึกษา (ม. 3)	()	()
3	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6)	()	()
4	อาชีวศึกษา (ปวช.)	()	()
5	อาชีวศึกษาขั้นสูง (ปวส.)	()	()
6	ปริญญาตรี	()	()
7	อื่นๆ ระบุ.....	()	()

12. ท่านคาดหวังให้นูตรประกอบอาชีพอะไร (ตอบได้ 1 ข้อ)

ข้อ	ประเภทกลุ่มอาชีพ	ก่อนเป็นสมาชิก	ปัจจุบัน
1	กลุ่มอาชีพรับราชการ	()	()
2	อาชีพอิสระส่วนตัว	()	()
3	ค้าขาย	()	()
4	รับจ้างเอกชน	()	()
5	เกษตรกรรม	()	()
6	อื่นๆ ระบุ.....	()	()

14. ก่อนเป็นสมาชิกนิคมและปัจจุบัน ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรชุมชน ในหมู่บ้าน
อื่นหรือหมู่บ้านนี้หรือไม่ (ตอบได้หลายข้อ)

ข้อ	ประเภทของกลุ่ม	ก่อนเป็นสมาชิก		ปัจจุบัน 2546	
		1 เป็น	2 ไม่เป็น	1 เป็น	2 ไม่เป็น
1	คณะกรรมการหมู่บ้าน	()	()	()	()
2	สหกรณ์การเกษตร	()	()	()	()
3	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	()	()	()	()
4	กลุ่มอาชีพเกษตร	()	()	()	()
5	กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	()	()	()	()
6	กลุ่มอื่น ๆ ระบุ.....	()	()	()	()

15. ท่านมีระบบการผลิตทางการเกษตรในครัวเรือนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ก่อนเป็นสมาชิกท่านได้ทำกิจกรรมการเกษตร อะไร	ปัจจุบันท่านได้ทำกิจกรรมการเกษตร อะไร
1 () ปลูกลำไ้ต้นน้ำมัน	1 () ปลูกลำไ้ต้นน้ำมัน
2 () ปลูกลำไ้ต้นพารา	2 () ปลูกลำไ้ต้นพารา
3 () ปลูกลำไ้ต้น	3 () ปลูกลำไ้ต้น
4 () เพาะเห็ด	4 () เพาะเห็ด
5 () เลี้ยงสัตว์	5 () เลี้ยงสัตว์
6 () แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร	6 () แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร
7 () อื่นๆ ระบุ.....	7 () อื่นๆ ระบุ.....

16. ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ท่านได้รับต่อปี

ก่อนเป็นสมาชิก.....ตัน / ปี

ปัจจุบัน 2546ตัน / ปี

17. แหล่งการจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันของท่าน

ข้อ	แหล่งจำหน่าย	ก่อนเป็นสมาชิก	ในปี 2546
1	พ่อค้าคนกลางในชุมชน	()	()
2	สหกรณ์การเกษตร	()	()
3	นำส่งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มโดยตรง	()	()
4	อื่นๆ ระบุ.....	()	()

18. ในการผลิตปาล์มน้ำมัน ท่านได้รับความรู้ทางวิชาการจากแหล่งต่างๆในท้องถิ่น
ในระดับใด

18.1 ก่อนเป็นสมาชิกนิคมฯท่านได้รับความรู้ทางวิชาการจากแหล่งต่าง ๆ ในระดับใด

ข้อ	แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้					
		6 มาก	5 ค่อนข้าง มาก	4 ปาน กลาง	3 ค่อนข้าง น้อย	2 น้อย	1 ไม่ได้ รับ
1	นิคมสร้างตนเองพระแสง	()	()	()	()	()	()
2	สำนักงานเกษตรอำเภอหรือ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ เกษตรประจำตำบล	()	()	()	()	()	()
3	ผู้นำชุมชน	()	()	()	()	()	()
4	เพื่อนบ้าน หรือ ญาติ	()	()	()	()	()	()
5	บริษัทเอกชน เช่น ไทยทาโล, ยูนิวานิช	()	()	()	()	()	()
6	วิทยุ	()	()	()	()	()	()
7	โทรทัศน์	()	()	()	()	()	()
8	อื่นๆ ระบุ.....	()	()	()	()	()	()

18.2 หลังจากเข้าเป็นสมาชิกนิคมจนถึงปัจจุบัน ท่านได้รับความรู้ทางวิชาการจากแหล่งต่าง ๆ ในระดับใด

ข้อ	แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้					
		6 มาก	5 ค่อนข้าง มาก	4 ปาน กลาง	3 ค่อนข้าง น้อย	2 น้อย	1 ไม่ได้รับ
1	นิคมสร้างตนเองพระแสง	()	()	()	()	()	()
2	สำนักงานเกษตรอำเภอหรือ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ เกษตรประจำตำบล	()	()	()	()	()	()
3	ผู้นำชุมชน	()	()	()	()	()	()
4	เพื่อนบ้าน หรือญาติ	()	()	()	()	()	()
5	บริษัทเอกชน เช่น ไทยทาโล, ยูนิวานิช	()	()	()	()	()	()
6	วิทยุ	()	()	()	()	()	()
7	โทรทัศน์	()	()	()	()	()	()
8	อื่น ๆ ระบุ.....	()	()	()	()	()	()

19. บุคคลในครอบครัวของท่านได้รับประโยชน์จากการให้บริการด้าน ต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มากน้อยเพียงใด

19.1 ก่อนเป็นสมาชิก บุคคลในครอบครัวของท่านได้รับประโยชน์จากการให้บริการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มากน้อยเพียงใด

ข้อ	ประเภทการให้บริการ	ระดับการได้รับบริการ					
		6 มาก	5 ค่อนข้าง มาก	4 ปาน กลาง	3 ค่อนข้าง น้อย	2 น้อย	1 ไม่ได้ รับ
1	การบริการด้านการศึกษา	()	()	()	()	()	()
2	การบริการด้านความปลอดภัย	()	()	()	()	()	()
3	การบริการด้านการสาธารณสุข	()	()	()	()	()	()
4	การบริการด้านสาธารณสุขปโภค	()	()	()	()	()	()
5	การบริการด้านสวัสดิการสังคม ของรัฐ	()	()	()	()	()	()
6	การบริการด้านการรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	()	()	()	()	()	()

19.2 ปัจจุบัน (2546) บุคคลในครอบครัวของท่านได้รับประโยชน์จากการให้บริการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มากน้อยเพียงใด

ข้อ	ประเภทการให้บริการ	ระดับการได้รับบริการ					
		6 มาก	5 ค่อนข้าง มาก	4 ปาน กลาง	3 ค่อนข้าง น้อย	2 น้อย	1 ไม่ได้ รับ
1	การบริการด้านการศึกษา	()	()	()	()	()	()
2	การบริการด้านความปลอดภัย	()	()	()	()	()	()
3	การบริการด้านการสาธารณสุข	()	()	()	()	()	()
4	การบริการด้านสาธารณสุขภาค	()	()	()	()	()	()
5	การบริการด้านสวัสดิการสังคม ของรัฐ	()	()	()	()	()	()
6	การบริการด้านการรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	()	()	()	()	()	()

ตอนที่ 4 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการผลิตปาล์มน้ำมัน มีผลกระทบต่อครอบครัว กลุ่มและชุมชน อย่างไร

1. ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม จากการดำเนินการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน มีผลกระทบต่อครอบครัว อย่างไร

ข้อ	ประเด็น	การเปลี่ยนแปลง					
		6 มาก	5 ค่อนข้าง มาก	4 ปาน กลาง	3 ค่อนข้าง น้อย	2 น้อย	1 ไม่เปลี่ยน แปลง
1	ทำให้ครอบครัวมีรายได้มั่นคง	()	()	()	()	()	()
2	ทำให้มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง	()	()	()	()	()	()
3	ทำให้ได้รับเอกสารสิทธิ์	()	()	()	()	()	()
4	ทำให้บุตรได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น	()	()	()	()	()	()
5	ทำให้มีความกระตือรือร้นและ ความคิดริเริ่ม	()	()	()	()	()	()
6	ทำให้เป็นคนทันสมัยและมีเหตุผล มากขึ้น	()	()	()	()	()	()
7	มีความคิดในการทำมาหากินดีขึ้น	()	()	()	()	()	()
8	ทำให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน เพิ่มขึ้น	()	()	()	()	()	()
9	ทำให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้น	()	()	()	()	()	()
10	ทำให้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง พึ่งตนเองได้มากขึ้น	()	()	()	()	()	()
11	ทำให้มีหนี้สินลดลง	()	()	()	()	()	()
12	อื่นๆ ระบุ.....	()	()	()	()	()	()

2. ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม จากการดำเนินการส่งเสริม
ปลูกปาล์มน้ำมัน มีผลกระทบต่อกลุ่มหรือหมู่บ้านอย่างไร

ข้อ	ประเด็น	การเปลี่ยนแปลง					
		6 มาก	5 ค่อนข้าง มาก	4 ปาน กลาง	3 ค่อนข้าง น้อย	2 น้อย	1 ไม่เปลี่ยน แปลง
1	ทำให้มีการรวมตัวจัดตั้ง กลุ่มองค์กรในชุมชน	()	()	()	()	()	()
2	ทำให้มีการสร้างผู้นำในชุม ชน	()	()	()	()	()	()
3	ทำให้หมู่บ้านเป็นเป้า หมายของการพัฒนา เพื่อ ยกระดับคุณภาพชีวิตของ คนในชุมชน	()	()	()	()	()	()
4	อื่นๆ ระบุ.....	()	()	()	()	()	()

3. ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม จากการส่งเสริมปลูกปาล์มน้ำมัน มีผลกระทบต่อชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้าน ในเขตนิคมสร้างตนเองพระแสง อย่างไร

ข้อ	ประเด็น	การเปลี่ยนแปลง					
		6 มาก	5 ค่อนข้าง มาก	4 ปาน กลาง	3 ค่อนข้าง น้อย	2 น้อย	1 ไม่เปลี่ยน แปลง
1	ทำให้มีการรวมตัวทางด้านเศรษฐกิจ เช่น จัดตั้งสหกรณ์เกษตร	()	()	()	()	()	()
2	ทำให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น ทำถนน ประปาหมู่บ้าน	()	()	()	()	()	()
3	ทำให้ได้รับบริการด้านการศึกษาอย่างทั่วถึง	()	()	()	()	()	()
4	ทำให้ได้รับบริการทางด้านสาธารณสุข อย่างทั่วถึง	()	()	()	()	()	()
5	ทำให้ได้รับบริการสวัสดิการสังคม เช่น ศูนย์บริการผู้สูงอายุ การดูแลคนพิการ	()	()	()	()	()	()
6	ทำให้เกิดชุมชนใหม่ สนองนโยบายภาครัฐด้านการ	()	()	()	()	()	()
7	สร้างความมั่นคง อื่นๆ ระบุ.....	()	()	()	()	()	()

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในนิคมสร้างตนเองมีอะไรบ้าง (ตามภารกิจหลักของนิคม)

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการจัดที่ดิน	1. ด้านการจัดที่ดิน
1.1	1.1
1.2	1.2
2. ด้านพัฒนาอาชีพรายได้ความเป็นอยู่	2. ด้านพัฒนาอาชีพรายได้ความเป็นอยู่
2.1	2.1
2.2	2.2
3. ด้านการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน	3. ด้านการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน
3.1	3.1
3.2	3.2
4. ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค	4. ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค
4.1	4.1
4.2	4.2
5. ด้านอื่น ๆ	5. ด้านอื่น ๆ
5.1	5.1
5.2	5.2

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของสมาชิกนิคม ต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนในนิคมสร้างตนเอง พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. การที่มีราษฎรเข้ามาบุกรุกที่สาธารณะ ที่สงวนไว้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ท่านคิดว่า จะดำเนินการอย่างไร
 - 1.1.....
 - 1.2.....
 - 1.3.....

2. การแก้ปัญหาราคาปาล์มน้ำมันตกต่ำ ท่านคิดว่าควรดำเนินการอย่างไร
 - 2.1.....
 - 2.2.....
 - 2.3.....
3. สมาชิกนิคมบางรายไม่อยู่อาศัยประจำทำกินในพื้นที่ ท่านคิดว่าควรดำเนินการอย่างไร
 - 3.1.....
 - 3.2.....
 - 3.3.....
4. แนวทางในการเร่งรัดให้สมาชิกนิคมได้รับเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ท่านคิดว่าควรดำเนินการอย่างไร
 - 4.1.....
 - 4.2.....
 - 4.3.....
5. ท่านคิดว่าภาครัฐควรสนับสนุนเงินกู้ให้สมาชิกนิคมเป็นรายบุคคลเพิ่มเติม เพื่อการประกอบอาชีพอีกหรือไม่
 - 5.1 ควรสนับสนุนเนื่องจาก.....
 - 5.2 ไม่ควรสนับสนุนเนื่องจาก.....
6. ท่านคิดว่าในหมู่บ้านของท่าน ควรเสนอขอสนับสนุนงบประมาณเรื่องใด จำนวนเท่าใด และจากหน่วยงานใด
 - 6.1 เรื่อง.....จำนวน.....บาท
จากหน่วยงาน.....
 - 6.2 เรื่อง.....จำนวน.....บาท
จากหน่วยงาน.....
 - 6.3 เรื่อง.....จำนวน.....บาท
จากหน่วยงาน.....
7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ
 - 7.1.....
 - 7.2.....

ชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511

(สำเนา)

พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

พ.ศ. 2511

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2511

เป็นปีที่ 23 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พุทธศักราช 2485

(2) พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2504

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“นิคม” หมายความว่า นิคมสร้างตนเองหรือสมาชิกนิคมสหกรณ์แล้วแต่กรณี

“สมาชิกนิคม” หมายความว่า สมาชิกนิคมสร้างตนเองหรือสมาชิกนิคมสหกรณ์แล้วแต่กรณี

“หนังสือแสดงการทำประโยชน์” หมายความว่า หนังสือที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ออกให้แก่สมาชิกนิคมแสดงว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นแล้ว

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์หรืออธิบดีสหกรณ์ที่ดินแล้วแต่กรณี

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของตน

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 6 ให้รัฐบาลมีอำนาจจัดที่ดินของรัฐ เพื่อให้ประชาชนได้มีที่ตั้งเคหสถานและประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งในที่ดินนั้น โดยจัดตั้งเป็นนิคมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 7 การจัดตั้งนิคมตามมาตรา 6 ในท้องที่ใด ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่กำหนดแนวเขตที่ดินของนิคมไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้น

มาตรา 8 ให้อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้สมาชิกนิคมเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมตามกำลังแห่งครอบครัวของสมาชิกนิคมนั้น แต่ไม่เกินครอบครัวละห้าสิบไร่

มาตรา 9 สมาชิกนิคมจะต้องใช้ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามมาตรา 8 เฉพาะเพื่อทำการเกษตรตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ถ้าจะทำการอย่างอื่นด้วย ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

มาตรา 10 ให้เรียกเก็บเงินจากสมาชิกนิคมเพื่อช่วยทุนที่รัฐบาลได้ลงไปในการจัดนิคมในอัตราที่อธิบดีกำหนด ซึ่งไม่เกินร้อยละ สองร้อยบาท โดยผ่อนชำระเป็นรายปี ปีหนึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละสิบ และต้องเริ่มต้นชำระงวดแรกอย่างช้าในปีที่ห้านับแต่ปีที่ได้เข้าเป็นสมาชิกนิคม ถ้าปีใดไม่สามารถชำระเงินได้โดยมีเหตุผลอันสมควร อธิบดีจะผ่อนผันให้ชำระในปีถัดไปก็ได้

มาตรา 11 ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 26 และมาตรา 40 เมื่อสมาชิกนิคมได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว และได้เป็นสมาชิกนิคมมาเป็นเวลาเกินกว่า 5 ปี ทั้งได้ชำระเงินช่วยทุนที่รัฐบาลได้ลงไปตามมาตรา 10 และชำระหนี้เกี่ยวกับกิจการของนิคมให้แก่ทางราชการเรียบร้อยแล้ว ให้ออกหนังสือแสดงการประโยชน์ให้แก่ผู้นั้น

ผู้ได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์แล้ว จะขอให้ออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดินได้

มาตรา 12 ภายในห้าปีนับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน ผู้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินจะโอนที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นไม่ได้ นอกจากการตกทอดโดยทางมรดกหรือโอนไปยังสหกรณ์ที่ดินเป็นสมาชิกอยู่ แล้วแต่กรณี

ภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ที่ดินนั้นไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา 13 ก่อนที่ได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์ตามมาตรา 11 วรรคหนึ่ง สมาชิกนิคมผู้ใดไปจากนิคมเกินหกเดือนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย เป็นอันขาดจากการเป็นสมาชิกนิคมและหมดสิทธิในที่ดินนั้น และจะเรียกร้องค่าทดแทนอย่างใดมิได้

มาตรา 14 ให้อธิบดีมีอำนาจปฏิบัติการในที่ดินภายในเขตของนิคม เกี่ยวกับไม้หวงห้าม แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์เป็นเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่น สำหรับบำรุงส่งเสริมกิจกรรมและการจัดทำสิ่งก่อสร้างอันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมของนิคมได้ โดยปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น

มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปหาประโยชน์ ยึดถือ ครอบครอง ปลูกสร้าง ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน หรือทำให้เป็นอันตรายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในที่ดินภายในเขตของนิคม เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี

สมาชิกนิคมจะกระทำการตามวรรคหนึ่งได้โดยไม่ต้องเสียเงินค่าบำรุงตามมาตรา 16 เฉพาะในที่ดินที่ตนได้รับมอบหมายให้เข้าทำประโยชน์เท่านั้น

มาตรา 16 ในการอนุญาตตามมาตรา 15 ให้อธิบดีมีอำนาจเรียกเก็บเงินค่าบำรุง ตามจำนวนที่อธิบดีกำหนดโดยสมควรแก่กิจการนั้น

เงินค่าบำรุงนั้นให้ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของนิคม

มาตรา 17 ให้อธิบดีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการเงินการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิกนิคม อันเกี่ยวกับกิจการของนิคมตลอดจนการปกครองนิคม และกิจการอื่นๆ เพื่อประโยชน์ของนิคม

มาตรา 18 ผู้ใดไม่มีสิทธิครอบครองหรืออาศัยในที่ดินภายในเขตของนิคมโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องรื้อถอนขนย้ายสิ่งปลูกสร้าง และสิ่งอื่นออกจากนิคมภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งของอธิบดี

หากไม่ปฏิบัติการภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย มีอำนาจรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างนั้นออกจากที่ดินของนิคมได้ โดยผู้นั้นจะเรียกค่าทดแทนหรือค่าเสียหายอย่างใดมิได้

มาตรา 19 เมื่อการจัดนิคมแห่งใดได้บรรลุผลตามความมุ่งหมายแล้ว ให้สภาพ

ของนิคมที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาเป็นอันสิ้นสุด ในการนี้ ให้รัฐมนตรีประกาศ
วันสิ้นสุดสภาพของนิคมในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 2

การจัดที่ดินในรูปนิคมสร้างตนเอง

มาตรา 20 เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองแล้ว ให้มีคณะกรรมการขึ้น
คณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินแปด
คนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

ระเบียบการประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์
กำหนด

มาตรา 21 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) คัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามมาตรา 22 เข้าเป็นสมาชิกของนิคมสร้างตนเอง
- (2) จัดสมาชิกนิคมสร้างตนเองเพื่อให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินแต่ละแปลง
ตามแผนผังที่อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์กำหนด
- (3) ส่งเสริมการเกษตรและกิจการอื่นเพื่อพัฒนาการสังคมและเศรษฐกิจของ
นิคมสร้างตนเอง

มาตรา 22 ผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองได้ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) บรรลุนิติภาวะและเป็นหัวหน้าครอบครัว
- (3) มีความประพฤติดีและเต็มใจปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดี
กรมประชาสงเคราะห์กำหนด
- (4) ชยันขันแข็ง มีร่างกายสมบูรณ์และสามารถประกอบการเกษตรได้
- (5) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (6) ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่เพียงเล็กน้อยไม่พอแก่การครองชีพ
- (7) ไม่มีอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะนั้นพอแก่การครองชีพ

มาตรา 23 เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาคัดเลือกผู้ใดเข้าเป็นสมาชิก

นิคมสร้างตนเองแล้ว ให้ผู้ปกครองนิคมแสดงเขตที่ดินที่จัดแบ่งให้แก่ผู้นั้นไว้ในแผนผังที่ดินของนิคมสร้างตนเองและให้ทำประกาศปิดไว้ ณ ที่ทำการนิคมสร้างตนเองพร้อมทำหนังสือแจ้งให้ไปรับมอบที่ดินภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

มาตรา 24 ให้ผู้ซึ่งได้รับหนังสือแจ้งตามมาตรา 23 ไปแสดงตนต่อผู้ปกครองนิคมภายในเวลาที่กำหนดในหนังสือแจ้ง

เมื่อผู้ปกครองนิคมได้ตรวจสอบหลักฐานของผู้ซึ่งแสดงตนนั้น และเห็นว่าถูกต้อง ก็ให้ชี้เขตที่ดินที่ได้รับมอบให้เข้าทำประโยชน์ เมื่อผู้นั้นลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินแล้ว ให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์มอบหมายออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินและสั่งให้อพยพครอบครัวเข้าอยู่ประจำในที่ดินนั้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับมอบที่ดิน

มาตรา 25 สมาชิกนิคมสร้างตนเองผู้ใดไม่ไปแสดงตนเพื่อรับมอบที่ดินและไม่อพยพครอบครัวเข้าอยู่ประจำในที่ดินภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา 23 และมาตรา 24 แล้วแต่กรณี โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องอันสมควรเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองนิคมทราบ ก็ให้ถือว่าผู้นั้นละสิทธิ และให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์มอบหมายประกาศยกเลิกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ออกให้ผู้นั้น

มาตรา 26 สมาชิกนิคมสร้างตนเองซึ่งได้รับมอบที่ดินตามมาตรา 24 แล้ว ต้องจัดทำที่ดินให้เกิดประโยชน์ให้แล้วเสร็จภายในห้าปีนับแต่วันที่อพยพครอบครัวเข้าอยู่ประจำในที่ดินโดยมีเงื่อนไขว่า ภายในปีแรกต้องทำประโยชน์ให้ได้อย่างน้อยหนึ่งในสิบส่วนของที่ดินที่ได้รับมอบ ถ้าทำประโยชน์ไม่ได้ตามส่วนของเนื้อที่ที่ดินดังกล่าวให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองนั้นขาดสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ และถ้าภายในสี่ปีต่อมายังทำประโยชน์ไม่ได้เต็มเนื้อที่ ก็ให้ได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์เฉพาะส่วนที่ดินที่ได้ทำประโยชน์แล้วเท่านั้น เว้นแต่อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์จะผ่อนผันให้ระยายเวลาทำประโยชน์ต่อไปได้อีกคราวละหนึ่งปี แต่ต้องไม่เกินสามปี

มาตรา 27 สมาชิกนิคมสร้างตนเองมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ประพฤติและปฏิบัติตนเรียบร้อย มีวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดี
- (2) สร้างบ้านพักอาศัยตามแบบแปลนแผนผังนิคม
- (3) ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ปกครองนิคมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การป้องกันและรักษาโรค ตลอดจนงานการสุขภาพ

(4) ช่วยเหลือร่วมแรงทำการบำรุงที่ดินหรือปฏิบัติการงานอื่นๆ อันจำเป็นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของนิคมสร้างตนเอง

(5) ไม่รับบุคคลผู้มีความประพฤติอันน่าจะก่อความไม่สงบของนิคมสร้างตนเองเข้ามาอยู่ในที่ดินที่ได้รับมอบ

(6) ไม่มอบหรือโอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์มอบหมายไม่นำหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินไปเป็นหลักฐานกับการชำระหนี้

(7) ถ้ามีหนี้ที่เกี่ยวกับกิจการของนิคมสร้างตนเองที่จะต้องชำระให้แก่ทางราชการต้องชำระให้แก่นิคมสร้างตนเองภายในระยะเวลาที่กำหนด เว้นแต่ได้รับผ่อนผันจากอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์

มาตรา 28 ให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์มีอำนาจสั่งให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองออกจากนิคมสร้างตนเองด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) ไม่ใช่ที่ดินทำประโยชน์ให้ถูกต้องตามระเบียบที่ออกตามความในมาตรา 9

(2) ปรากฏว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 22

(3) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 27

มาตรา 29 สมาชิกนิคมสร้างตนเองสิ้นสภาพการเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองเมื่อลาออก หรือถูกสั่งให้ออกตามมาตรา 28

ให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์มอบหมายประกาศเพิกถอนการเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองและหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนับแต่วันที่สมาชิกนิคมสร้างตนเองลาออกหรือถูกสั่งให้ออกและให้ผู้ปกครองนิคมดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองอันเกี่ยวกับกิจการของนิคมตามระเบียบที่อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์กำหนด

มาตรา 30 ถ้าสมาชิกนิคมสร้างตนเองตายก่อนได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้น ให้คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกทายาทโดยธรรม และมีคุณสมบัติตามมาตรา 22 เข้าเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเอง

มาตรา 31 ในกรณีที่ทายาทโดยธรรมตามมาตรา 30 เป็นผู้เยาว์ ให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณีเพื่อประโยชน์แก่ผู้เยาว์เกี่ยวกับที่ดินนั้น

มาตรา 32 ถ้าสมาชิกนิคมสร้างตนเองโดยไม่มีทายาทโดยธรรมหรือมี แต่ไม่อาจคัดเลือกได้ตามมาตรา 30 ให้คณะกรรมการคัดเลือกผู้อื่น ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา 22 เข้าเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองแทน และผู้นั้นต้องให้ความยินยอมเป็นหนังสือยอมรับภาระเกี่ยวกับหนี้สินของผู้ตายอันเกี่ยวกับกิจการของนิคมสร้างตนเอง ในกรณีเช่นนี้ ให้นำความในมาตรา 23 และมาตรา 29 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 33 ในกรณีที่สมาชิกนิคมสร้างตนเองกลายเป็นผู้วิกลจริตหรือมีจิตพินเพื่อนไม่สมประกอบ ให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี เกี่ยวกับที่ดินนั้น

หมวด 3

การจัดที่ดินในรูปนิคมสหกรณ์

มาตรา 34 เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์แล้ว ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินแปดคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 35 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ และให้คณะกรรมการดำเนินการให้มีการก่อตั้งเป็นสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

ระเบียบการประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมสหกรณ์ที่ดินกำหนด

มาตรา 35 ผู้ซึ่งจะเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ได้ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีความประพฤติดี และเต็มใจปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีสหกรณ์ที่ดินกำหนด
- (3) ขยันขันแข็ง มีร่างกายสมบูรณ์ และสามารถประกอบอาชีพได้
- (4) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตพินเพื่อนไม่สมประกอบ
- (5) ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่เพียงเล็กน้อยไม่พอแก่การครองชีพ
- (6) มีคุณสมบัติถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

มาตรา 36 ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์จะเข้าทำประโยชน์ในที่ดินได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสหกรณ์ที่ดิน และรวมกันเข้าเป็นสหกรณ์

จดทะเบียน มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์แล้ว

มาตรา 37 ให้อธิบดีกรมสหกรณ์ที่ดินดำเนินการทำแผนผังจัดแบ่งที่ดินและอนุญาตให้สมาชิกนิคมสหกรณ์เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมอบหมายให้ตามที่เห็นสมควร และแสดงเขตที่ดินที่จัดแบ่งให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์ไว้ในแผนผังของนิคมสหกรณ์ กับทำประกาศติดไว้ ณ ที่ทำการนิคมสหกรณ์

มาตรา 38 ให้อธิบดีกรมสหกรณ์ที่ดินมีอำนาจสั่งให้สมาชิกนิคมสหกรณ์ออกจากนิคมสหกรณ์ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ไม่ใช้ที่ดินทำประโยชน์ให้ถูกต้องตามระเบียบที่ออกตามความในมาตรา 9
- (2) ไม่ชำระเงินที่เรียกเก็บตามมาตรา 10
- (3) ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ออกตามความในมาตรา 17

มาตรา 39 สมาชิกนิคมสหกรณ์สิ้นสภาพการเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ เมื่อ

- (1) ลาออก
- (2) ถูกสั่งให้ออกตามมาตรา 38
- (3) ขาดจากสภาพการเป็นสมาชิกสหกรณ์

มาตรา 40 สมาชิกนิคมสหกรณ์ซึ่งได้ปฏิบัติการถูกต้องตามมาตรา 11 วรรคหนึ่งแล้ว จะขอให้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสหกรณ์ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่

หมวด 4

บทกำหนดโทษ

มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 15 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ไม่กระทบกระทั่งถึงความผิดที่กระทำตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือตามกฎหมายว่าด้วยการทำเหมืองแร่

มาตรา 42 ผู้ใดขาดจากการเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองหรือสมาชิกนิคมสหกรณ์ หรือหมดสิทธิในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมแล้วไม่ยอมออกจากที่ดิน ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่งของอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

.....

มาตรา 43 สมาชิกนิคมหรือสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งได้เข้าทำประโยชน์หรือเข้าครอบครองที่ดินในนิคมตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดตั้งนิคมอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้คงมีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดตั้งนิคมนั้นต่อไป ส่วนที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวที่ยังไม่ได้จัดให้สมาชิกนิคมหรือสมาชิกสหกรณ์เข้าทำประโยชน์หรือครอบครองในที่ดินของนิคมในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 55 วันที่ 19 มิถุนายน พุทธศักราช 2511

สำเนาถูกต้อง

จักรินทร์ ไหมสุข

(นายจักรินทร์ ไหมสุข)

นักพัฒนาสังคม 7

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สำนักบรรณสารสนเทศ

115

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายจักรินทร์ ไหมสุข
วัน เดือน ปีเกิด	10 เมษายน 2498
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
ประวัติการศึกษา	สส.บ (ส่งเสริมการเกษตรบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2529
สถานที่ทำงาน	นิคมสร้างตนเองพระแสง อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ตำแหน่ง	นักพัฒนาสังคม 7 นิคมสร้างตนเองพระแสง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์